Gminny Program Rewitalizacji

Gminy Smyków na lata 2024-2034

ŚWIATOWID
CENTRUM KREACJI I KOMPETENCJI

OPRACOWANIE:

ŚWIATOWID Centrum Kreacji i Kompetencji Sp. z o.o.
ul. Legionów 5 A/10, 33-100 Tarnów
tel. (14) 656-27-01, (14) 656-27-02
e-mail: biuro@interakcja.com.pl
www.interakcja.com.pl

przy współpracy z ***Urzędem Gminy Smyków***

na podstawie umowy zawartej w dniu 31 maja 2022 r.

pomiędzy:

Gminą Smyków

z siedzibą: Smyków 91, 26-212 Smyków

NIP: 6581939608

reprezentowanym przez: P. Beata Janiszewska – Wójta Gminy Smyków,

przy kontrasygnacie: P. Agnieszka Chyb – Skarbnik Gminy Smyków

a

ŚWIATOWID Centrum Kreacji i Kompetencji Sp. z o.o.

z siedzibą: ul. Legionów 5A/10, 33-100 Tarnów

NIP: 9930653155, REGON: 122959811, KRS: 0000478979

reprezentowanym przez: p. Beata Sosin – Członek Zarządu

w imieniu którego działa na podstawie udzielonego przez spółkę pełnomocnictwa:

p. Stanisław Lis – CEO, Dyrektor Generalny

Ekspert ds. polityki regionalnej, funduszy UE, EOG i PPP

Spis treści

ROZDZIAŁ I. WPROWADZENIE 6
1.1. Definicja rewitalizacji 7
1.2. Rewitalizacja, jako zadanie własne gminy 8
1.3. Zasady prowadzenia rewitalizacji 9
1.4. Zasady sporządzania diagnozy 10
1.5. Metodyka prac 14
ROZDZIAŁ II. DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNY 15
2.1. Położenie administracyjne i geograficzne 15
2. 2. Diagnoza sfery społecznej 17
2. 2. 1. Struktura demograficzna 17
2. 2. 2. Infrastruktura pomocy społecznej 23
2. 2. 2. Rynek pracy 29
2. 2. 4. Ochrona zdrowia 34
2. 2. 5. Jakość i poziom kapitału społecznego 34
2. 2. 6. Bezpieczeństwo publiczne 40
2. 3. Diagnoza sfery gospodarczej 45
2. 3. 1. Sytuacja finansowa Gminy 45
2. 3. 2. Działalność gospodarcza 48
2. 3. 3. Rolnictwo 51
2. 3. 4. Turystyka 52
2. 4. Diagnoza sfery środowiskowej 55
2. 4. 1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne 56
2. 4. 2. Formy ochrony środowiska oraz zabytków 63
2. 4. 3. Jakość powierza 66
2. 5. Diagnoza sfery przestrzennej 72
2. 5. 1. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego 72
2. 5. 2. Dziedzictwo kulturowe 72
2. 5. 4. Kultura 78
2. 5. 5. Sport i rekreacja 80
2. 5. 6. Infrastruktura techniczna 80
2. 6. Diagnoza sfery technicznej 87

2. 7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji 92
2. 7. 1. Wyznaczenie i charakterystyka obszaru zdegradowanego 92
2. 7. 2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji 95
ROZDZIAŁ III. PLANISTYCZNY 100
3. 1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji 100
3. 2. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych 101
3. 3. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi 103
3. 3. 1. Powiązania z dokumentami o charakterze ponadlokalnym 103
3. 3. 2. Powiązania z dokumentami o charakterze lokalnym 106
3. 4. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć 108
ROZDZIAŁ IV. WDROŻENIOWY 114
4. 1. Komplementarność i mechanizmy integrowania 114
4. 1. 1. Komplementarność przestrzenna 114
4. 1. 2. Komplementarność problemowa 115
4. 1. 3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna 116
4. 1. 4. Komplementarność międzyokresowa 117
4. 1. 5. Komplementarność źródeł finansowania 117
4. 2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych 118
4. 2. 1. Ramy finansowe 118
4. 3. Partycypacja społeczna 119
4. 4. System wdrażania, w tym monitoring skuteczności działań oraz sposób modyfikacji GPR 122
4. 4. 1. System wdrażania GPR 123
4. 4. 2. Monitoring i ewaluacja 124
4. 4. 3. System informacji i promocji 128
4. 4. 4. Sposób modyfikacji i aktualizacji GPR 128
4. 4. 5. Koszty zarządzania 129
4. 5. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji 130
4. 6. Specjalna Strefa Rewitalizacji 130
4. 7. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego 131
4. 7. 1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy 131

4. 7. 2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany 131
4. 8. Strategiczna ocena oddziaływania GPR na środowisko 132
Spis tabel, wykresów, fotografii, schematów i map 133

Załącznik nr 1. Mapa nr 1. Obszar zdegradowany Gminy Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

Załącznik nr 2. Mapa nr 2. Obszar rewitalizacji Gminy Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

Załącznik nr 3. Mapa nr 3. Podobszar rewitalizacji I – Królewiec w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

Załącznik nr 4. Mapa nr 4. Podobszar rewitalizacji II - Miedzierza w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

Załącznik nr 5. Mapa nr 5. Podobszar rewitalizacji III – Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

Załącznik nr 6. Mapa nr 6. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

ROZDZIAŁ I. WPROWADZENIE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków (GPR) jest programem wieloletnich działań zmierzających do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich dalszego rozwoju poprzez optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów. GPR został opracowany zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2024 r. poz. 278) oraz dokumentem „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027", opracowany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Gmina Smyków przystępując do opracowania GPR. Zgodnie z przepisami ustawy, zobowiązana była do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy. Obszar może zostać wskazany jako obszar zdegradowany, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych. Obszar cechujący się szczególną koncentracją wymienionych zjawisk, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Wyznaczenie w gminie zarówno obszaru zdegradowanego, jak i rewitalizacji wymagało przeprowadzenia diagnozy potwierdzającej spełnienie przez nie przesłanek określonych w zasadach i wskazującej terytoria najbardziej zdegradowane pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Diagnozę tę, stanowiącą podstawę do wyznaczenia terytoriów, które wymagają rewitalizacji w Gminie, prezentuje niniejszy dokument.

Niniejszy Program Rewitalizacji jest kontynuacją działań podjętych w 2016 roku, kiedy opracowano Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2016-2023. Dokument ten obowiązywał do 2023 roku, dlatego w celu utrzymania ciągłości działań rewitalizacyjnych, opracowano i podjęto realizację kolejnego programu rewitalizacji, tym razem obowiązującego do roku 2034. Obecny dokument w swojej strukturze i metodologii jest wyraźnie powiązanym z dokumentem opracowanym w roku 2016. Powierzchnia i kształt obszaru kryzysowego wynikają z jednej strony z przeprowadzonej diagnozy, z drugiej są efektem ograniczeń określonych w ustawie o rewitalizacji, precyzujących maksymalną liczbę ludności (30%) i powierzchni gminy

(20%), którymi może zostać objęty obszar rewitalizacji. W efekcie przeprowadzonych prac diagnostycznych wyznaczono **obszar zdegradowany** obejmujący swym zasięgiem sołectwa: **Królewiec, Miedzierza, Przyłogi, Smyków i Wólka Smolana** oraz zawężony w stosunku do obszaru zdegradowanego **obszar rewitalizacji**, na który składają się miejscowości **Królewiec, Miedzierza, i Smyków.**

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 stanowi zatem wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Stanowi narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji prowadzonej na terenie Gminy Smyków.

1.1. Definicja rewitalizacji

W ustawie wprowadzono definicję legalną rewitalizacji, wskazując w art. 2 ust. 1, że jest to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta wprowadza szereg zasad ogólnych, a także pojęć, które precyzowane są w dalszych przepisach ustawy. Przede wszystkim określa rewitalizację jako proces, nie zaś jednostkowe zdarzenie. Z zasadą tą korespondują dalsze przepisy ustawy, opisujące kolejne fazy tego procesu: diagnostykę, przygotowanie programu, jego realizację, a w końcu ocenę aktualności prowadzącą do modyfikacji procesu lub uznania go za zakończony.

Rewitalizacja, stanowiąca zasadniczo zadanie publiczne, prowadzona ma być nie tylko przez podmioty publiczne, lecz przez interesariuszy tego procesu. Deklaracja ta podkreśla złożoność procesu rewitalizacji, który dla pełnego powodzenia wymaga zaangażowania nie tylko odpowiednich władz publicznych, lecz również innych osób i podmiotów, których szeroko pojęte interesy spotykają się na obszarze rewitalizacji. W ustawie zawarto dodatkowo otwarty katalog interesariuszy, wskazując, że są nimi w szczególności:

1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym

spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;

2) pozostali mieszkańcy gminy, nie mieszkający na obszarze rewitalizacji;
3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6) organy władzy publicznej;
7) podmioty inne niż organy władzy publicznej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa (np. spółki Skarbu Państwa realizujące inwestycje infrastrukturalne, Agencja Mienia Wojskowego).

Ostatnim elementem definicji jest wskazanie gminnego programu rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji. Ustawa przewiduje obowiązek uchwalenia tego programu w przypadku, gdy gmina chce skorzystać z jej narzędzi.

1.2. Rewitalizacja, jako zadanie własne gminy

Ustawa stanowi, że przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią zadania własne gminy. Gmina korzysta z domniemania wykonywania zadań publicznych, określonych jako jej zadania własne. Pomimo tego domniemania, w orzecznictwie nie przyjęła się możliwość uznania rewitalizacji lub jej elementów za zadanie własne bez wyraźnej podstawy ustawowej. Rewitalizacji nie ma bowiem w podstawowym katalogu zadań własnych gminy, umieszczonym w art. 7 ustawy o samorządzie gminnym. Katalog ten uzupełniono zatem odpowiednim zapisem ustawy.

Wychodząc z założenia, że rewitalizacja jest procesem prowadzonym przez interesariuszy (działania, które składają się na proces rewitalizacji mogą być wykonywane zarówno przez gminę, jak również inne podmioty publiczne i prywatne), wskazano, że zadaniem własnym nie jest „rewitalizacja” jako całość, lecz wybrane jej elementy, w tym jej prowadzenie jedynie w zakresie

właściwości gminy (tj. realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych należących do zadań własnych bądź zleconych gminy).

Kierując się możliwością ustanowioną w ustawie o samorządzie gminnym, ww. zadanie własne ustanowiono jako zadanie fakultatywne. Oznacza to, że gmina nie ma obowiązku jego wykonywania, inaczej mówiąc: gmina nie musi korzystać z przepisów ustawy o rewitalizacji, jeżeli nie chce lub nie może wykonywać zadania w postaci wyprowadzania obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Warto zaznaczyć, że ustawa o samorządzie gminnym wymienia jako zadania obligatoryjne szereg elementów, które mogą składać się na działania w ramach rewitalizacji, takich jak przykładowo: kształtowanie ładu przestrzennego, utrzymywanie i budowę infrastruktury, utrzymywanie gminnego zasobu mieszkaniowego. Jednak wykonywanie tych zadań w ramach rewitalizacji następuje w sposób zintegrowany i w formie skoncentrowanej interwencji, a ponadto uznanie rewitalizacji za zadanie własne gminy umożliwia włączenie do ustawy szczególnych narzędzi jej wsparcia, takich jak np. dotacje na rzecz właścicieli nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji.

1.3. Zasady prowadzenia rewitalizacji

Ustawa, definiując rewitalizację, wprowadza jednocześnie zasady ogólne warunkujące sposób i tryb prowadzenia tego procesu. Pierwszą z zasad jest wymóg prowadzenia rewitalizacji w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie. W definicji wskazano, że elementy te składają się na partycypację społeczną. Szczegółowe wymagania odnośnie sposobu zapewnienia udziału społeczeństwa w procesach rewitalizacyjnych zawiera rozdział 2 ustawy, zaś o jego jawności przesądzają dodatkowo przepisy odrębne, np. ustawy o dostępie do informacji publicznej, która reguluje sposób prowadzenia Biuletynu Informacji Publicznej stanowiący publikator dokumentów opisanych w ustawie.

Kolejna zasada dotyczy inkluzji społecznej. Zgodnie z jej brzmieniem, rewitalizacja prowadzona ma być w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego. Zasadę tę realizują przepisy szczegółowe ustawy, w tym art. 15 ust. 4 (objęcie mieszkańców obszaru rewitalizacji

działaniami, niezależnie od ich aktualnego miejsca zamieszkania), art. 28 ust. 3 (wyraźna preferencja dla możliwości powrotu lokatora do remontowanego lokalu mieszkalnego) oraz art. 40 (nakazujący uwzględnienie w polityce czynszowej gmin mieszkańców obszaru rewitalizacji).

Ostatnią z ogólnych zasad prowadzenia rewitalizacji jest zasada uniwersalnego projektowania, w rozumieniu art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r., która po ratyfikacji przez Polskę stanowi element krajowego porządku prawnego. Pojęcie uniwersalnego projektowania rozumiane jest przez Konwencję jako projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania (art. 2 Konwencji). Zasada ta adresowana jest zatem do różnych działań możliwych do przeprowadzenia w ramach rewitalizacji, w tym działań planistycznych i budowlanych.

Katalog zasad ogólnych uzupełniono o przepis zobowiązujący gminę do współpracy przy procesie rewitalizacji, zarówno z jednostkami samorządu terytorialnego wyższego stopnia (powiatem, województwem), jak i administracją rządową oraz innymi podmiotami realizującymi uprawnienia Skarbu Państwa (np. spółkami). Przepis ten koresponduje z zadeklarowaną w definicji rewitalizacji zasadą, zgodnie z którą jest to proces realizowany nie tylko przez gminę, lecz przez wszystkich interesariuszy.

1.4. Zasady sporządzania diagnozy

Założony etap opracowywania dokumentu jakim jest Gminny Program Rewitalizacji, to zastosowanie szeregu zasad ściśle powiązanych ze sobą, a mianowicie: partycypacja społeczna, dokładna diagnoza, kompleksowość, koncentracja, komplementarność, a także planowanie w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki finansowe. Należy również pamiętać, że proces rewitalizacji (ujęty w definicji) został przedstawiony jako przedsięwzięcie całościowe (na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Dlatego w procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacyjnego zastosowano poniższe zasady, które stanowią trzon niniejszego dokumentu:

1) **Partycypacja społeczna** – to nieodłączny element procesu rewitalizacji, stanowi podstawy wszelkich działań na każdym założonym etapie tego procesu. Udział wszystkich interesariuszy w wypracowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji można określić jako wystarczający i szeroki, rozpoczynając od informacji o działaniach władz lokalnych, poprzez współudział w podejmowaniu wszelkich decyzji o kierunkach interwencji, kończąc na aktywnym uczestnictwie w projektach. Olbrzymi wkład w przygotowaniu oraz wdrażaniu programu ma nie tylko społeczność lokalna, ale również organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, jak i ogólnie przyjęte społeczeństwo obszarów zdegradowanych. Partycypacja społeczna w tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji ma swoje miejsce na etapie diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, jak również na etapie identyfikacji możliwych rozwiązań (identyfikacja głównych problemów, propozycja działań rewitalizacyjnych). W związku z tym wypracowane i przyjęte założenia muszą być utrzymane, a następnie konsekwentnie wdrożone przez społeczność lokalną obszaru gminy Smyków, która będzie w ten sposób potwierdzać swój czynny wkład w wypracowanie skutecznej struktury rewitalizacyjnej.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji, w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji, polegają w szczególności na:

1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;

2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;

3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;

4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;

5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;

6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

2) **Diagnoza** – szczegółową diagnozę sytuacji kryzysowej, mogącej gwarantować osiągnięcie sukcesu przeprowadzono w ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji. Dokument ten został przygotowany w oparciu o analizę najbardziej istotnych czynników z punktu widzenia rozwoju gminy opierających się na wytycznych zawartych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zawiera on porównywalne dane pozwalające na obiektywną i wnikliwą analizę obszarów wymagających kompleksowego wsparcia. Analiza zjawisk kryzysowych została przeprowadzona z uwzględnieniem sfery społecznej, sfery funkcjonalno-przestrzennej, sfery technicznej, sfery gospodarczej i sfery środowiskowej. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają wyniki analizy oraz mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju. Pozwoliły one określić zasięg terytorialny obszarów zdegradowanych, w których występuje największa koncentracja problemów.

3) **Kompleksowość** – zakłada się ujęcie w dokumencie projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków z różnych źródeł zewnętrznych, zarówno publicznych jak i prywatnych tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, technicznego, przestrzennego i środowiskowego związanego zarówno z obszarem zdegradowanym, jak i jego otoczeniem. Program złożony będzie z wielu różnorodnych projektów, które warunkują osiągnięcie kompleksowości interwencji. Zakłada się wyeliminowanie wybiórczych inwestycji. Działanie, jakie gmina podjęła w tym kierunku to rozeznanie w zakresie możliwości finansowych gminy i partnerów, możliwości uzyskania środków zewnętrznych dla gminy i partnerów (kompleksowość została ujęta w kartach projektów).

4) **Koncentracja** – zakłada się, że działania rewitalizacyjne dotyczyć będą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych największą skalą problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych – podjęte działanie to dokonanie delimitacji obszaru identyfikacja potrzeb i problemów.

5) **Komplementarność projektów rewitalizacyjnych** – zakłada się, że projekty zaproponowane w ramach programu będą cechować się komplementarnością w różnych wymiarach, a w szczególności:

- ✓ Przestrzenną – została zapewniona w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Smyków, dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu.
- ✓ Problemową – w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Smyków zapewniona została także komplementarność problemowa poprzez dokonanie delimitacji obszaru, identyfikacji potrzeb i problemów. Ponadto, wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty oraz informację na temat oddziaływania zadania w odniesieniu do pięciu sfer.
- ✓ Proceduralno–instytucjonalną – za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków odpowiada Komitet ds. Rewitalizacji. Jest to odpowiednia komórka funkcjonująca w ramach obecnych struktur Urzędu Gminy, powołana przez Wójta. Umiejscowienie Komitetu ds. Rewitalizacji w ramach obecnych struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych.
- ✓ Międzyokresową – Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków zwraca także uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwolą na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w obecnej perspektywie finansowej.
- ✓ Źródeł finansowania – Projekty, które zostały zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Smyków zakładają finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą, w tym Polski Ład, czy Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego.

1.5. Metodyka prac

Prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 podzielone zostały na dwa etapy:

I ETAP – **wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji** – obejmował:

- analizę problemów społecznych, występujących na terenie gminy i skorelowanych z nimi problemów w pozostałych 4 sferach (gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej) i – w konsekwencji – wyznaczenie obszaru zdegradowanego,
- zawężenie obszaru zdegradowanego w oparciu o analizy przestrzenne (weryfikowalne wskaźniki) i konsultacje z interesariuszami procesu i – w konsekwencji – wyznaczenie obszaru rewitalizacji,
- zweryfikowanie obszaru rewitalizacji pod kątem zasięgu (maksimum 20% powierzchni gminy, na których zamieszkuje nie więcej niż 30% mieszkańców gminy),
- podzielenie obszaru rewitalizacji na podobszary, nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

II ETAP – opracowanie programu rewitalizacji – obejmował:

- określenie – przy udziale interesariuszy – celów i działań, które stanowią odpowiedź na zidentyfikowane problemy społeczne i zdefiniowaną wizję rozwoju,
- opracowanie listy przedsięwzięć inwestycyjnych (które mogą być finansowane np. w ramach FE dla Świętokrzyskiego) oraz tzw. projektów miękkich, których odbiorcami są różne grupy mieszkańców (które mogą być finansowane z komponentów FE dla Świętokrzyskiego finansowanych w ramach EFS i innych źródeł zewnętrznych oraz budżetu gminy),
- określenie wskaźników realizacji, jako miar sukcesu GPR,
- opracowanie systemu wdrażania i monitoringu GPR oraz mechanizmów włączania interesariuszy w ten proces.

Cały proces przygotowania GPR odbywał się przy aktywnym zaangażowaniu władz i pracowników Urzędu Gminy Smyków oraz mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Udział tych grup przy tworzeniu GPR powinien przełożyć się na udział przy jego wdrażaniu. Istnieje bowiem szansa, że aktywni uczestnicy procesu, będą czuć się odpowiedzialni za jego dalsze losy. Wyraźną budującą przesłanką odpowiedzialności w tej kluczowej kwestii, jest liczny i aktywny udział mieszkańców na spotkaniach konsultacyjnych w czasie prac nad GPR.

ROZDZIAŁ II. DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNY

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Smyków położona jest w północno-zachodniej części Województwa Świętokrzyskiego. Obszarowo zajmuje powierzchnię 62,1 km^2 i liczy 3 808 mieszkańców (stan na koniec 2022 r.). Na terenie Gminy Smyków znajduje się 21 miejscowości, które tworzą 12 sołectw. Są to sołectwa: Adamów, Cisownik, Kozów, Królewiec, Matyniów, Miedzierza, Przyłogi, Salata, Smyków, Stanowiska, Trawniki i Wólka Smolana.

Mapa 1. Położenie geograficzne Gminy Smyków na mapie Polski, Województwa Świętokrzyskiego i Powiatu Koneckiego.

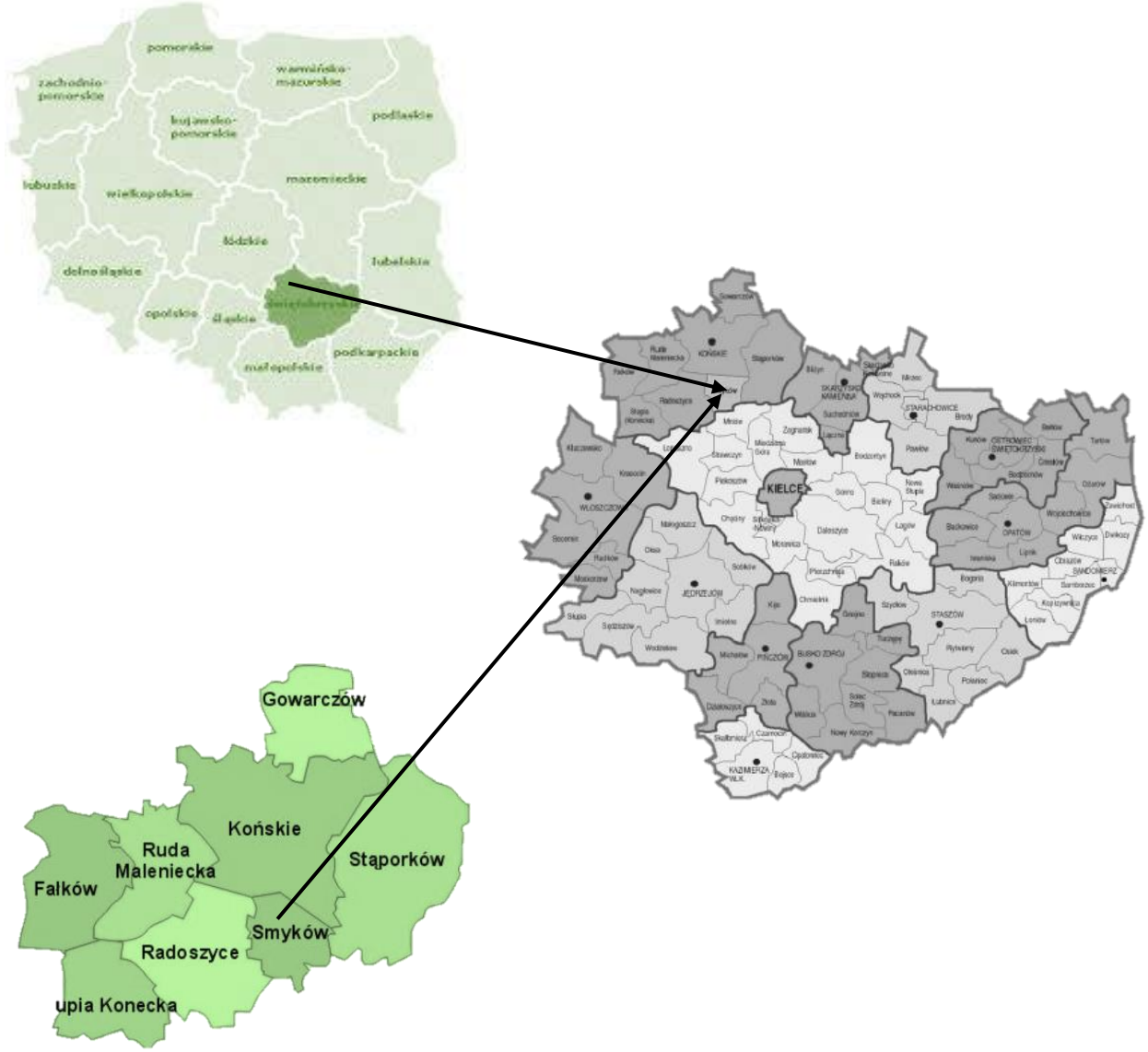

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Smyk%C3%B3w_(gmina_Smyk%C3%B3w).

Gmina położona jest ok. 29 km od Kielc i ok. 21 km od Końskie. Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 74 Piotrków Trybunalski – Kielce.

Największym sołectwem Gminy Smyków pod względem powierzchni jest Wólka Smolana (20,27 % powierzchni gminy), a pod względem ludności Królewiec (21,64 % ogółu mieszkańców). Natomiast najmniejszym sołectwem pod względem powierzchni i liczby ludności jest Trawnik (1,37 % powierzchni gminy, 1,86 % ogółu mieszkańców). Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 61 osób/km^2.

Mapa 2. Podział na sołectwa w Gminie Smyków.

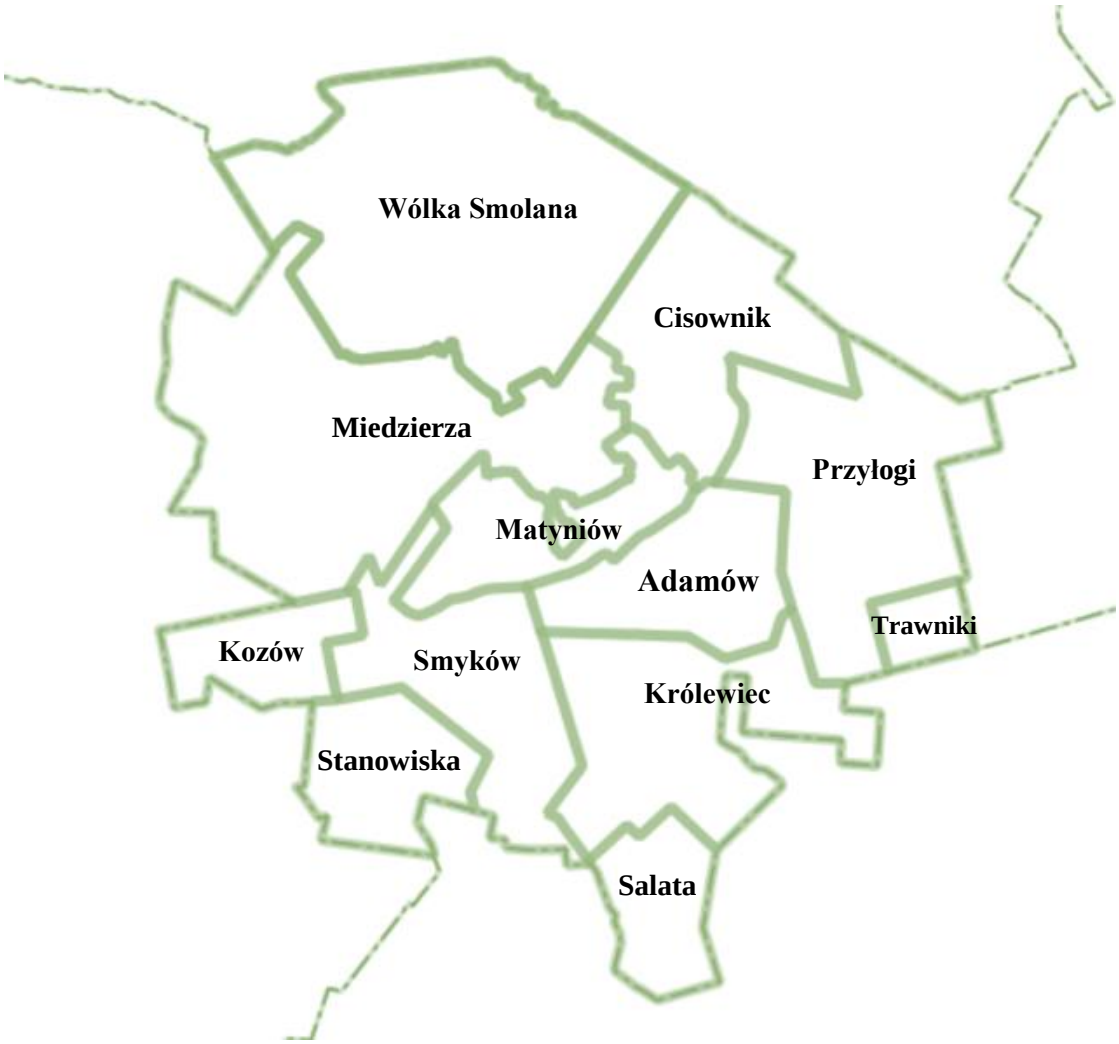

Źródło: https://polska.e-mapa.net/?identifyCommune=260507_2.

Gmina Smyków ma dominującą funkcję drobno obszarowego rolnictwa indywidualnego, o niższej od przeciętnej wojewódzkiej wartości produkcyjnej gleb i niskiej towarowości wraz z dość wyraźnym przerostem zatrudnienia w rolnictwie w stosunku do średniej wojewódzkiej, wynikającym w znacznej mierze z dwuzawodowości większości mieszkańców. Ogólna

powierzchnia lasów stanowi 52% ogólnej powierzchni gminy - kształtuje się znacznie powyżej średniej wojewódzkiej (średnia lesistość województwa 28%), z dominantą funkcji gospodarczej terenów leśnych. Obszar gminy, ze względu na walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, został w całości objęty obszarowymi formami ochrony wykraczającymi poza jej granice.

2. 2. Diagnoza sfery społecznej

2. 2. 1. Struktura demograficzna

Do podstawowych charakterystyk zbiorowości ludzkiej należą jej liczebność i rozmieszczenie. W latach 2020-2022 liczba osób zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 32 osoby (0,84 %).

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020 - 2022.

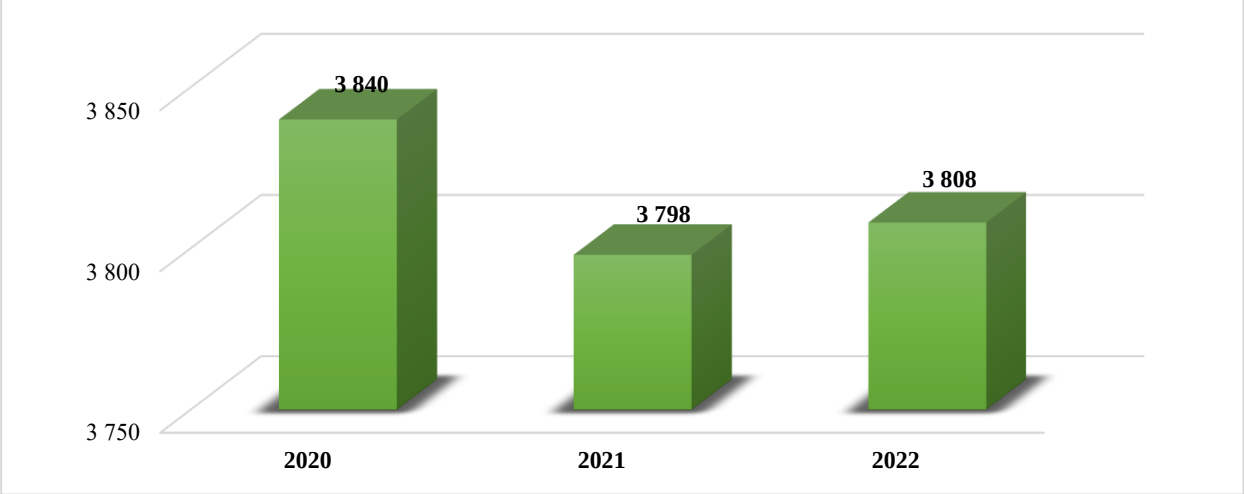

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

W gminie obserwuje się nieznacznie większą ilość mężczyzn niż kobiet. W 2022 roku teren gminy zamieszkiwało 1 905 mężczyzn i 1 903 kobiety. Tym samym mężczyźni stanowili 50,03 % ogółu ludności gminy.

Wykres 2. Zmiana liczby ludności w gminie w wybranych latach.

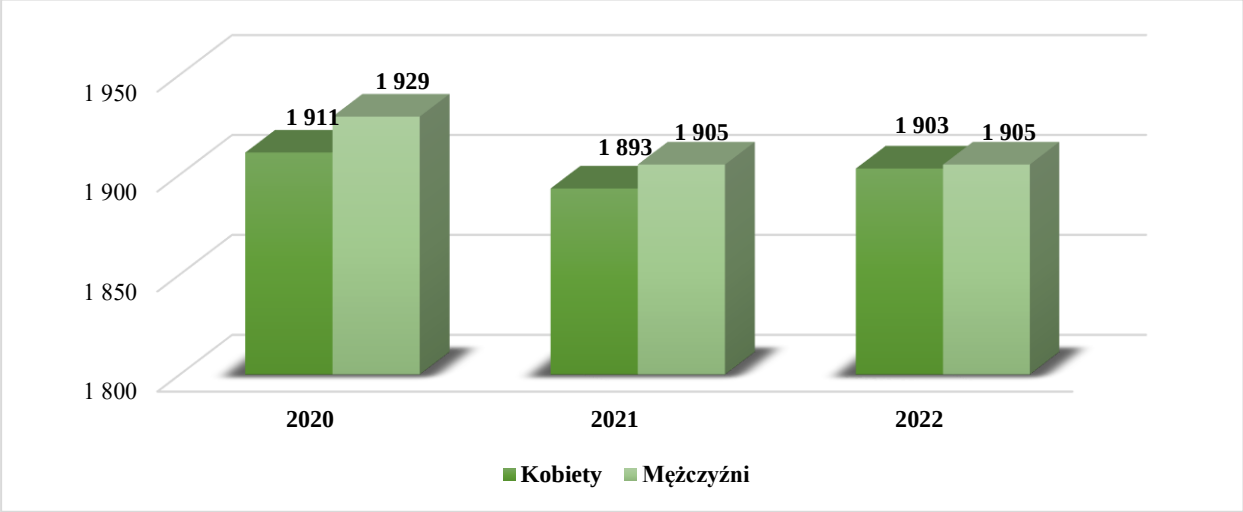

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w 2022 r.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności (osoba)	% mieszkańców gminy
1	**Adamów**	242	6,36 %
2	**Cisownik**	126	3,31 %
3	**Kozów**	328	8,61 %
4	**Królewiec**	824	21,64 %
5	**Matyniów**	337	8,85 %
6	**Miedzierza**	471	12,37 %
7	**Przyłogi**	406	10,66 %
8	**Salata**	241	6,33 %
9	**Smyków**	416	10,92%
10	**Stanowiska**	258	6,78 %
11	**Trawniki**	71	1,86 %
12	**Wólka Smolana**	88	2,31%
	RAZEM:	**3 808**	**100 %**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Analiza danych wykazała, iż pod względem zaludnienia największymi sołectwami w gminie są: Królewiec (824 mieszkańców –21,64 % ogółu ludności w gminie), Miedzierza (471 mieszkańców – 12,37 %) i Smyków (416 mieszkańców – 10,92 %).

Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy w 2022 roku.

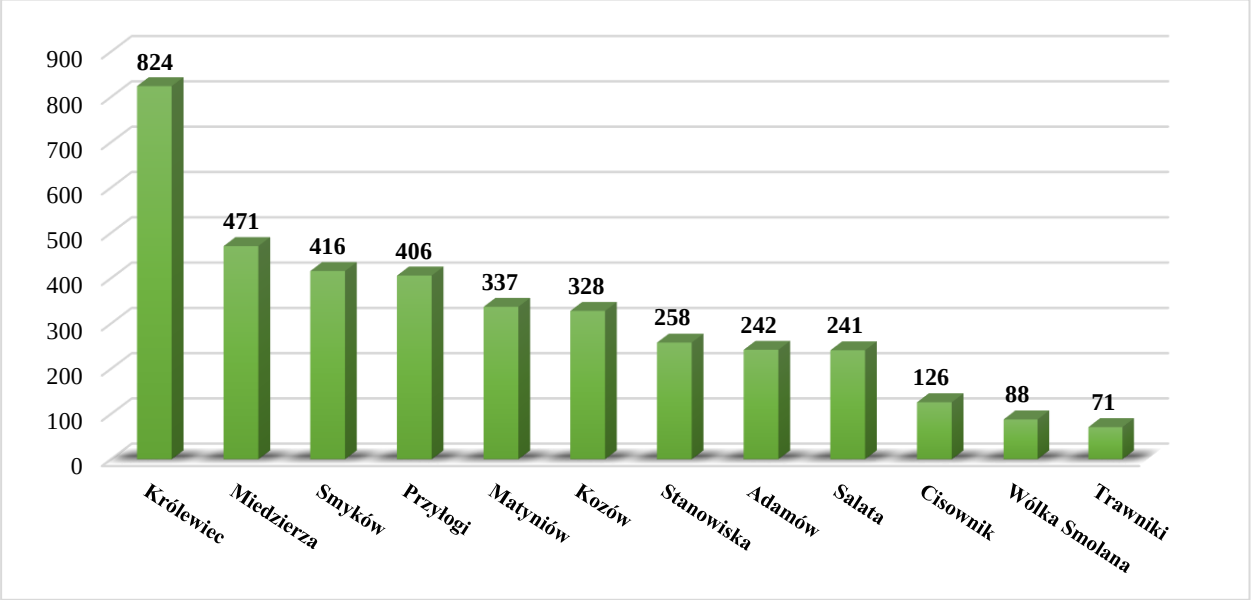

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Gęstość zaludnienia jest miarą przyporządkowującą populację do powierzchni. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w 2022 roku 61,31 osób na 1 km^2.

Tabela 2. Liczba i gęstość zaludnienia według miejscowości w 2022 r.

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności (osoba)	Powierzchnia (km^2)	Gęstość zaludnienia (osób/km^2)
1	**Adamów**	242	3,72	65,05
2	**Cisownik**	126	5,24	24,04
3	**Kozów**	328	2,08	157,69
4	**Królewiec**	824	5,99	137,56
5	**Matyniów**	337	3,16	106,65
6	**Miedzierza**	471	11,56	40,74
7	**Przyłogi**	406	6,95	58,42
8	**Salata**	241	2,18	110,55
9	**Smyków**	416	4,98	83,53
10	**Stanowiska**	258	2,81	91,81
11	**Trawniki**	71	0,85	83,53
12	**Wólka Smolana**	88	12,59	6,99
	RAZEM:	**3 808**	**62,11**	**61,31**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Najgęściej zaludnionymi sołectwami gminy są: **Kozów** (157,69 os/km^2), **Królewiec** (137,56 os/km^2) i **Salata** (110,55 os/km^2). Natomiast do najmniej zaludnionych należą: Wólka Smolana (6,99 os/km^2), Cisownik (24,04 os/km^2) i Miedzierza (40,74 os/km^2).

Wykres 4. Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy.

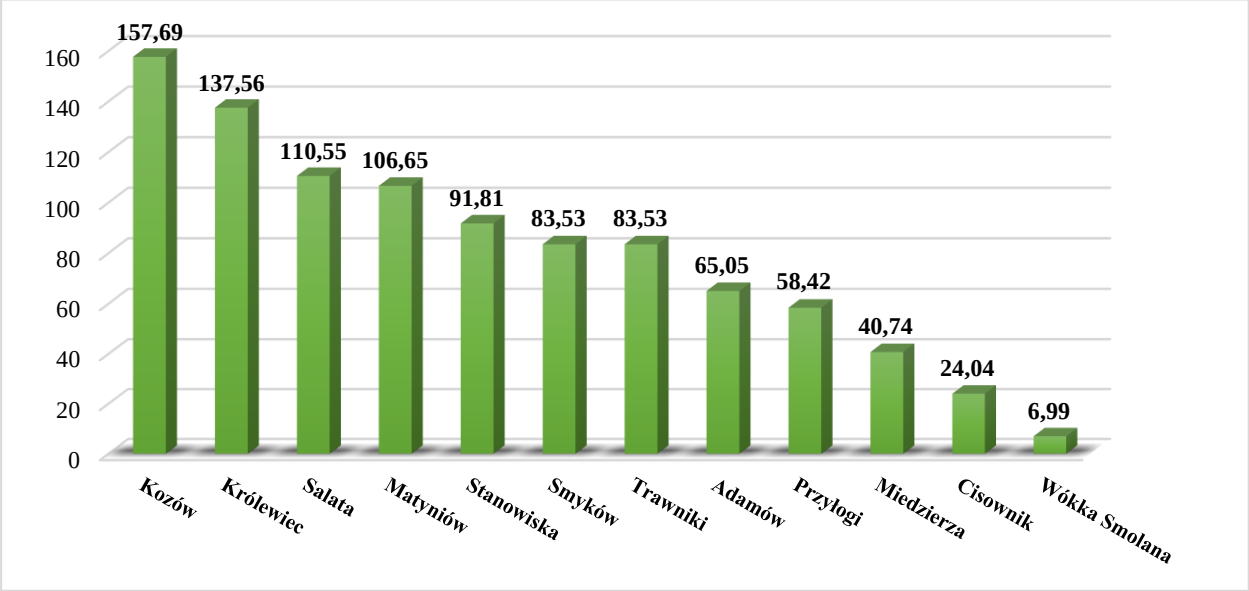

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Liczba mieszkańców w latach 2020-2022 zmniejszyła się o 32 osoby, w tym 8 kobiet oraz 24 mężczyzn. W 2022 roku teren gminy zamieszkiwało 1 903 kobiet i 1 905 mężczyzn. Tym samym kobiety stanowiły 49,97% ludności gminy. Struktura mieszkańców w poszczególnych miejscowości pod względem płci jest zróżnicowana.

Tabela 3. Ludność według płci w Gminie Smyków w latach 2020 - 2022.

Lp.	Sołectwo	Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
1	Adamów	120	116	120	117	122	120
2	Cisownik	69	68	62	64	62	64
3	Kozów	165	171	166	164	165	163
4	Królewiec	416	400	416	400	422	402
5	Matyniów	148	173	148	179	153	184
6	Miedzierza	240	238	239	235	239	232
7	Przyłogi	217	206	213	199	211	195
8	Salata	113	129	114	127	113	128
9	Smyków	215	213	212	210	210	206
10	Stanowiska	117	138	117	138	119	139
11	Trawniki	39	35	37	35	36	35
12	Wólka Smolana	52	42	49	37	51	37
	RAZEM:	1 911	1 929	1 893	1 905	1 903	1 905

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Na koniec grudnia 2022 roku w Gminie Smyków zameldowanych było 3 808 osób na pobyt stały, w tym 1 903 kobiet oraz 1 905 mężczyzn. Zarówno w gminie, jak i na terenie całej Polski zaobserwować można zaobserwować niekorzystny trend demograficzny ujemna wartość wskaźnika naturalnego czy starzenie się społeczeństwa. Na podstawie poniższej tabeli można zauważyć, że wskaźnik salda migracji jest ujemny.

Tabela 4. Migracja ludności w Gminie Smyków w latach 2020 - 2022.

Migracja	2020	2021	2022
Zameldowania	68	96	88
Wymeldowania	71	59	89
Saldo migracji	-3	37	-1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Na podstawie powyższej tabeli można zauważyć, że wskaźnik salda migracji jest różnorodny. Mieszkańcy meldujący się na terenie gminy pochodzą głównie z innych gmin czy Kielc. Może to być spowodowane niższymi kosztami utrzymania w porównaniu z większymi ośrodkami miejskimi.

Wykres 5. Liczba urodzeń i zgonów wraz ze wskaźnikiem przyrostu naturalnego Gminy Smyków w latach 2020-2022.

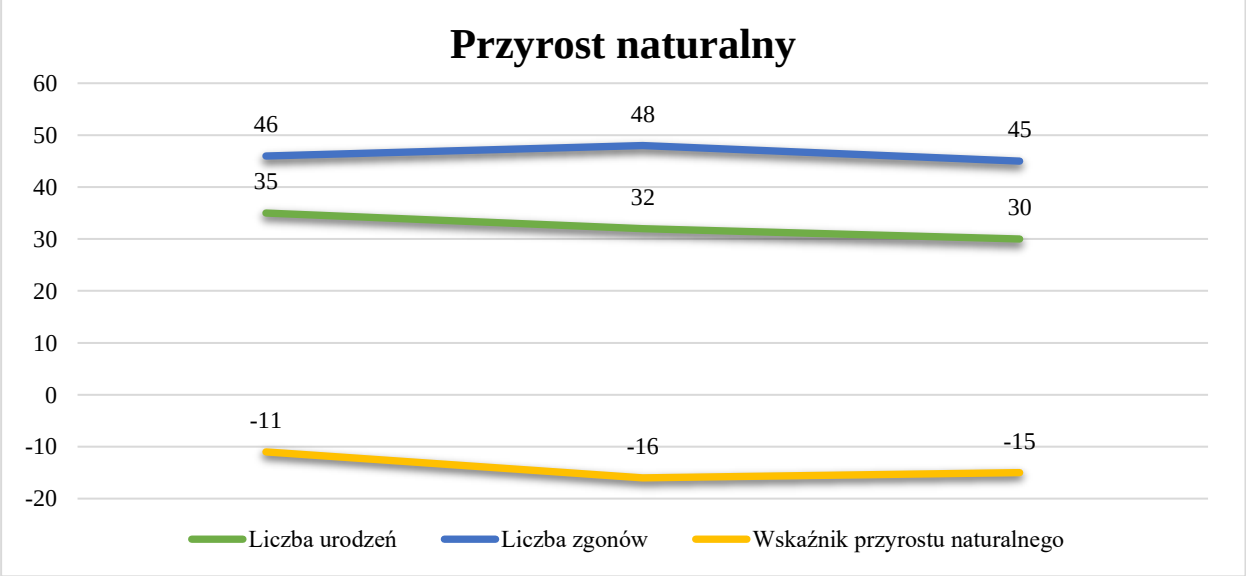

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Analizując dane można zauważyć, że w Gminie Smyków maleje liczba urodzeń – różnica między 2020 a 2022 rokiem wynosi 5. Od 2020 r. przyrost naturalny w gminie jest ujemny. W 2022 roku wyniósł -15. Ujemna wartość wskaźnika przyrostu naturalnego wskazuje na starzenie się społeczeństwa gminy.

W statystyce wyróżnia się trzy grupy ludności ze względu na wiek zdolności do pracy. Jest to wiek przedprodukcyjny, produkcyjny, i poprodukcyjny. Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej, jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, w ogólnej liczbie udziału osób starszych.

Tabela 5. Struktura społeczna ze względu na płeć.

Płeć	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Rok 2020			
Kobiety	441	1 040	430
Mężczyźni	412	1 285	232
Rok 2021			
Kobiety	427	1 023	443
Mężczyźni	407	1 258	240
Rok 2022			
Kobiety	424	1 032	447
Mężczyźni	400	1 262	243

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Opierając się na danych z ewidencji ludności należy zauważyć, że w Gminie Smyków w 2022 roku największą grupę stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Z zestawienia, które przedstawia tabela nr 5 wynika, że w 2022 roku w przedziale przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym liczba mężczyzn jest niższa od liczby kobiet. Jak wynika z danych Urzędu Gminy w 2022 r. struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco: 21,64 % stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 60,24 % w wieku produkcyjnym oraz 18,12 % w wieku poprodukcyjnym. W gminie występuje niekorzystny trend - zmniejsza się odsetek osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Świadczy to o starzeniu się społeczeństwa gminy.

2. 2. 2. Infrastruktura pomocy społecznej

Opiekę społeczną na terenie Gminy zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy w Smykowie. GOPS prowadzi wiele działań mających na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z usług GOPS w Smykowie w 2022 r. korzystało 4,44 % mieszkańców gminy. Pomoc udzielana jest głównie w formie zasiłków pieniężnych, pomocy rzeczowej, poradnictwa specjalistycznego oraz finansowania posiłków dla dzieci. Ośrodek realizuje zarówno zadania własne, jak i zlecone Gminie z zakresu opieki społecznej.

Tabela 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w latach 2020 - 2022.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2020	125	242
2021	128	207
2022	117	169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej należą w gminie:

- ✓ ubóstwo,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej choroby.

Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r.

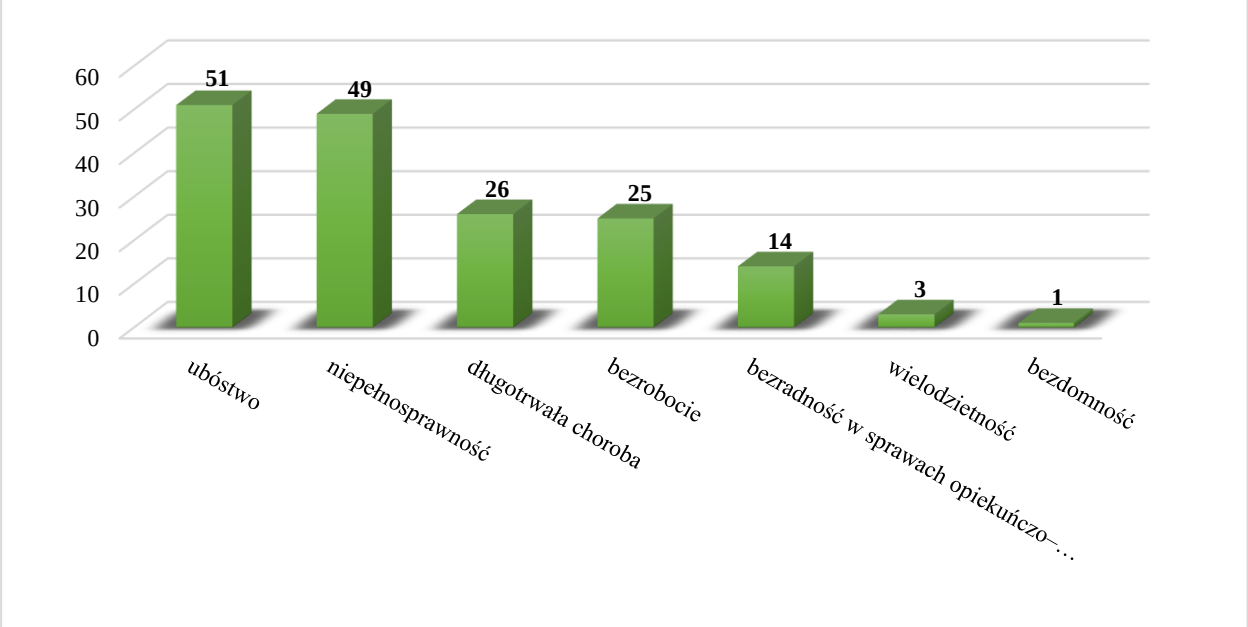

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkiwało w sołectwach ***Królewiec*** (19,53 %), ***Smyków*** (15,38 %), ***Kozów*** (11,83 %), oraz ***Miedzierza*** (11,24 %) ogółu osób korzystających z pomocy społecznej.

Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r.

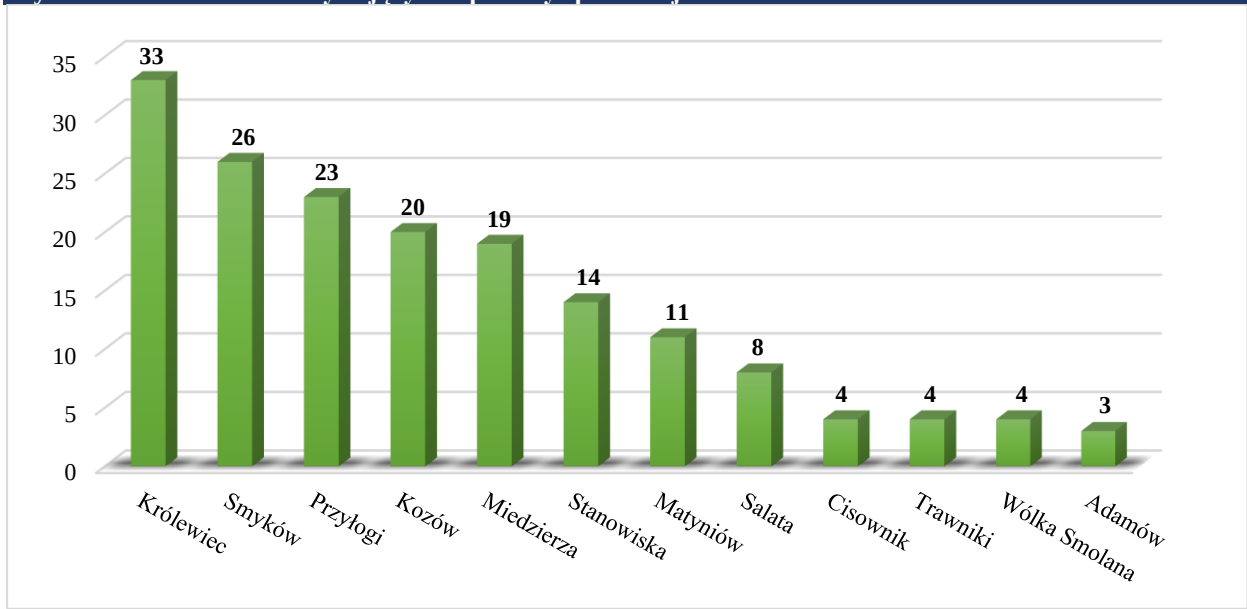

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zamieszkiwało w miejscowościach: **Królewiec** (10 osób – 19,61 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa), **Smyków** (8 osób – 15,69 %) oraz **Przyłogi** (7 osób – 13,73 %).

Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie w 2022 r.

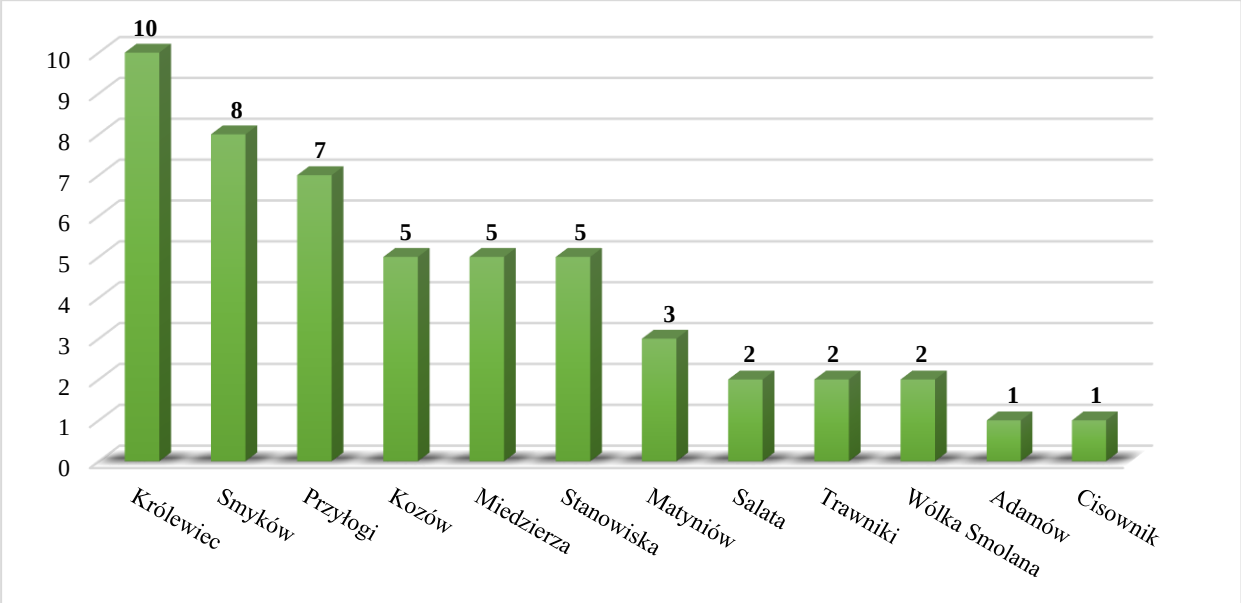

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności zamieszkiwało w miejscowościach: ***Królewiec*** (10 osób – 20,41 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności) oraz ***Kozów*** **i** ***Smyków*** (po 8 osób – 16,33 %).

Wykres 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie w 2022 r.

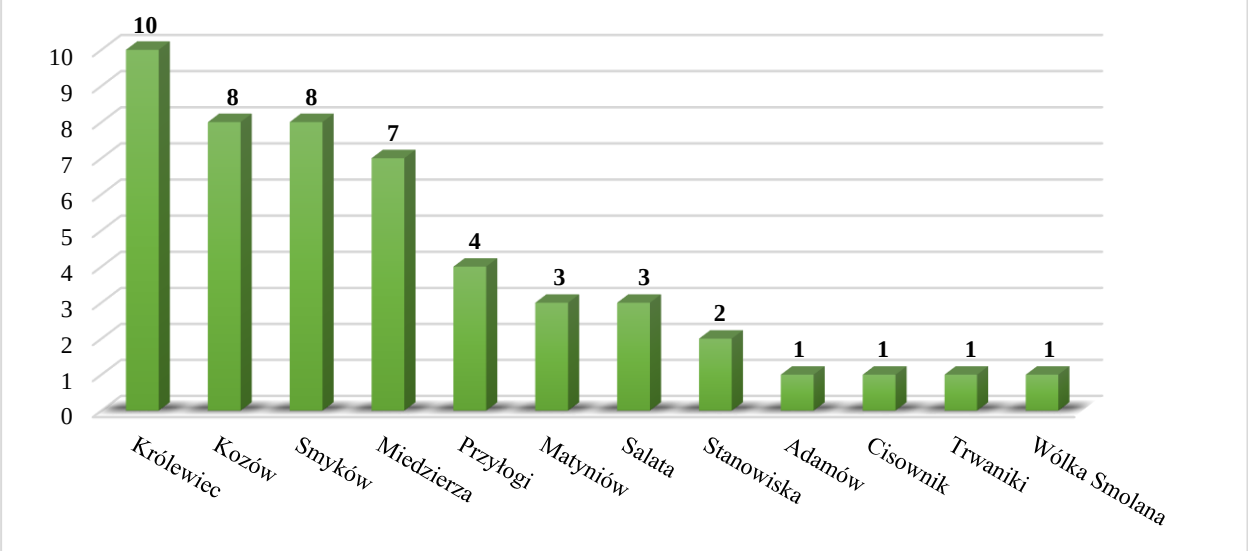

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby zamieszkiwało w miejscowościach: ***Smyków*** (7 osób – 26,92 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby) oraz ***Przyłogi*** (6 osób – 23,08 %).

Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby w gminie w 2022r.

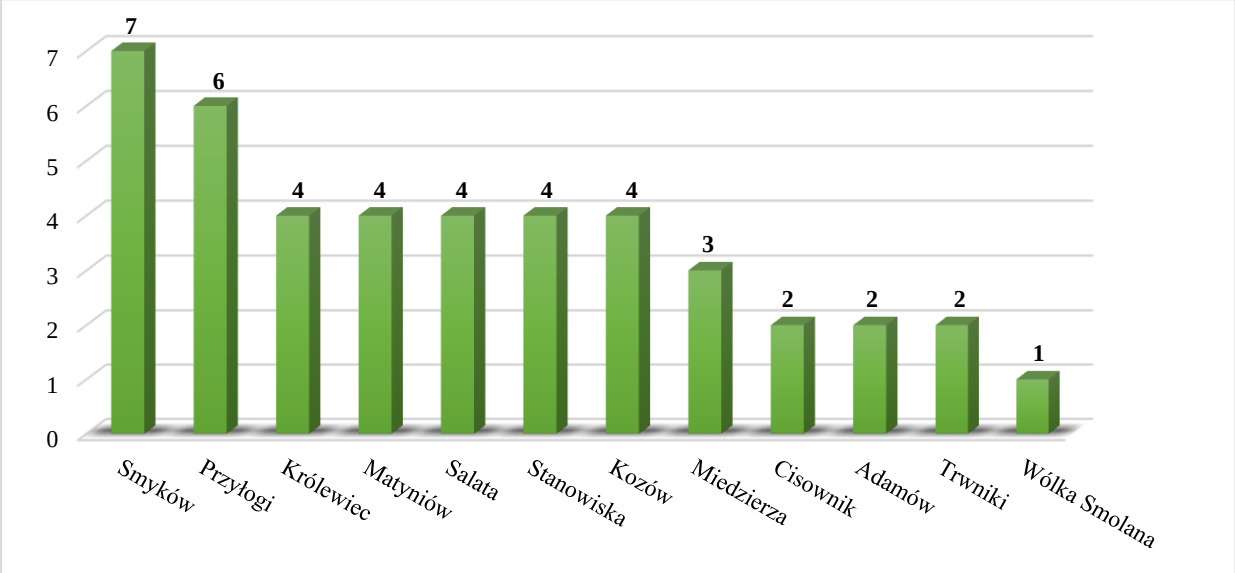

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków..

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia zamieszkiwało w miejscowościach: ***Królewiec*** (5 osób – 20,00 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezrobocia), ***Przyłogi*** (5 osób – 20,00 %) oraz ***Smyków*** (4 osoby – 16,00 %).

Wykres 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie w 2022 r..

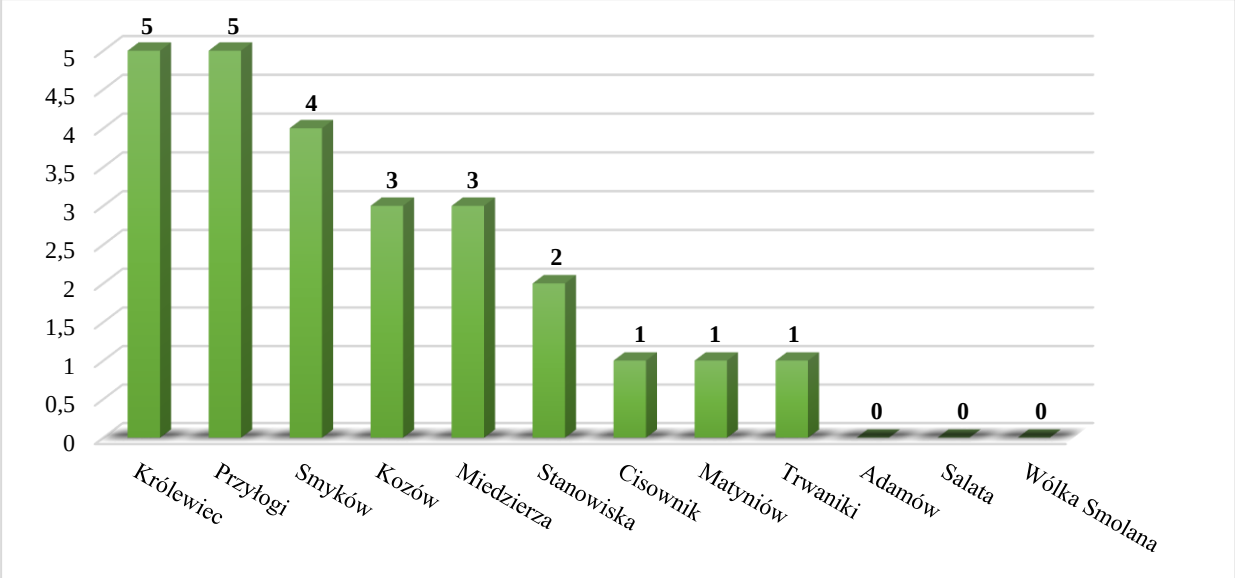

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zamieszkiwało w miejscowościach: ***Królewiec*** (3 osób – 21,43 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych), ***Kozów, Miedzierza*** **i** ***Przyłogi*** (po 2 osoby – 14,29 %).

Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w gminie w 2022 r.

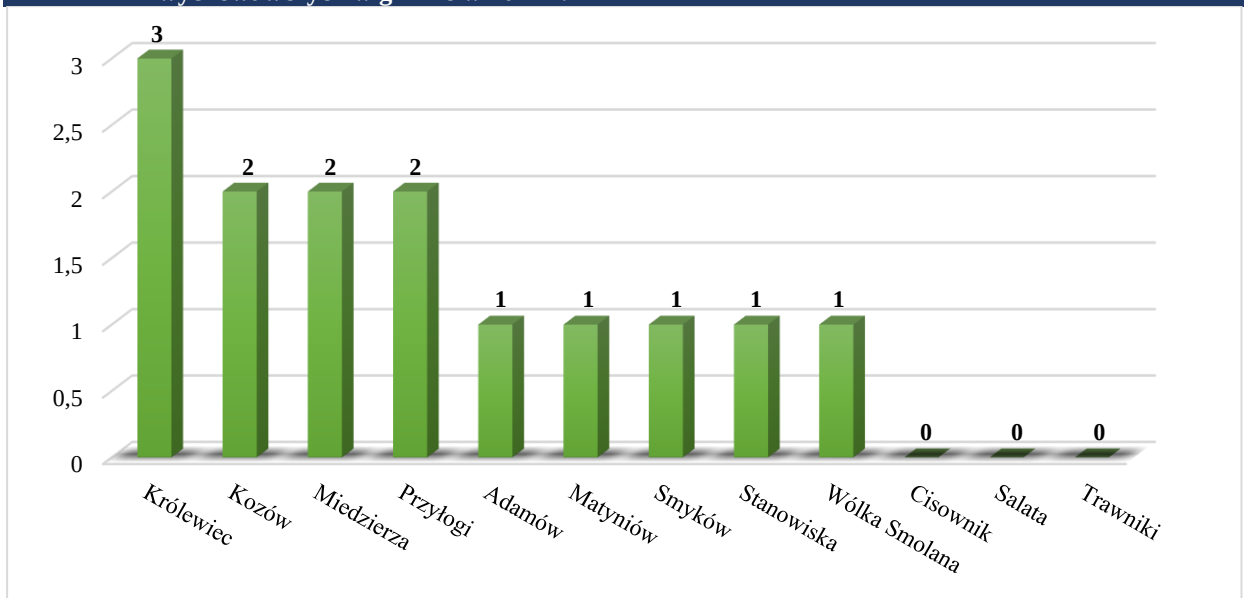

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GminnegoOśrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

Najwięcej osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności zamieszkiwało w sołectwach: ***Królewiec, Przyłogi*** **i** ***Stanowiska*** (po 1 osobie – 33,33 % ogółu osób korzystających ze świadczeń z tytułu wielodzietności). W Gminie Smyków tylko 1 osoba korzystała z pomocy społecznej z powodu bezdomności w sołectwie ***Królewiec***.

Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w gminie w 2022 r..

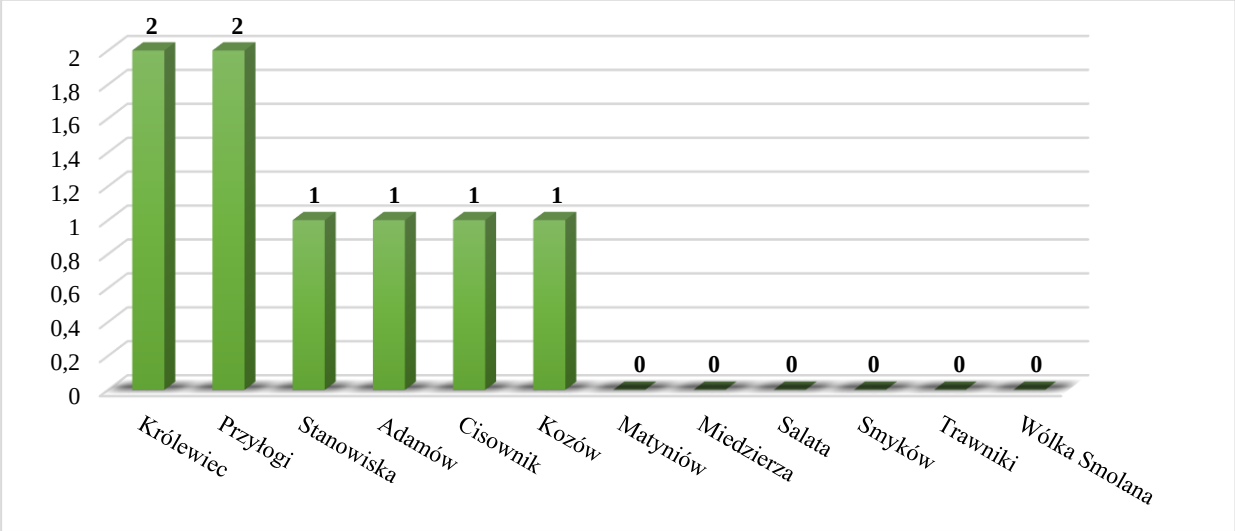

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków.

W Gminie Smyków jedna osoba korzysta z pomocy z powodu bezdomności. Natomiast nie odnotowano osób korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie oraz alkoholizmu.

Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Biorąc jednak pod uwagę identyfikowane potrzeby, należy podkreślić konieczność zwiększania, rozwijania i modernizacji infrastruktury pomocy społecznej, by żadna z grup społecznych nie była zagrożona zjawiskiem trwałego wykluczenia.

Najwięcej osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo, długotrwałą lub ciężką chorobę, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zamieszkiwało w miejscowościach: Królewiec, Miedzierza i Smyków.

Dużo osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców (znacznie powyżej średniej dla całej gminy) korzystała z pomocy społecznej także z miejscowości: Przyłogi i Wólka Smolana.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące korzystania z pomocy społecznej mieszkańców poszczególnych miejscowości Gminy Smyków i wskaźniki je obrazujące.

Tabela 7. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne miejscowości Gminy Smyków w 2022 r.

Sołectwo	Liczba ludności 2022	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu ubóstwa	z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu bezrobocia	z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu niepełnosprawności	z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu długotrwałej choroby	z powodu długotrwałej choroby na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu wielodzietności	z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców	Przekroczenie	z powodu bezdomności	z powodu bezdomności na 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK
			Próg	4,40		Próg	1,41		Próg	0,63		Próg	1,21		Próg	0,53		Próg	0,45		Próg	0,06		Próg	0,01	
Adamów	242	3	1,24	0	1	0,41	0	0	0,00	0	1	0,41	0	0	0,00	0	1	0,41	0	0	0,00	0	0	0,00	0	**0**
Cisownik	126	4	3,17	0	1	0,79	0	1	0,79	1	1	0,79	0	1	0,54	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	**2**
Kozów	328	20	6,10	1	5	1,28	0	3	0,49	0	8	1,20	0	2	0,61	1	2	0,44	0	0	0,00	0	0	0,00	0	**2**
Królewiec	824	33	4,00	0	10	2,92	1	5	1,75	1	10	2,44	1	3	0,36	0	3	1,14	1	1	0,12	1	1	0,12	1	**6**
Matyniów	337	11	3,26	0	3	0,89	0	1	0,30	0	3	0,89	0	3	0,66	1	1	0,30	0	0	0,00	0	0	0,00	0	**1**
Miedzierza	471	19	4,40	1	5	2,27	1	3	1,05	1	7	1,49	1	2	0,46	0	2	0,94	1	0	0,00	0	0	0,00	0	**5**
Przyłogi	406	23	5,67	1	7	1,40	0	5	0,62	0	4	0,99	0	4	1,07	1	2	0,42	0	1	0,25	1	0	0,00	0	**3**
Salata	241	8	3,32	0	2	0,83	0	0	0,00	0	3	1,24	1	3	0,52	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	**1**
Smyków	416	26	6,25	1	8	2,43	1	4	1,34	1	8	1,92	1	5	1,34	1	1	0,49	1	0	0,00	0	0	0,00	0	**6**
Stanowiska	258	14	5,43	1	5	1,38	0	2	0,58	0	2	0,78	0	3	0,83	1	1	0,39	0	1	0,39	1	0	0,00	0	**2**
Trawniki	71	4	5,46	1	2	1,21	0	1	0,61	0	1	1,18	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	**1**
Wólka Smolana	88	4	4,55	1	2	1,06	0	0	0,00	0	1	1,21	1	0	0,00	0	1	0,89	1	0	0,00	0	0	0,00	0	**3**
Średnia:		**14,08**	**4,40**	**0,58**	**4,25**	**1,41**	**0,25**	**2,08**	**0,63**	**0,33**	**4,08**	**1,21**	**0,42**	**2,17**	**0,53**	**0,50**	**1,17**	**0,45**	**0,33**	**0,25**	**0,06**	**0,25**	**0,08**	**0,01**	**0,08**	**2,67**
Razem:	**3808**	169	52,65	7	51	16,87	3	25	7,53	4	49	14,54	5	26	6,40	6	14	5,42	4	3	0,76	3	**1**	**0,12**	**1**	**32**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Smyków..

2. 2. 2. Rynek pracy

W Gminie Smyków na 1000 mieszkańców pracuje 95 osób. Jest to o wiele mniej od wartości dla województwa świętokrzyskiego (196 osób) oraz od wartości dla Polski (257 osób). 47,7 % wszystkich pracujących stanowią kobiety, a 52,3 % mężczyźni.

Wykres 14. Pracujący na 1000 ludności w Polsce, Województwie Świętokrzyskim i Gminie Smyków w 2021 r.*

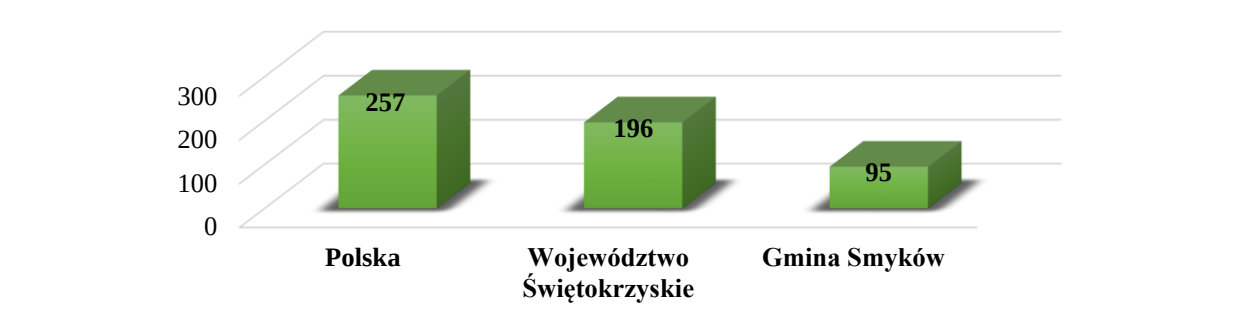

* Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Bezrobocie rejestrowe w Gminie Smyków wyniosło w 2021 roku 9,1 %. Poziom stopy bezrobocia rejestrowanego w 2021r. w Gminie Smyków był dużo wyższy niż notowany dla województwa świętokrzyskiego (7,3 %) oraz całej Polski (5,4 %).

Wykres 15. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Smyków na tle Województwa Świętokrzyskiego i Polski w latach 2018-2021 (w%).

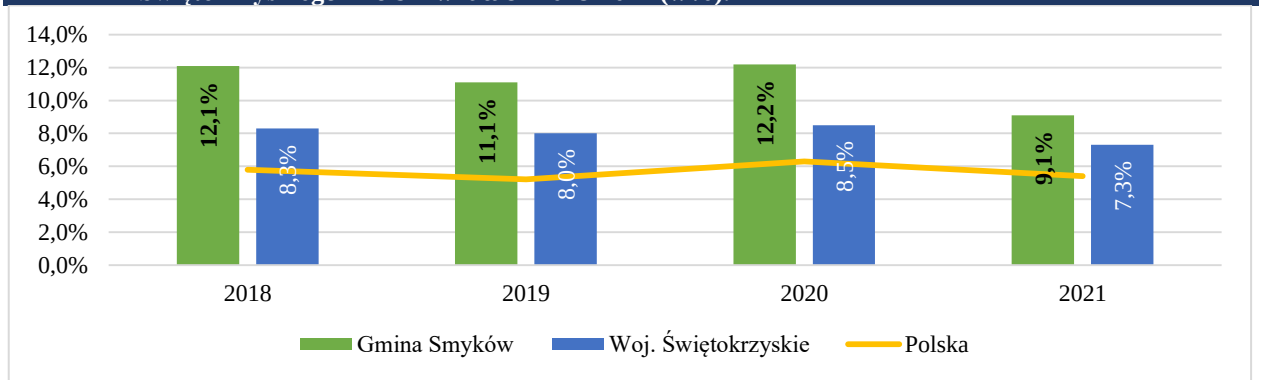

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 16. Zarejestrowani bezrobotni w Gminie Smyków w latach 2020 - 2022.

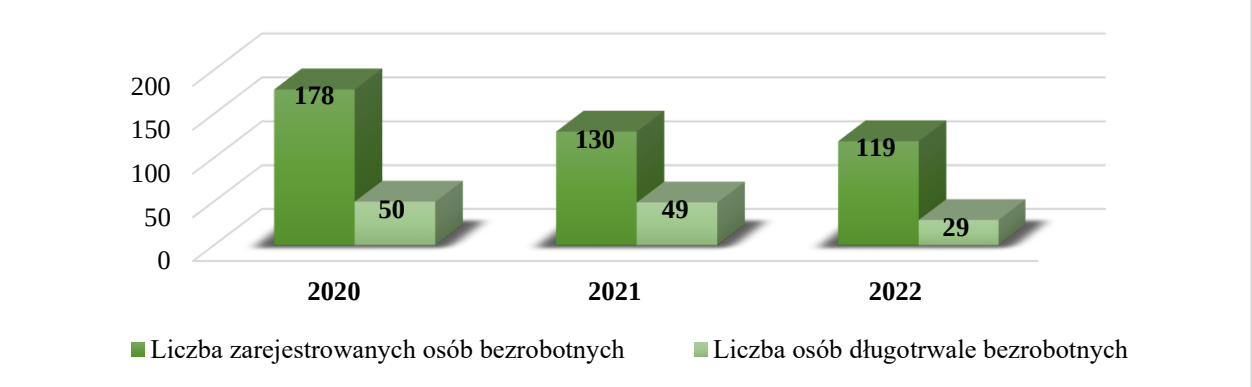

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich.

Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych w podziale na poszczególne sołectwa w Gminie Smyków w latach 2020-2022.

Sołectwo	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych			Liczba osób długotrwale bezrobotnych		
Rok	**2020**	**2021**	**2022**	**2020**	**2021**	**2022**
Adamów	7	4	4	1	1	0
Cisownik	2	3	4	1	2	1
Kozów	15	13	10	7	6	4
Królewiec	47	29	28	11	7	6
Matyniów	15	12	11	5	5	1
Miedzierza	22	15	14	7	7	3
Przyłogi	18	17	14	4	5	4
Salata	10	7	3	4	4	1
Smyków	20	12	18	5	5	3
Stanowiska	11	7	7	3	4	2
Trawniki	4	5	3	1	1	2
Wólka Smolana	7	6	3	1	2	2
RAZEM:	**178**	**130**	**119**	**50**	**49**	**29**

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich.

Sytuację na rynku pracy odzwierciedla udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. W Gminie Smyków wskaźnik ten podlegał wahaniom. W 2022 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł 5,4 %.

Wykres 17. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2018–2022.

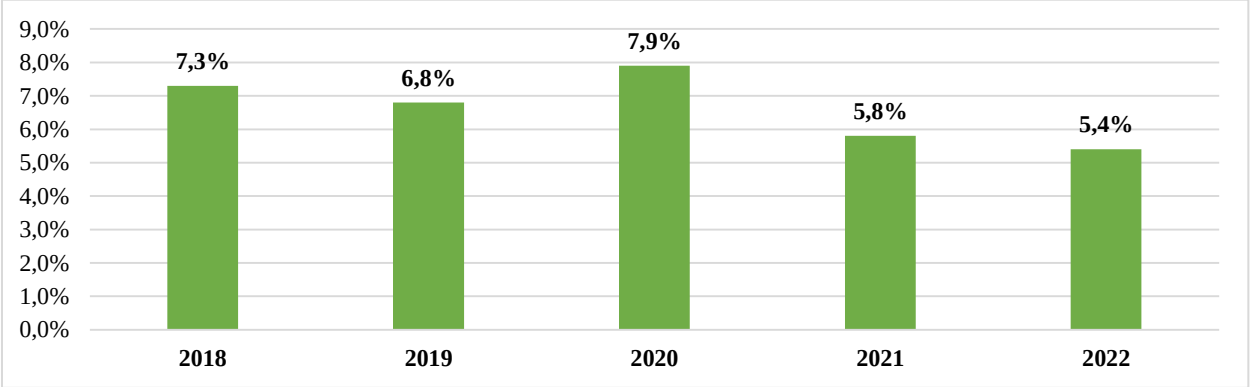

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Smyków w 2022 r. wyniosło 5 494,00 zł, co odpowiada 81,93 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wykres 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł) w Gminie Smyków na tle Województwa Świętokrzyskiego i Polski w latach 2017-2022.

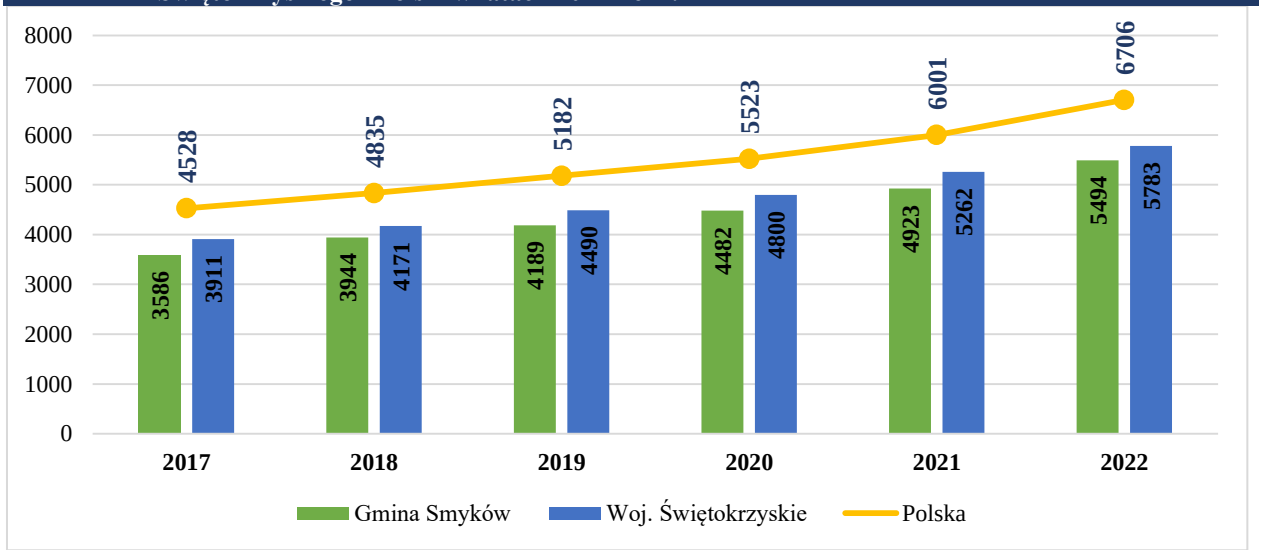

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Polska w liczbach.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich w gminie Smyków w 2022 r. zarejestrowanych było 119 osób bezrobotnych. Najwięcej osób bezrobotnych zamieszkiwało w sołectwach: ***Królewiec*** (28 osób – 23,5 % ogółu bezrobotnych na terenie gminy) oraz ***Smyków*** (18 osoby – 15,1 %).

Wykres 19. Liczba bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w 2022 r.

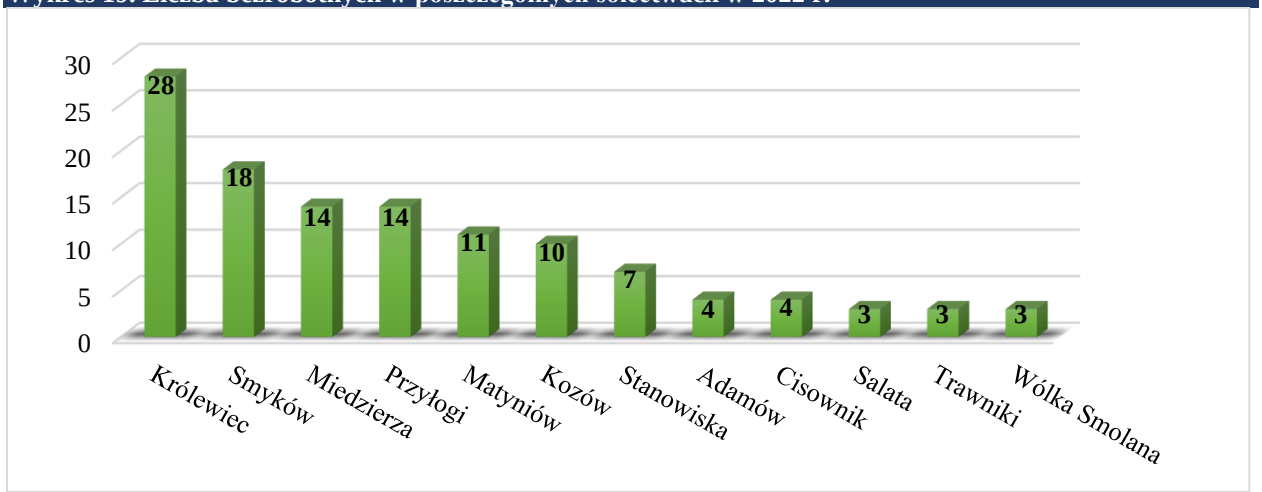

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich.

Bezrobocie jest negatywnym zjawiskiem społecznym. Może mieć zły wpływ na sytuację materialną oraz zdrowie psychiczne zarówno bezrobotnych, jak i ich rodzin. Zjawisko to jest tym

gorsze (bardziej dokuczliwe) im osoba nim objęta, bezrobotny, pozostaje długo bez pracy. Szczególny nacisk winien być położony na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, które stanowią 24,37 % ogółu mieszkańców pozostających bez pracy na terenie gminy. Najwięcej osób długotrwale bezrobotnych zamieszkiwało w sołectwach: **Królewiec** (6 osób – 20,7 % ogółu długotrwale bezrobotnych na terenie gminy) oraz **Kozów i Przyłogi** (po 4 osoby – 13,8 %).

Wykres 20. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach w 2021r.

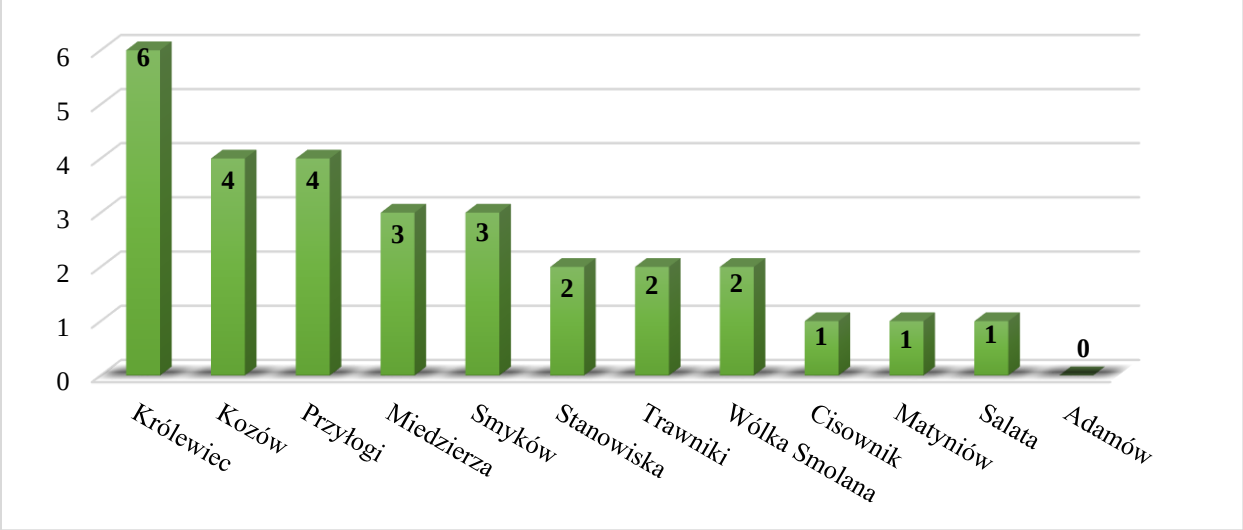

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich.

Najwyższy poziom bezrobocia, jako suma osób bezrobotnych i osób długotrwale bezrobotnych występuje w sołectwach: Królewiec, Miedzierza, Smyków i Trawniki.

Wyższy poziom bezrobocia od średniej dla całej gminy stwierdzono także w sołectwach: Cisownik, Kozów, Matyniów, Przyłogi i Wólka Smolana.

Szczegółowa charakterystyka poziomu bezrobocia w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 9. Poziom bezrobocia w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r.

	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych w 2022 roku	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba osób długotrwale bezrobotnych 2022	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE BEZROBOCIA
			Próg	3,12		Próg	0,79	
1	Adamów	4	1,65	0	0	0,00	0	0
2	Cisownik	4	3,17	1	1	0,32	0	1
3	Kozów	10	3,05	0	4	0,99	1	1
4	Królewiec	28	4,21	1	6	1,02	1	2
5	Matyniów	11	3,28	1	1	0,30	0	1
6	Miedzierza	14	3,12	1	3	0,79	1	2
7	Przyłogi	14	3,11	0	4	0,86	1	1
8	Salata	3	1,24	0	1	0,41	0	0
9	Smyków	18	4,53	1	3	0,83	1	2
10	Stanowiska	7	2,71	0	2	0,63	0	0
11	Trawniki	3	4,23	1	2	1,78	1	2
12	Wólka Smolana	3	3,08	0	2	1,54	1	1
	ŚREDNIA:	9,92	3,12	0,50	2,42	0,79	0,58	1,08
	RAZEM:	119	37,38	6	29	9,47	7	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich.

2. 2. 4. Ochrona zdrowia

Gmina Smyków jest organem założycielskim Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Gminnego Ośrodka Zdrowia w Smykowie. W Gminnym Ośrodku Zdrowia w Smykowie mieszczą się poradnie: lekarza POZ, dermatologiczna, poradnia dla dzieci, neurologiczna, zdrowia psychicznego, rehabilitacyjna, dział fizjoterapii oraz gabinety: zabiegowy, medycyny szkolnej, pielęgniarki środowiskowo – rodzinnej, położnej środowiskowo – rodzinnej.

Wykres 21. Porady lekarskie w Gminnym Ośrodku Zdrowia w lata 2018-2022.

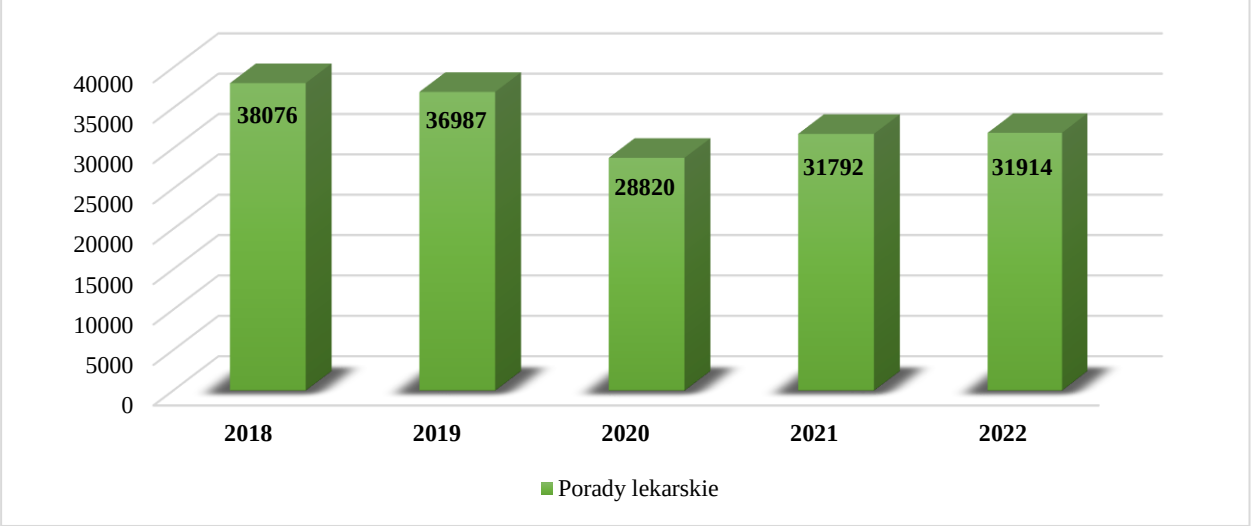

Źródło: Opracowanie własne na odstawie danych GUS.

W 2022 roku PZOZ w Smykowie udzielił 31 914 porad lekarskich. Jest to o 122 porady więcej w porównaniu do 2021r.

2. 2. 5. Jakość i poziom kapitału społecznego

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe stanowią istotny element społeczeństwa obywatelskiego. Oprócz bezpośrednich korzyści, aktywność organizacji pozarządowych przynosi także szereg korzyści pośrednich, niekiedy równie istotnych jak te podstawowe, do których należą m.in.: tworzenie miejsc pracy, wypełnianie usługami bądź dobrami nisz, którymi rynek ani państwo nie są zainteresowane.

Dane liczbowe dotyczące organizacji pozarządowych – stowarzyszeń, fundacji i organizacji społecznych zostały zaczerpnięte z Urzędu Gminy Smyków oraz Banku Danych Lokalnych GUS.

Obecnie na terenie Gminy Smyków funkcjonuje 18 organizacji społecznych, w tym pozarządowych i grup nieformalnych. Najwięcej organizacji społecznych znajduje się w sołectwach: ***Smyków*** (4 stowarzyszenia – 25,00 % ogółu organizacji społecznych) i ***Kozów*** (3 stowarzyszenia – 18,75 %).

Wykres 22. Liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Smyków w 2022 r.

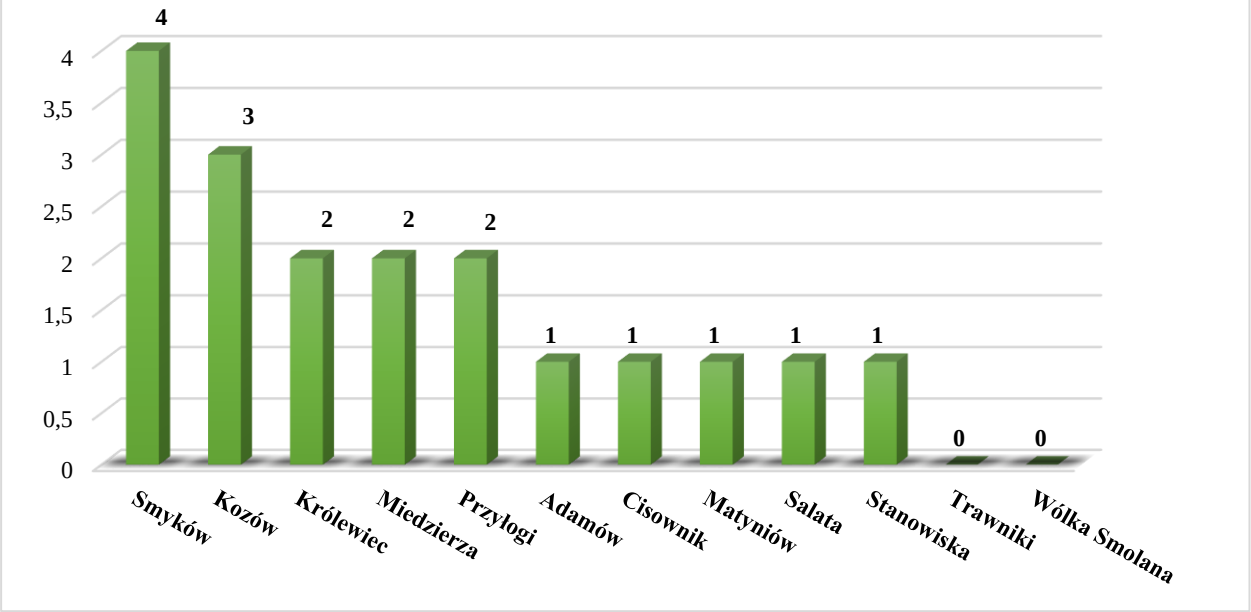

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków.

Liczba organizacji działających w przeliczeniu na 10 tysięcy mieszkańców w gminie jest znacząco wyższa jak w powiecie koneckim, lecz niższa od średniej zarówno w województwie świętokrzyskim, jak i Polsce.

Wykres 23. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w Polsce, Województwie Świętokrzyskim, Powiecie Koneckim oraz Gminie Smyków.

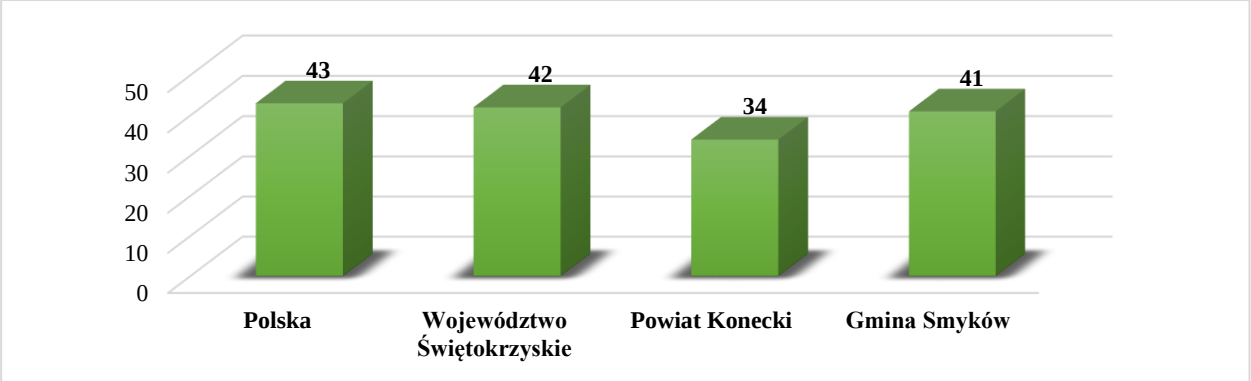

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W Gminie Smyków głównymi podmiotami składającymi wnioski o dotacje z gminy są organizacje społeczne działające na jej terenie. W 2022 r. złożono 3 wnioski przez ***Stowarzyszenie Miłośników Adamowa***, ***Stowarzyszenie Klub Sportowy Smyków***, ***Stowarzyszenie „Śladami***

Hubalczyków". Ponadto przyznano na wniosek ***Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Krzemienny Krąg"*** cztery mikrogranty dla Kół Gospodyń Wiejskich w Królewcu, Miedzierzy, Przyłogach i Smykowie.

Tabela 10. Liczba złożonych wniosków o dotacje w Gminie Smyków w latach 2020-2022.

Lp.	Sołectwo	Liczba złożonych wniosków o dotacje do gminy		
		2020	2021	2022
1.	Adamów	1	1	1
2.	Cisownik	0	0	1
3.	Kozów	0	0	0
4.	Królewiec	0	0	1
5.	Matyniów	0	0	0
6.	Miedzierza	0	0	1
7.	Przyłogi	0	0	1
8.	Salata	0	0	0
9.	Smyków	1	1	2
10.	Stanowiska	0	0	0
11.	Trawniki	0	0	0
12.	Wólka Smolana	0	0	0
Razem:		2	2	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Frekwencja wyborcza

Frekwencja wyborcza jest jednym ze sposobów analizowania aktywności obywatelskiej. Uważa się bowiem, że im wyższy udział mieszkańców w czasie głosowania tym wyższa świadomość społeczna, jak również wyższa chęć uczestnictwa w życiu publicznym.

Wykres 24. Porównanie frekwencji wyborczej w różnych typach wyborów w Polsce, Województwie Świętokrzyskim, Powiecie Koneckim i Gminie Smyków.

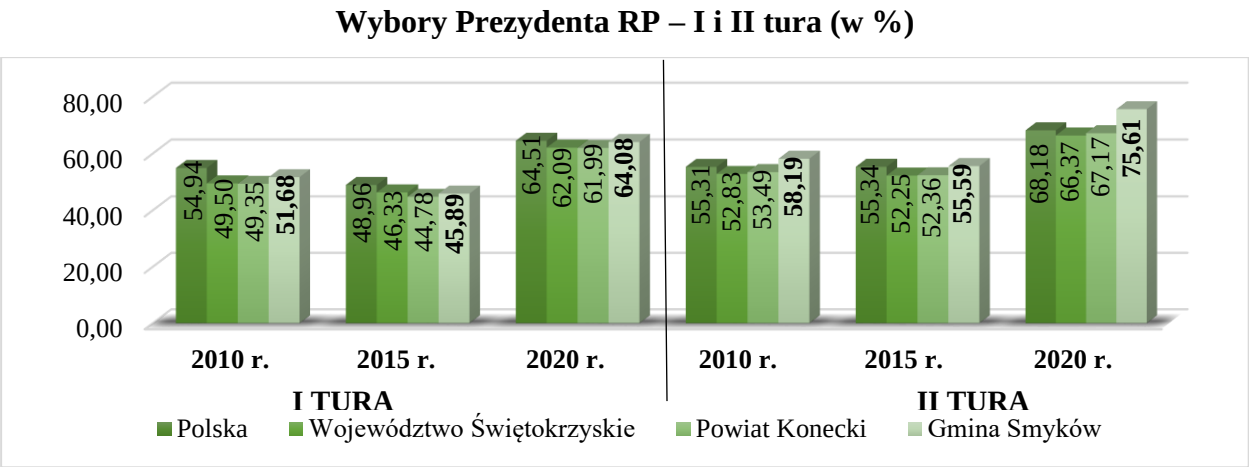

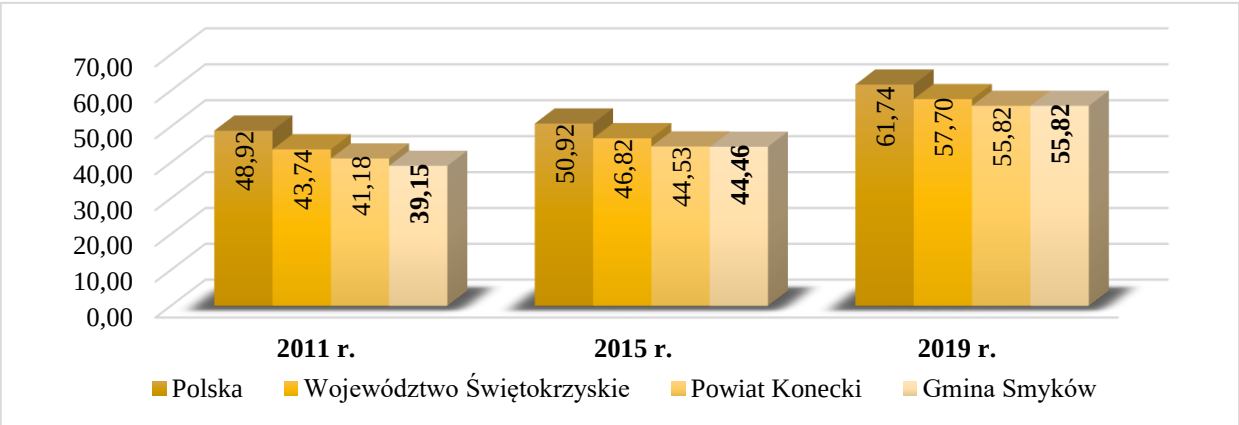

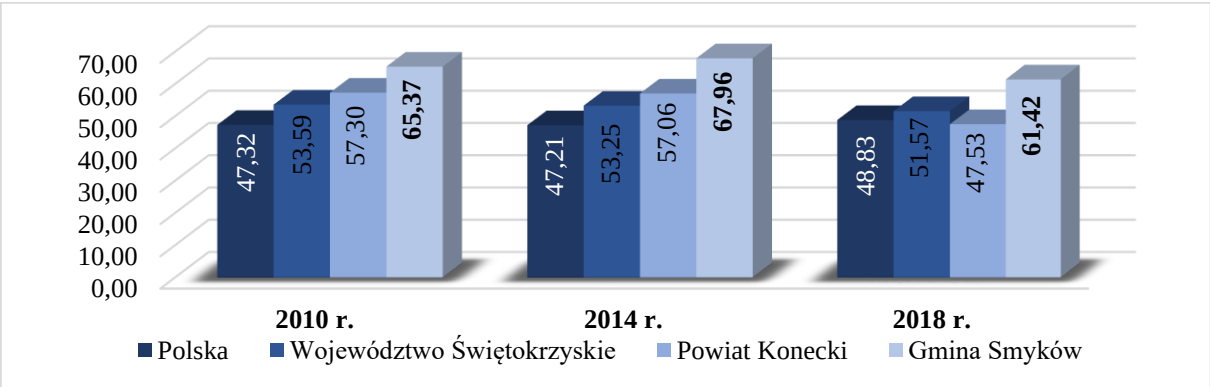

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

W Gminie Smyków we wszystkich głosowaniach wyborczych w wyborach na Prezydenta RP frekwencja była na podobnym poziomie jak w Polsce, natomiast wyższa niż średnia w województwie świętokrzyskim i powiecie koneckim.

W wyborach do Sejmu RP w poprzednich latach frekwencja gminy jest niższa niż w Polsce, województwie czy powiecie. Jeśli zaś chodzi o wybory samorządowe to frekwencja w Gminie Smyków w każdym badanym roku była wyższa niż średnia ogólnopolska, w województwie świętokrzyskim czy powiecie koneckim.

Tabela 11. Frekwencja wyborcza w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2014 i 2018r.

Lp.	Sołectwo	Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych 2014	Frekwencja wyborcza w wyborach Samorządowych 2018
1.	Adamów	71,08 %	65,06 %
2.	Cisownik	64,67 %	66,59 %
3.	Kozów	73,28 %	63,98 %
4.	Królewiec	71,08 %	65,06 %
5.	Matyniów	64,67 %	66,59 %
6.	Miedzierza	64,67 %	66,59 %
7.	Przyłogi	62,00 %	65,77 %
8.	Salata	68,45 %	67,89 %
9.	Smyków	68,45 %	67,89 %
10.	Stanowiska	73,28 %	63,98 %
11.	Trawniki	62,00 %	65,77 %
12.	Wólka Smolana	64,67 %	66,59 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków i PKW.

Najwyższy odsetek niekorzystnych zjawisk w obszarze poziomu kapitału społecznego, biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych organizacji społecznych oraz frekwencję wyborczą w wyborach samorządowych występuje w sołectwach: Adamów, Miedzierza, Przyłogi, Trawniki i Wólka Smolana.

Duży odsetek niekorzystnych zjawisk w obszarze poziomu kapitału społecznego, biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych organizacji społecznych oraz frekwencję wyborczą w wyborach samorządowych występuje w sołectwach: Cisownik, Królewiec, Matyniów i Stanowiska.

Poniżej szczegółowa charakterystyka jakości i poziomu kapitału społecznego w Gminie Smyków.

Tabela 12. Poziom uczestnictwa w życiu publicznym w poszczególnych miejscowościach Gminy Smyków.

	Sołectwo	Liczba zarejestrowanych organizacji społecznych	Liczba zarejestrowanych organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Liczba wniosków o dotacje złożonych do gminy w 2022 r.	Liczba wniosków o dotacje złożonych do gminy w 2022 r. na 100 mieszkańców	Przekroczenie	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2014)	Poniżej poziomu normalizacji	Frekwencja wyborcza (Wybory Samorządowe 2018)	Poniżej poziomu normalizacji	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE POZIOMU KAPITAŁU SPOŁECZNEGO
			Próg	0,45		Próg	0,19	Próg	67,36	Próg	65,98	
1	Adamów	1	0,41	1	1	0,41	1	71,08 %	0	65,06 %	1	3
2	Cisownik	1	0,79	0	1	0,79	1	64,67 %	1	66,59 %	0	2
3	Kozów	3	0,91	0	0	0,00	0	73,28 %	0	63,98 %	1	1
4	Królewiec	2	0,24	1	1	0,12	0	71,08 %	0	65,06 %	1	2
5	Matyniów	1	0,30	1	0	0,00	0	64,67 %	1	66,59 %	0	2
6	Miedzierza	2	0,42	1	1	0,21	1	64,67 %	1	66,59 %	0	3
7	Przyłogi	2	0,49	0	1	0,25	1	62,00 %	1	65,77 %	1	3
8	Salata	1	0,41	1	0	0,00	0	68,45 %	0	67,89 %	0	1
9	Smyków	4	0,96	0	2	0,48	1	68,45 %	0	67,89 %	0	1
10	Stanowiska	1	0,39	1	0	0,00	0	73,28 %	0	63,98 %	1	2
11	Trawniki	0	0,00	1	0	0,00	0	62,00 %	1	65,77 %	1	3
12	Wólka Smolana	0	0,00	1	0	0,00	0	64,67 %	1	66,59 %	1	3
	Średnia:	**1,20**	**0,45**	**0,67**	**0,58**	**0,19**	**0,42**	**67,36%**	**0,50**	**65,98%**	**0,58**	**2,17**
	RAZEM:	18	5,34	8	7	2,27	5		6		7	**26**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Smyków, NGO i PKW.

2. 2. 6. Bezpieczeństwo publiczne

Istotnym wskaźnikiem warunkującym jakość życia lokalnej społeczności jest liczba przestępstw i wykroczeń. Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego należą do zasadniczych zadań instytucji państwa i samorządu. Za bezpieczeństwo na terenie Gminy Smyków odpowiada Komisariat Policji w Radoszycach. Za ochronę przeciwpożarową odpowiada Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Końskich oraz cztery jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w Kozowie, Królewcu, Miedzierzy i Przyłogach.

Zgodnie z danymi Komisariatu Policji w Radoszycach w 2022 roku dokonano łącznie:

- 50 przestępstw,
- 34 przestępstw kryminalnych,
- 73 wykroczeń,
- 17 interwencji domowych.

Ponadto założono 13 „Niebieskich Kart". Liczba przestępstw popełnionych na terenie Gminy Smyków utrzymuje się na podobnym poziomie. W 2022 r. nastąpił znaczny wzrost wykroczeń popełnianych przede wszystkim w kategoriach: znęcanie się nad osobą najbliższą, kradzież mienia i niealimentacja.

Wykres 25. Zestawienie liczby przestępstw i wykroczeń ujawnionych na terenie Gminy Smyków w latach 2020-2022.

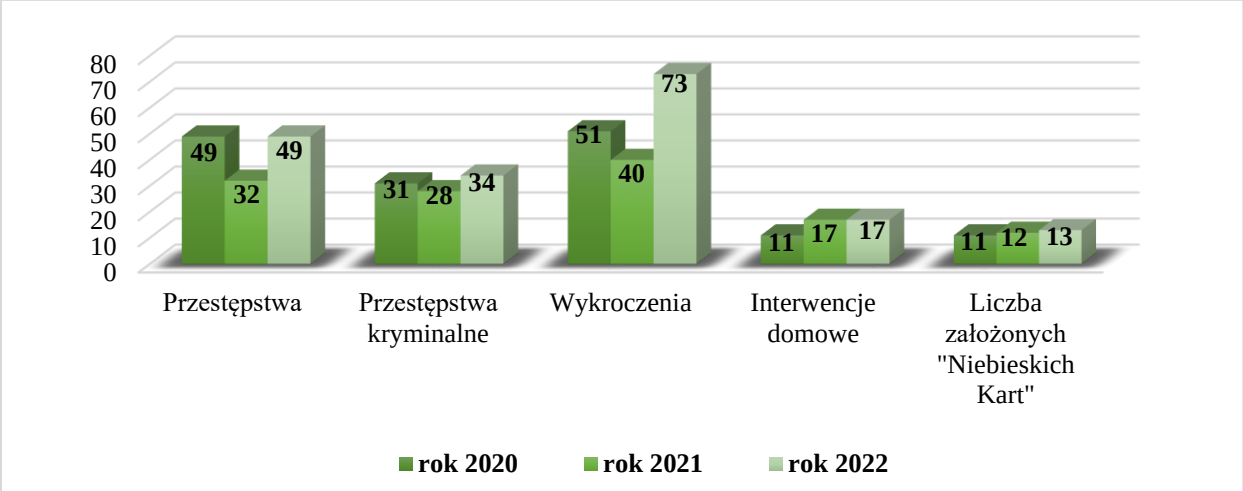

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Radoszycach.

W 2022r. liczba popełnionych przestępstw w stosunku do poprzedniego roku **wzrosła o 53,12 %** (17 przestępstw). Podobna sytuacja dotyczy przestępstw kryminalnych, gdzie nastąpił **wzrost o 21,43 %** (6 przestępstw kryminalnych) oraz liczba wykroczeń, których **znacząco**

wzrosła o 82,50 % w stosunku do 2021r. Liczba interwencji domowych oraz założonych „Niebieskich Kart utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie.

Najwięcej przestępstw w 2022 roku popełniono w sołectwach: **Królewiec** (13), **Smyków** (10) i **Miedzierza** (8).

Wykres 26. Liczba przestępstw w 2022 r.

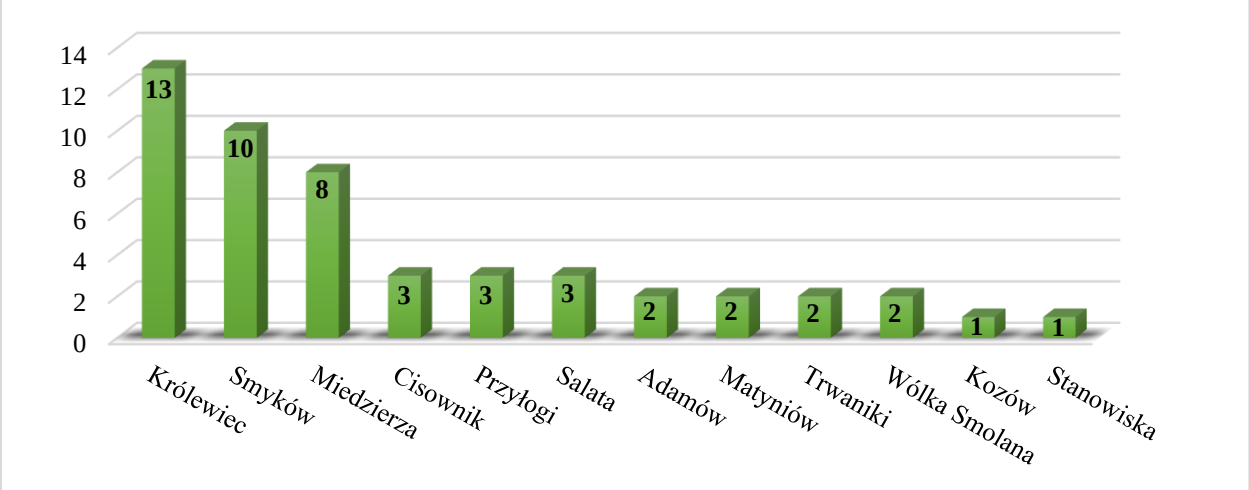

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu w Radoszycach.

Najwięcej ujawnionych wykroczeń popełniono w sołectwie **Królewiec** (19), **Miedzierza** (12) oraz **Smyków** (12).

Wykres 27. Liczba wykroczeń w 2022 r.

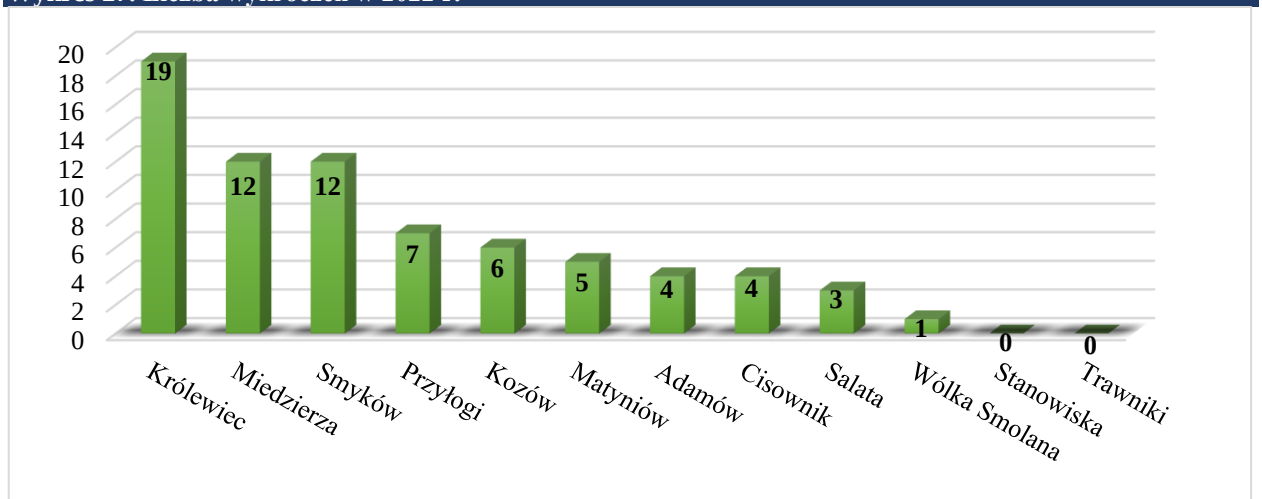

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu w Radoszycach.

Najwięcej interwencji domowych przeprowadzono w sołectwie **Królewiec** (6) i **Miedzierza** (3).

Wykres 28. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w Gminie Smyków w 2022 r.

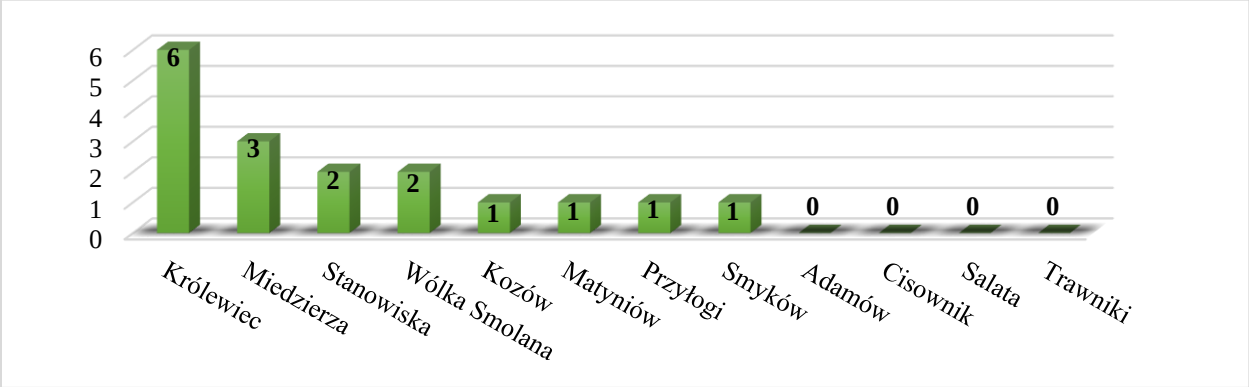

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu w Radoszycach.

Najwięcej niebieskich kart założono w sołectwie **Królewiec** (4).

Wykres 29. Liczba założonych „Niebieskich Kart" w Gminie Smyków w 2022 r.

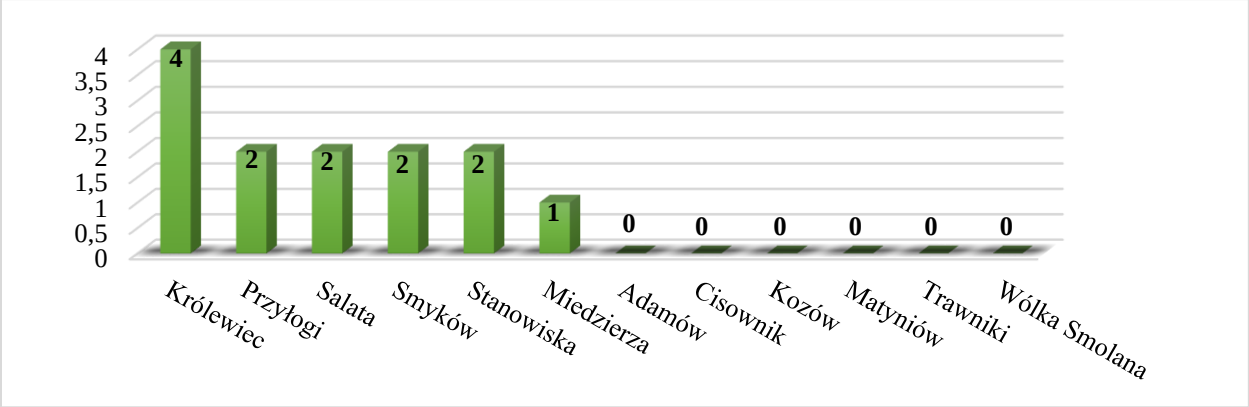

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu w Radoszycach.

Rodziny z problemem przemocy były pod szczególnym nadzorem dzielnicowego, który w ramach zadań służbowych prowadził rozmowy z osobami podejrzanymi o znęcanie nad członkami rodzin uświadamiając ich o konsekwencjach stosowania przemocy. Podejmowane przedsięwzięcia oraz wykonywane czynności przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Radoszycach przyczyniły się do uzyskania wielu pozytywnych ustaleń dotyczących sprawców przestępstw i wykroczeń, a także zmierzały do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Smyków.

Najwyższy poziom przestępczości, jako suma: liczby przestępstw, wykroczeń, interwencji domowych oraz założonych „Niebieskich Karta" na 100 mieszkańców stwierdzono w sołectwach: Królewiec, Miedzierza i Smyków.

Wyższy poziom przestępczości od średniej dla całej gminy stwierdzono także w sołectwach: Cisownik, Przyłogi, Stanowiska i Wólka Smolana.

Tabela 13. Poziom przestępczości w poszczególnych miejscowościach Gminy Smyków w 2022 r.

	Sołectwo	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba wykroczeń	Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba interwencji domowych	Liczba interwencji domowych na 100 mieszkańców	Przekroczenie	Liczba założonych „Niebieskich Kart"	Liczba założonych „Niebieskich Kart" na 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE PRZESTĘPCZOŚCI
			Próg	1,44		Próg	1,67		Próg	0,46		Próg	0,27	
1	Adamów	2	0,83	0	4	1,65	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0
2	Cisownik	3	2,38	1	4	3,17	1	0	0,00	0	0	0,00	0	2
3	Kozów	1	0,30	0	6	1,83	1	1	0,30	0	0	0,00	0	1
4	Królewiec	13	1,58	1	19	2,31	1	6	0,73	1	4	0,49	1	4
5	Matyniów	2	0,95	0	5	1,48	0	1	0,30	0	0	0,00	0	0
6	Miedzierza	8	1,70	1	12	2,55	1	3	0,64	1	1	0,21	0	3
7	Przyłogi	3	0,74	0	7	1,72	1	1	0,25	0	2	0,49	1	2
8	Salata	3	1,24	0	3	1,24	0	0	0,00	0	2	0,83	1	1
9	Smyków	10	2,40	1	12	2,88	1	1	0,24	0	2	0,48	1	3
10	Stanowiska	1	0,93	0	0	0,00	0	2	0,78	1	2	0,78	1	2
11	Trawniki	2	2,82	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	1
12	Wólka Smolana	2	2,27	1	1	1,14	0	2	2,27	1	0	0,00	0	2
Średnia:		**4,17**	**1,44**	**0,50**	**6,08**	**1,67**	**0,50**	**1,42**	**0,46**	**0,33**	**1,08**	**0,27**	**0,42**	**1,75**
Razem:		50	17,25	6	73	19,98	6	17	5,50	4	13	3,28	5	**21**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu w Radoszycach.

ANALIZA KONCENTRACJI NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH

Tabela 14. Stopień natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w poszczególnych miejscowościach Gminy Smyków.

	Sołectwo	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze pomocy społecznej	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze bezrobocia	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze przestępczości	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W SFERZE SPOŁECZNEJ
1	Adamów	0	0	3	0	3
2	Cisownik	2	1	2	2	7
3	Kozów	2	1	1	1	5
4	Królewiec	6	2	2	4	14
5	Matyniów	1	1	2	0	4
6	Miedzierza	5	2	3	3	13
7	Przyłogi	3	1	3	2	9
8	Salata	1	0	1	1	3
9	Smyków	6	2	1	3	12
10	Stanowiska	2	0	2	2	6
11	Trawniki	1	2	3	1	7
12	Wólka Smolana	3	1	3	2	9
RAZEM:		32	13	26	21	92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Smykowie, PKW, Komisariatu Policji w Radoszycach.

2. 3. Diagnoza sfery gospodarczej

2. 3. 1. Sytuacja finansowa Gminy

Zasoby finansowe są podstawą działania jednostek samorządu terytorialnego oraz warunkiem realizowania nałożonych na nie zadań. Gospodarka finansowa gmin realizowana jest na podstawie budżetu, czyli całorocznego planu dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tych jednostek, przygotowywanego przez organy wykonawcze, a przyjmowanego przez organ stanowiąco-kontrolny w formie uchwał budżetowych.

Na dzień 29 grudnia 2022 r. budżet gminy zamknął się deficytem w wysokości -748 249,31 zł, tj. niższym niż planowano o 3 430 507,36 zł - plan deficytu to kwota: -4 178 756,67 zł.

Dochody

Budżet gminy na dzień 29 grudnia 2022 roku został wykonany w 97,67 %, tj. do wysokości 28 267 560,40 zł w stosunku do planu 28 941 467,93 zł po stronie dochodów, z czego:

- Dochody bieżące wyniosły 26 207 527,08 zł;
- Dochody majątkowe wyniosły 2 060 033,32 zł.

Wydatki

Wydatki gminy zostały wykonane w 87,60 %, tj. do wysokości 29 015 809,71 zł w odniesieniu do planu 33 120 224,60 zł. Wśród wydatków wyróżniamy:

- Wydatki bieżące wyniosły 24 406 091,83 zł;
- Wydatki majątkowe 4 609 717,88 zł.

Przychody

Planowane przychody budżetu gminy w kwocie 5 904 521,50 zł wykonane zostały do wysokości 5 803 577,47 zł, tj. w 98,29 % z tego:

- Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych – 591 661,96 zł;
- z tytułu wolnych środków – 4 181 999,84 zł;
- z tytułu niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunkach wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków związanych ze szczególnymi zasadami wykorzystania budżetu – 1 029 915,67 zł.

Rozchody

Rozchody budżetu ogółem w 2022 roku wyniosły 1 725 764,83 zł w stosunku do zaplanowanych 1 725 764,83 zł na spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych.

Zobowiązania

Na koniec 2022 r. zobowiązania gminy wyniosły 5 811 114,82 zł. z tytułu:

- obligacji komunalnych – 3 531 000,00 zł;
- pożyczek zaciągniętych w WFOŚ i GW w Kielcach – 2 280 114,82 zł.

Tabela 15. Wykonanie budżetu Gminy Smyków za lata 2020-2022.

	Dochody ogółem			Wydatki ogółem			Wynik budżetu Deficyt/nadwyżka		
Rok	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	%	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	%	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	%
2020	20 831 750,72	20 813 139,50	99,91	25 594 117,74	21 754 309,06	85,00	-4 762 367,02	-941 169,56	19,76
2021	22 499 980,88	23 472 763,24	104,32	26 733 198,76	23 338 512,49	87,30	-4 233 217,88	134 250,75	-
2022	28 941 467,93	28 267 560,40	97,67	33 120 224,60	29 015 809,71	87,60	-4 178 756,67	-748 249,31	17,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Rb-NDS z wykonania budżetu gminy.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż w wykonaniu budżetu dodatni wynik Gmina Smyków miała w roku 2021. Ujemny wynik budżetu zanotowano w 2020 i 2022r., co związane było z dużą liczbą inwestycji realizowanych na terenie Gminy. Ogólnie relacja deficytu/nadwyżki do dochodu jest na stabilnym poziomie. Sytuacja finansowa Gminy Smyków jest dobra.

Tabela 16. Prognoza dochodów i wydatków do 2028 r.

	2024	2025	2026	2027	2028
Dochody ogółem	24 194 264,00	23 706 000,00	21 772 000,00	22 749 000,00	23 416 000,00
Wydatki ogółem	23 847 750,87	22 710 500,00	20 321 650,00	21 357 500,00	21 896 000,00

Wynik budżetu	346 513,13	995 500,00	1 450 350,00	1 391 500,00	1 520 000,00
Kwota długu	12 489 679,69	11 494 179,69	10 043 829,69	8 652 329,69	7 132 329,69
Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych	346 513,13	995 500,00	1 450 350,00	1 391 500,00	1 520 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie WPF Uchwała Nr 279/XLIII/2023 Rady Gminy Smyków z dnia 7 lutego 2023 roku.

Do planowania przyjęto kwoty dochodów ustalonych na podstawie pisma z Ministerstwa Rozwoju i Finansów oraz od Wojewody Świętokrzyskiego, jak też szacunki dochodów własnych na podstawie planowanych stawek podatków i opłat lokalnych oraz podatku rolnego. Wydatki zostały zaplanowane na podstawie wyliczeń własnych przyjmując założenia wzrostu cen, zgodnie z założeniami Wieloletniego Planu Finansowego Państwa na rok bieżący i lata następne w zakresie inflacji, wzrostu kosztów i płac. Gmina Smyków w Wieloletniej Prognozie Finansowej zawarła przedsięwzięcia, które pokazuje poniższa tabela nr 17.

Tabela 17. Przedsięwzięcia do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy.

	Nazwa przedsięwzięcia	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe
		od	do	
1.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z kanałami bocznymi dla miejscowości Przyłogi w gminie Smyków – Zaspokajanie potrzeb mieszkańców	2022	2023	2 901 000,00
2.	Rozbudowa drogi powiatowej Nr 0469T Grzymałków-Gliniany Las-Smyków: etap II i III – Zaspokajanie potrzeb mieszkańców	2020	2023	323 037,00
3.	Budowa drogi wewnętrznej Nr KDW 13 w msc. Królewiec	2022	2025	4 630 000,00
4.	Budowa budynku użyteczności kulturalno-społecznej z dwustanowiskowym garażem dla OSP Przyłogi	2022	2024	4 700 000,00
5.	Wykonanie otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego wód termalnych Smyków GT-1 w msc. Wólka Smolana	2022	2023	12 166 059,00
6.	Zakup i montaż elementów małej architektury w postaci urządzeń zabawkowych wraz z zabezpieczeniem stref upadku przy placu zabaw	2022	2023	182 000,00

	Przedszkola w Smykowie – zaspokojenie potrzeb edukacyjno-zabawowych			
7.	Budowa drogi gminnej Nr 382012T Rozgół-Pokoradz – zaspokojenie potrzeb mieszkańców	2022	2023	501 660,00
8.	Aktualizacja koncepcji obsługi komunikacyjnej kompleksu usługowego i przedszkola dla drogi krajowej nr 74 w Smykowie	2022	2023	20 000,00
9.	Podwieszenie opraw oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Smyków – opracowanie dokumentacji	2022	2023	30 000,00
10.	Dobudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Smyków	2022	2023	191 370,00
11.	Opracowanie projektu na wymianę budynku zaplecza boiska ORLIK w Smykowie	2022	2023	20 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie WPF Uchwała Nr 279/XLIII/2023 Rady Gminy Smyków z dnia 7 lutego 2023 roku.

2. 3. 2. Działalność gospodarcza

Na terenie Gminy Smyków przeważają małe zakłady, zatrudniające do kilku – kilkunastu pracowników. Największymi zakładami są m. in.: BUDAR Budownictwo Drogowe, Feniks, Ubojnia Drobiu EUROQR, „Janex. PUPH. Momot J., Piekarnia „GROCHLEB", Zakład Piekarniczy Stanisław Dróżdż, PPHU „Oaza", PPHU Zofix. Podmioty te świadczą swoje usługi nie tylko dla mieszkańców gminy, ale także dla mieszkańców gmin ościennych. Mieszkańcy gminy znajdują także zatrudnienie w jednostkach budżetowych, tj. Urzędzie Gminy, placówkach edukacyjnych. Rolnictwo jest dodatkowym źródłem dochodów.

Tabela 18. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON.

Lp.	Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON	2022
Podmioty gospodarcze z podziałem na sekcje PKD		240
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4
B	Górnictwo i wydobywanie	0
C	Przetwórstwo przemysłowe	35
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0

F	Budownictwo	76
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	61
H	Transport i gospodarka magazynowa	10
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	1
J	Informacja i komunikacja	7
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
P	Edukacja	2
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
S	Pozostała działalność usługowa	11
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i CEIDG.

Wykres 30. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD w 2022 r.

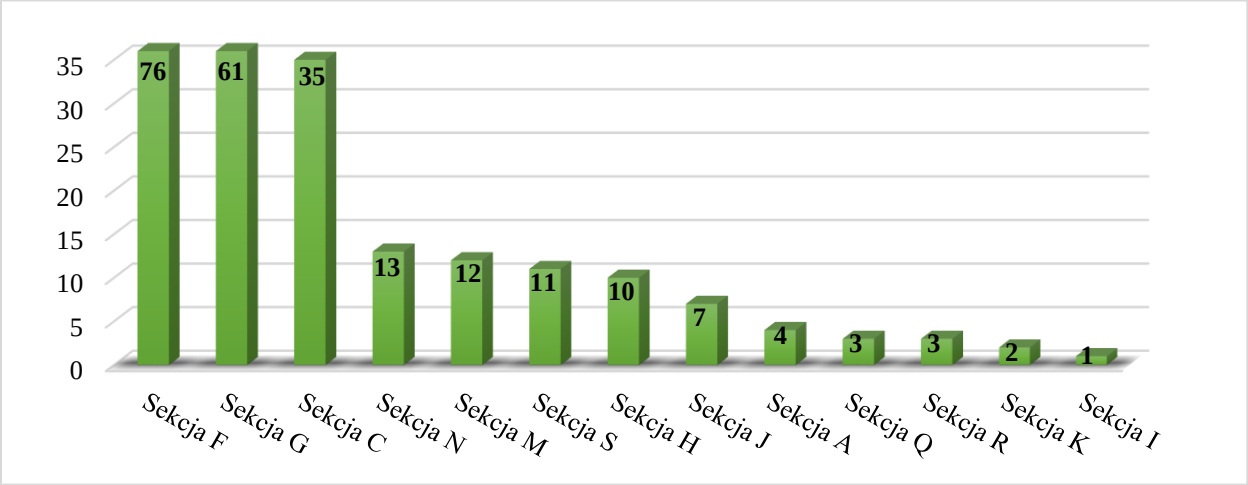

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i CEIDG.

Według klasyfikacji PKD w 2022r. najwięcej osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą z branży handlu hurtowego i detalicznego, budownictwa i przetwórstwa przemysłowego. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w sołectwach ***Królewiec*** (49 podmiotów – 20,4 % wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie) i ***Smyków*** (43 podmioty – 17,9 %). Są to głównie podmioty jednoosobowe, specjalizujące się w usługach.

Wykres 31. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach.

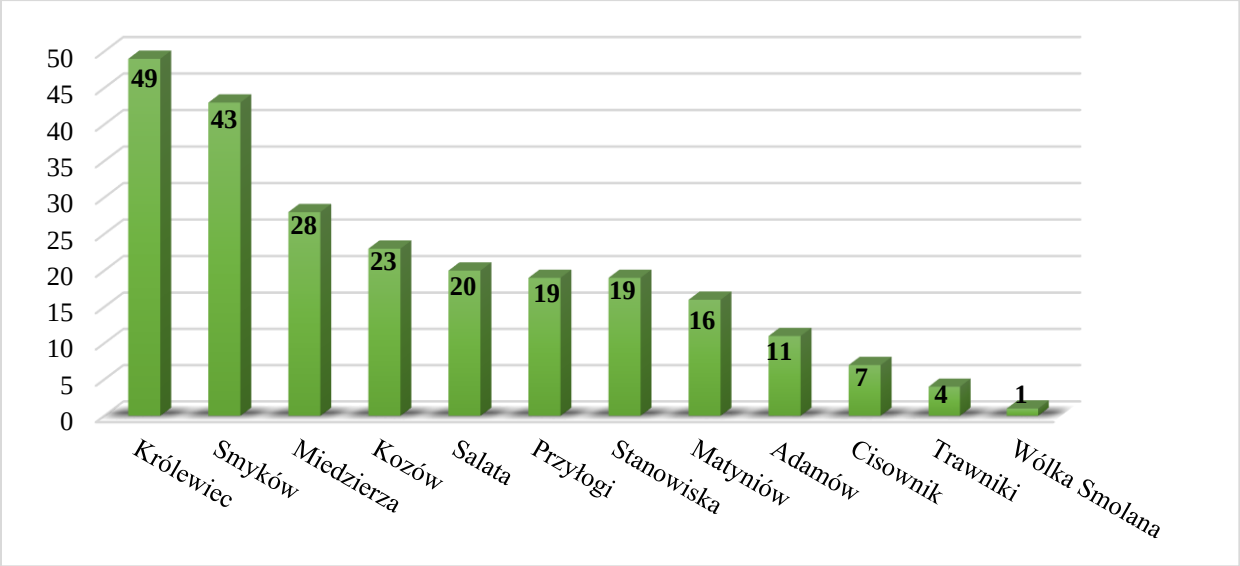

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i CEIDG.

2. 3. 3. Rolnictwo

Gmina Smyków jest jednostką administracyjną o charakterze rolniczym. Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2020r., na obszarze gminy funkcjonuje **383 gospodarstwa rolne**, co stanowi 10 % gospodarstw rolnych z powiatu koneckiego (3 762 gospodarstwa). Łączna powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi 1 738,09 ha.

Gmina zajmuje powierzchnię 6 209 ha. Użytki rolne zajmują 2 107,66 ha, natomiast lasy i grunty leśne zajmują 540,04 ha. Użytki rolne stanowią 33,95 % powierzchni gminy. W poniższej tabeli przedstawiono użytkowanie gruntów w gminie, zgodnie z PSR 2020.

Tabela 19. Użytkowanie gruntów w Gminie Smyków.

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha
Grunty ogółem	2 841,11
Użytki rolne ogółem	2 107,66
Użytki rolne w dobrej kulturze	1 505,03
Pod zasiewami	560,09
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	137,50
Uprawy trwałe	10,64
Sady ogółem	10,28
Ogrody przydomowe	3,32
Łąki trwałe	768,97
Pastwiska trwałe	24,51
Pozostałe użytki rolne	602,63
Lasy i grunty leśne	540,04
Pozostałe grunty	193,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnych Spisów Rolnych 2020.

Czynnikiem wpływającym na stan rolnictwa i intensywność produkcji rolnej jest struktura agrarna. W gminie dominują małe oraz średnie gospodarstwa rolne o pow. do 5 ha (86,42 %) oraz gospodarstwa o powierzchni od 5-10 ha (10,70 %), w tym zdecydowanie przeważa sektor indywidualny.

Tabela 20. Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie Smyków.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	%	Powierzchnia	%
ogółem	383	100 %	1 738,09	100 %
do 1 ha włącznie	17	4,44 %	52,23	3,00 %
1 - 5 ha	314	81,98 %	1 004,53	57,80 %

5 - 10 ha	41	10,70 %	345,45	19,88 %
10 -15 ha	4	1,04 %	50,66	2,91 %
15 ha i więcej	7	1,83 %	285,22	16,41 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnych Spisów Rolnych 2020.

W gminie największą powierzchnię zasiewów głównych ziemiopłodów stanowią zboża. Ich uprawy zajmują 80,89 % zasiewów w gospodarstwach rolnych.

Tabela 21. Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (stan na 2020r.).

Wyszczególnienie	ha	%
Ogółem	365,62	100 %
Zboża razem	295,75	80,89 %
Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	266,25	72,82 %
Pszenica ozima	11,20	3,06 %
Pszenica jara	4,28	1,17 %
Owies	12,20	3,34 %
Pszenżyto ozime	163,12	44,61 %
Pszenżyto jare	43,73	11,96 %
Mieszanki zbożowe ozime	7,74	2,12 %
Uprawy przemysłowe	2,92	0,80 %
Ziemniaki	28,29	7,74 %
Międzyplony jare	38,66	10,57 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powszechnych Spisów Rolnych 2020.

2. 3. 4. Turystyka

Gmina Smyków graniczy bezpośrednio z obrzeżem Jeziora Sielpia, będące bazą do uprawiania sportów wodnych , kąpieli i wędkowania. Dodatkowo gmina położona jest przy głównym szlaku komunikacyjnym, stąd bardzo korzystne warunki do rozwoju infrastruktury turystycznej. Obecnie gmina Smyków posiada słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną. Składa się na nią głównie sezonowe pole namiotowe nad zalewem w Sielpi oraz 3 gospodarstwa agroturystyczne. Istnieją tu dogodne warunki do rozwoju agroturystyki i budowy zbiorników wodnych.

Na terenie gminy znajdują się szlaki turystyczne. Pierwszy - czerwony szlak turystyczny łączący rezerwat Diabla Góra oraz miejscowość Łączna. Cały szlak ma długość ok. 92 km, natomiast przez gminę Smyków przebiega na odcinku ok 8 km, biegnąc od Jeziora Sielpi w Sielpi Wielkiej przez Wólkę Smolaną do Miedzierzy i dalej drogą gminną o nr 382002T. Drugi szlak, to czarny szlak rowerowy - Szlak Architektury Obronnej. Powstał on w 2006 r. z inicjatywy Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego i łączy obiekty o typowo obronnym charakterze, znajdujące się w granicach województwa. Trasa ma długość ok. 500 km,

natomiast w gminie Smyków to ok 10 km trasy. Zielony „Dolina Krasnej" – długość szlaku - 56 km. Przez Gminę Smyków przebiega odcinek szlaku 12.7km. PIEKIELNY SZLAK – długość szlaku ponad 250 km. przez Gminę Smyków ok. 9 km. Szlak ten oznaczony jest kolorem czerwonym i prowadzi z Piekła do Nieba. Łączy dwie wioski usytuowane wśród sosnowych lasów na południe od miejscowości Końskie. Choć miejscowości te dzieli niespełna 2 km to cały szlak liczy ponad 250 km. Prowadzi turystów przez najciekawsze miejsca i miejscowości 9 gmin powiatów: koneckiego, (w tym Gminę Smyków 9 km) skarżyskiego i opoczyńskiego. Charakterystyczne nazewnictwo oraz związane z poszczególnymi miejscami legendy sprawiły, że moce nadprzyrodzone – piekielne i chrześcijańskie - stały się motywem przewodnim całej trasy. Na trasie szlaku znajdują się dobrze wyposażone miejsca odpoczynku z altaną, kręgiem ogniskowym, ławami z zadaszeniem oraz koszami na śmieci.

Na terenie Gminy Smyków stworzono jeden z dziewięciu parków wytyczonych na obszarze działania Stowarzyszenia „LGD - U ŹRÓDEŁ". W skład ponad 32-kilometrów znakomitych
i czytelnie oznakowanych tras do uprawiania nordic walkingu wchodzą 3 trasy:

- **zielona** - pętla o długości 6,2-kilometra;
- **czerwona** – pętla o długości 11,1-kilometra;
- **czarna** - pętla o długości 15-kilometra.

Mapa 3. Trasy nordic walking na terenie Gminy Smyków.

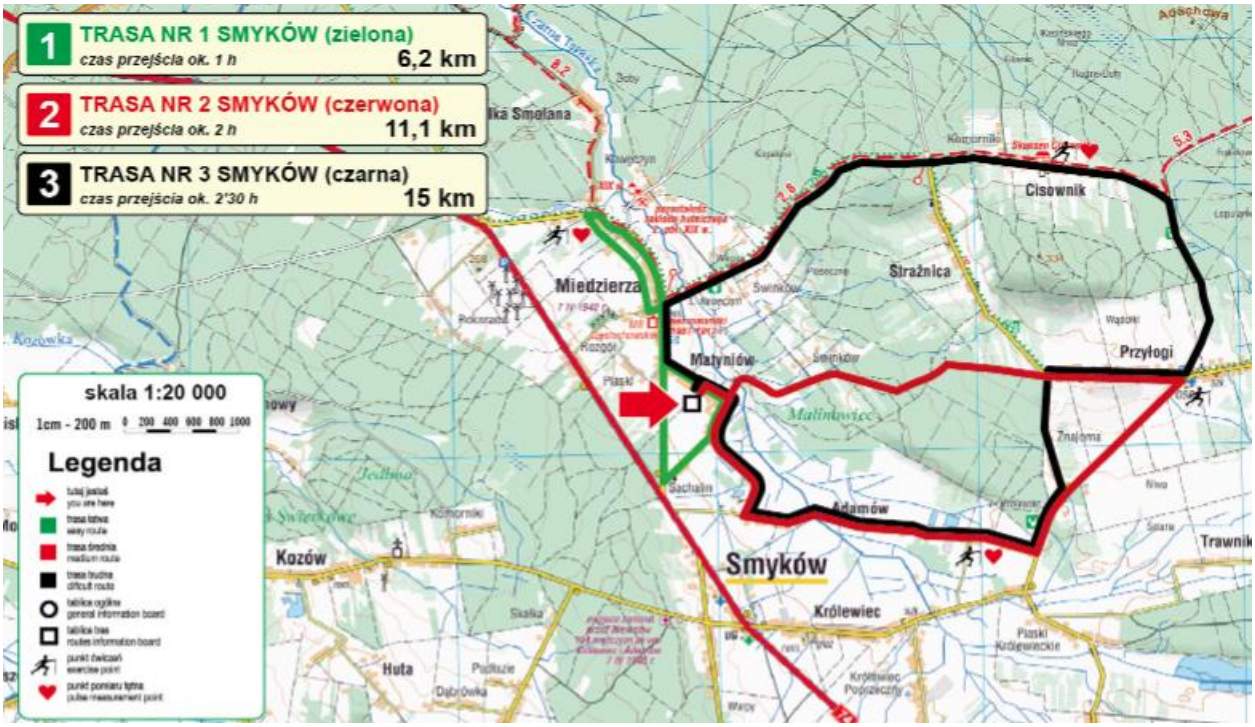

Źródło: Tablica informacyjna Smyków.

Wejście na trasy zlokalizowano na placu rekreacyjnym w Matyniowie. Trasy poprowadzone są chodnikami, asfaltowymi i gruntowymi drogami, oraz leśnymi ścieżkami. Na trasach zamontowano tablice zawierające propozycje ćwiczeń do samodzielnego wykonania oraz punkty pomiaru tętna pozwalające zmonitorować zakres tętna w jakim pokonujemy trasę. Trasy posiadają punkty wspólne, pokrywają się lub krzyżują. Umożliwia to dowolne wydłużanie lub skracanie przejść albo zmianę kierunku marszu.

Bazę noclegową Gminy Smyków stanowią 3 prywatne gospodarstwa agroturystyczne w miejscowościach:

- Adamów – *Rajskie Siedlisko*;
- Kawęczyn – *Ostoja*;
- Miedzierza - *AGROTURYSTYKA VIP VILLAGE*.

Na terenie Gminy Smyków znajdują się charakterystyczne pozostałości urządzeń i budowli charakterystycznych dla wytopu rud żelaza. Region gminy i okolic był przez wiele lat jednym z ważniejszych ośrodków wydobycia rud żelaza i hutnictwa. Jego rozwój był możliwy dzięki płytko zalegającym pokładom rud, rozległym lasom, z których wytwarzano węgiel drzewny oraz rzece , która stanowiła źródło energii. Region był zaliczany do Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Był to najstarszy i największy do końca XIX w. ośrodek górniczo- hutniczy na ziemiach polskich. Obecnie znajdujące się pozostałości zostaną zabezpieczone i udostępnione. W ramach zachowania dziedzictwa kutrowo- społecznego odtworzymy obiekty służące wydobyciu i przetworzeniu rudy. Pojawią się obiekty nawiązujące do wyglądu kuźni, szybu wydobywczego z kołowrotem. Inne obiekty na terenie gminy zostaną wskazane na tablicach zawierających mapy, opis technologii i sposobu przetwarzania rud żelaza.

Najniższy poziom przedsiębiorczości występuje w miejscowościach: Adamów, Cisownik, Matyniów, Przyłogi, Trawniki i Wólka Smolana.

Tabela 22. Poziom przedsiębiorczości w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków.

	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w 2022 roku	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
			Próg	**5,93**	
1	Adamów	11	**4,55**	1	**1**
2	Cisownik	7	**5,56**	1	**1**
3	Kozów	23	**7,01**	0	**0**
4	Królewiec	49	**5,95**	0	**0**
5	Matyniów	16	**4,75**	1	**1**
6	Miedzierza	28	**5,94**	0	**0**
7	Przyłogi	19	**4,68**	1	**1**
8	Salata	20	**8,30**	0	**0**
9	Smyków	43	**10,34**	0	**0**
10	Stanowiska	19	**7,36**	0	**0**
11	Trawniki	4	**5,63**	1	**1**
12	Wólka Smolana	1	**1,14**	1	**1**
	Średnia:	**20,00**	**5,93**	**0,50**	**0,50**
	Razem:	240	71,20	6	**6**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i CEIDG.

2. 4. Diagnoza sfery środowiskowej

Środowisko przyrodnicze to ogół elementów przyrodniczych, w szczególności powierzchnia ziemi łącznie z glebą, kopaliny, wody, powietrze, świat roślinny i zwierzęcy, a także krajobraz znajdujący się w stanie naturalnym, jak też przekształcony w wyniku działalności człowieka.

Walory krajobrazowe środowiska to wartości ekologiczne, estetyczne, widokowe i kulturowe terenu oraz związane z nimi elementy przyrodnicze ukształtowane przez przyrodę lub w wyniku działalności człowieka.

2. 4. 1. Uwarunkowania fizyczno-geograficzne

Położenie geograficzne

Gmina Smyków graniczy z czterema gminami: **Gminą Końskie** (od strony północnej), **Gminą Stąporków** (od wschodu), **Gminą Radoszyce** (od strony zachodniej) oraz **Gminą Mniów** (od strony południowej, powiat kielecki).

Mapa 4. Gminy ościenne dla Gminy Smyków.

Źródło: http://www.gminy.pl/

Na podstawie *„Geografii regionalnej Polski”* Jerzego Kondrackiego z 2005 r. Gmina Smyków położona jest na terenie dwóch mezoregionów fizjograficznych:

- **Płaskowyżu Suchedniowskiego** - zajmuje niemal cały teren gminy. Płaskowyż wchodzi w skład makroregionu Wyżyny Kieleckiej, poprzedzającej Góry Świętokrzyskie. Charakteryzuje się masywnymi piaskowcami dolnotriasowymi;
- **Wzgórz Opoczyńskich** - zajmują niewielką część gminy od strony północnej. Wzgórza, należą do Wyżyny Przedborskiej, zbudowane są ze skał jurajskich, które tworzą tu dwie antykliny. Rozdzielone są kredową synklina.

Charakterystycznymi formami rzeźby terenu są kopulaste pagóry, garby i stoliwa, pomiędzy którymi występują kotliny. Dominuje tu rzeźba terenu falista i pagórkowata. Gmina jest

jednostką administracyjną o charakterze rolniczym. Użytki rolne stanowią 47% całkowitej powierzchni, lasy i grunty leśne zajmują 48,5% powierzchni, 4,5% powierzchni gminy zajmują drogi, wody i inne.

Zasoby geologiczne

Gmina Smyków jest uboga w surowce mineralne. Według bilansu zasobów kopalin w Polsce stan na koniec 2023 roku na tym terenie (oraz na terenie sąsiedniej gminy Radoszyce) występuje złoże triasowe, w postaci iłów do ceramiki budowlanej „Kozów", które nie jest aktualnie eksploatowane i jest własnością firmy prywatnej. Niestety zmiana trybu produkcji spowodowała, iż kopalnia (złoże) została ogłoszona do sprzedaży. Nad utworami znajdowały się obszary gospodarki rolnej gleb zaliczanych do klasy V oraz nieużytki. W granicach złoża wyznaczono teren górniczy i obszar górniczy Kozów –Pole I. Tak jak na wstępie teren gminy jest ubogi w surowce mineralne i nie jest prowadzona działalność związana z wydobyciem materałów.

Na obszarze gminy rozpoznano wstępnie złoże piasków wydmowych „Wólka Smolana" o powierzchni ok. 75 ha i zasobach piasku przydatnego dla budownictwa. Z kolei w dolinie rzeki Czarnej Taraski zostało udokumentowane występowanie torfu. Na terenie gminy występują złoża takie jak:

- Piaskowce – występujące w rejonie Smykowa, Salaty, Strażnicy;
- Wiry – występujące w rejonie Miedzierzy i Wólki Smolanej;
- Piaski;
- Torfy.

W Planie zagospodarowania przestrzennego dla województwa świętokrzyskiego wskazano rejon Gminy Smyków nie stanowiący obszarów koncentracji wydobycia kopalin, lecz skala eksploatacji i przetwórstwo surowca predysponuje go do uwzględnienia w Planie. Zakłada się utworzenie obszaru Zagłębia Ceramicznego na pograniczu gmin Mniów —Smyków —Radoszyce w oparciu o istniejące zasoby. Na pograniczu z gminą Mniów znajduje się teren zagrożony osuwaniem się mas ziemnych wyznaczony w ramach projektu SOPO.

Wody powierzchniowe

Gmina Smyków znajduje się w dorzeczu rzeki Pilicy i zlewni rzeki Czarna Taraska. Rzeka ta jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Czarnej Malenieckiej, która przepływa wzdłuż północnej granicy gminy. Rzeka Czarna Taraska posiada charakter rzeki nizinnej o szerokiej dolinie.

W centralnej części gminy Smyków tworzy rozległe obszary podmokłe, bagienne i torfowiskowe.

W południowo-zachodniej części gminy przepływa rzeka Kozówka, prawobrzeżny dopływ Plebanki. Ponadto na terenie gminy występują rowy melioracyjne, a na terenie lasów państwowych występują tereny podmokłe. W gminie brak jest większych zbiorników wodnych i stawów pochodzenia naturalnego, czy sztucznego. Gmina Smyków położona jest w obszarze dorzecza Wisły, regionie wodnym Środkowej Wisły(większa część gminy) oraz regionie wodnym Górnej Wisły (południowo-wschodnia część gminy), RZGW Warszawa i RZGW Kraków.

Gmina Smyków położona jest w obrębie dwóch jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych. Zgodnie z II aktualizacją planów gospodarowania wodami na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) obszar opracowania znajduje się w obrębie JCWP:

- JCWP RW200006254459 Czarna od Krasnej do Plebanki – zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych;
- JCWP RW2000062544799 Czarna od Plebanki do Barbarki – zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Mapa 5. Sieć hydrograficzna Gminy Smyków.

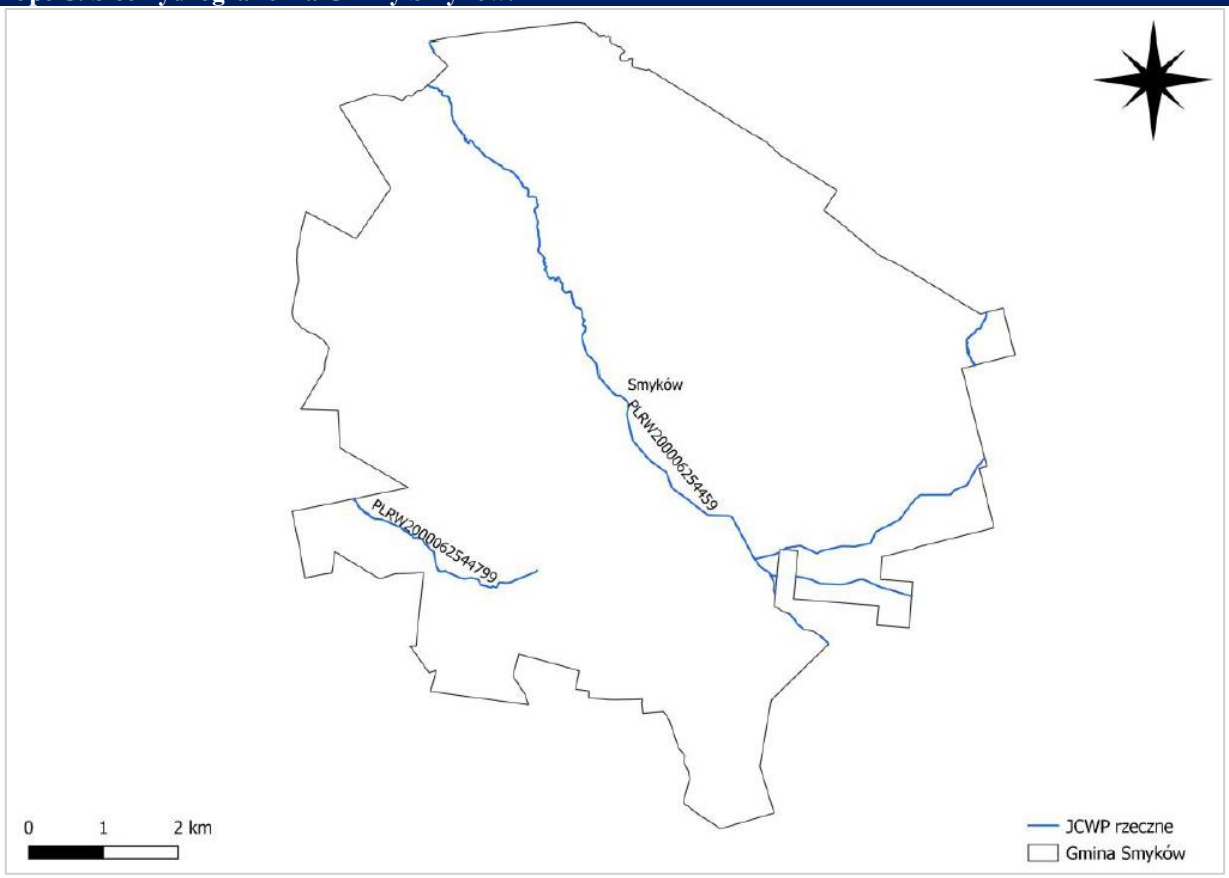

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP.

W roku 2020 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).

Tabela 23. Wyniki klasyfikacji wskaźników jakości wód na terenie Gminy Smyków w roku 2021.

Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód		
	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasa elementów fizykochemicznych
RW200006254459	3	2	>2
RW2000062544799	2	2	>2

Źródło: https://wody.gios.gov.pl/pjwp/

Wody podziemne

Teren Gminy Smyków położony jest w obrębie dwóch JCWPd: PLGW2000101 oraz PLGW200085, a także na niewielkim fragmencie GZWP nr 414 -Zbiornik Zagnańsk.

PLGW2000101 - zasilanie warstw wodonośnych odbywa się przez infiltrację opadów atmosferycznych. Moduł infiltracji efektywnej zależy od wielkości opadów i przepuszczalności skał odsłaniających się na powierzchni terenu. Kierunki krążenia wód podziemnych są często bardzo skomplikowane ze względu na zróżnicowaną przepuszczalność warstw wodonośnych i występowanie pomiędzy nimi utworów półprzepuszczalnych i nieprzepuszczalnych.

PLGW200085 - zasilanie wód podziemnych odbywa się w wyniku infiltracji wód opadowych, w granicach poziomu czwartorzędowego oraz na wychodniach poziomów starszych. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to rzeka Pilica. Kierunki krążenia wód podziemnych są często skomplikowane, głównie ze względu na tektonikę plikatywną i dysjunktywną, zróżnicowaną litologię i stopień diagenezy warstw wodonośnych, zatem przepuszczalność i zasobność wodną poziomów.

GZWP nr 414 - zbiornik tworzą dolnotriasowe (lokalnie górnopermskie) utwory porowo-szczelinowe i środkowotriasowe utwory szczelinowo-krasowe wykształcone w postaci piaskowców i mułowców z przewarstwieniami iłów i iłowców, lokalnie wapienie.

Mapa 6. Rozmieszczeni JCWPd na terenie Gminy Smyków.

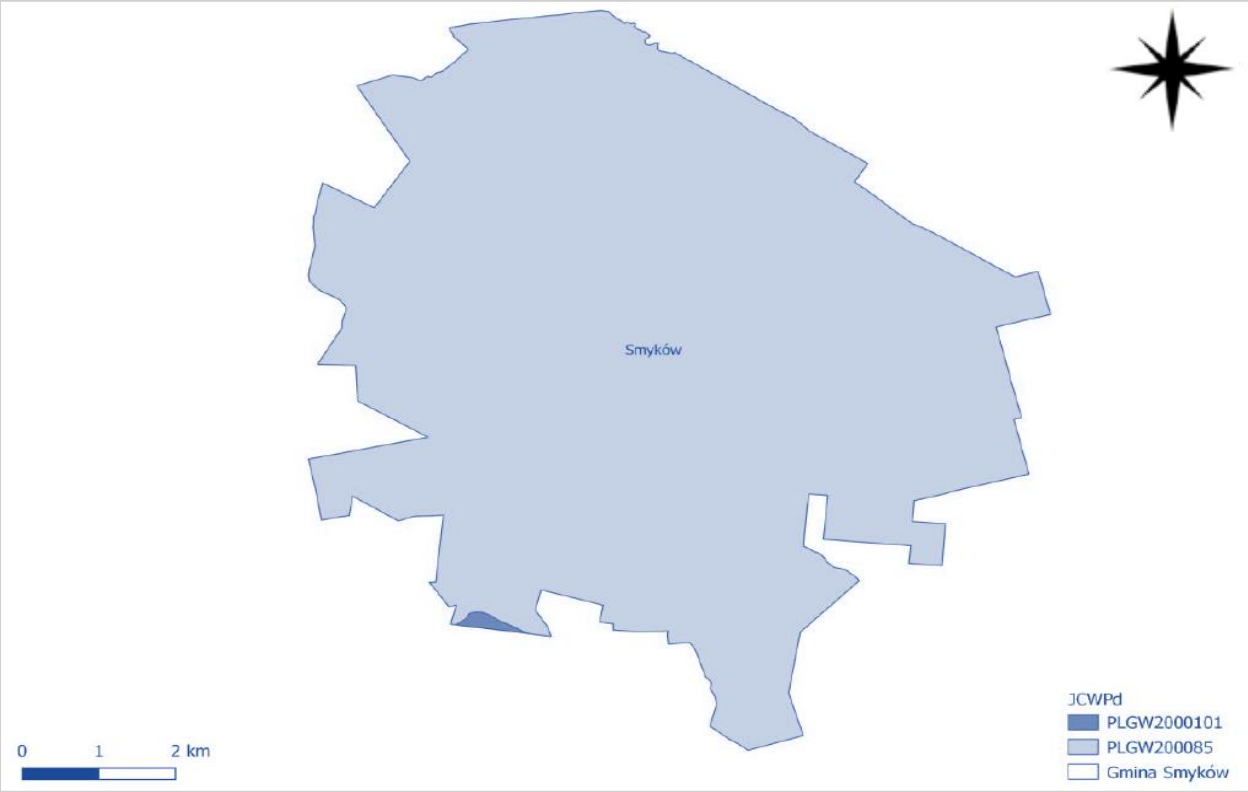

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP.

Struktura gruntów użytkowych

W Gminie Smyków tereny użytkowane zgodnie z poniższą tabelą.

Tabela 24. Struktura gruntów w Gminie Smyków.

Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Udział procentowy w powierzchni
Użytki rolne	2 772	44,67 %
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	3 237	52,15 %
Grunty zabudowane i zurbanizowane	162	2,61 %
Grunty pod wodami	12	0,19 %
Nieużytki	22	0,35 %
Tereny różne	2	0,03 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Smyków.

Stan gruntów, których właścicielem jest Gmina Smyków wynosi 40,04 ha, w tym:

- Użytki rolne – 11,04 ha;
- Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 18,57 ha;
- Grunty zabudowane i zurbanizowane – 10,12 ha;
- Grunty pod wodami – 0,12 ha;
- Nieużytki – 0,19 ha.

Mapa 7. Użytkowanie terenu wraz z kategoriami gleb podatnymi na suszę w Gminie Smyków.

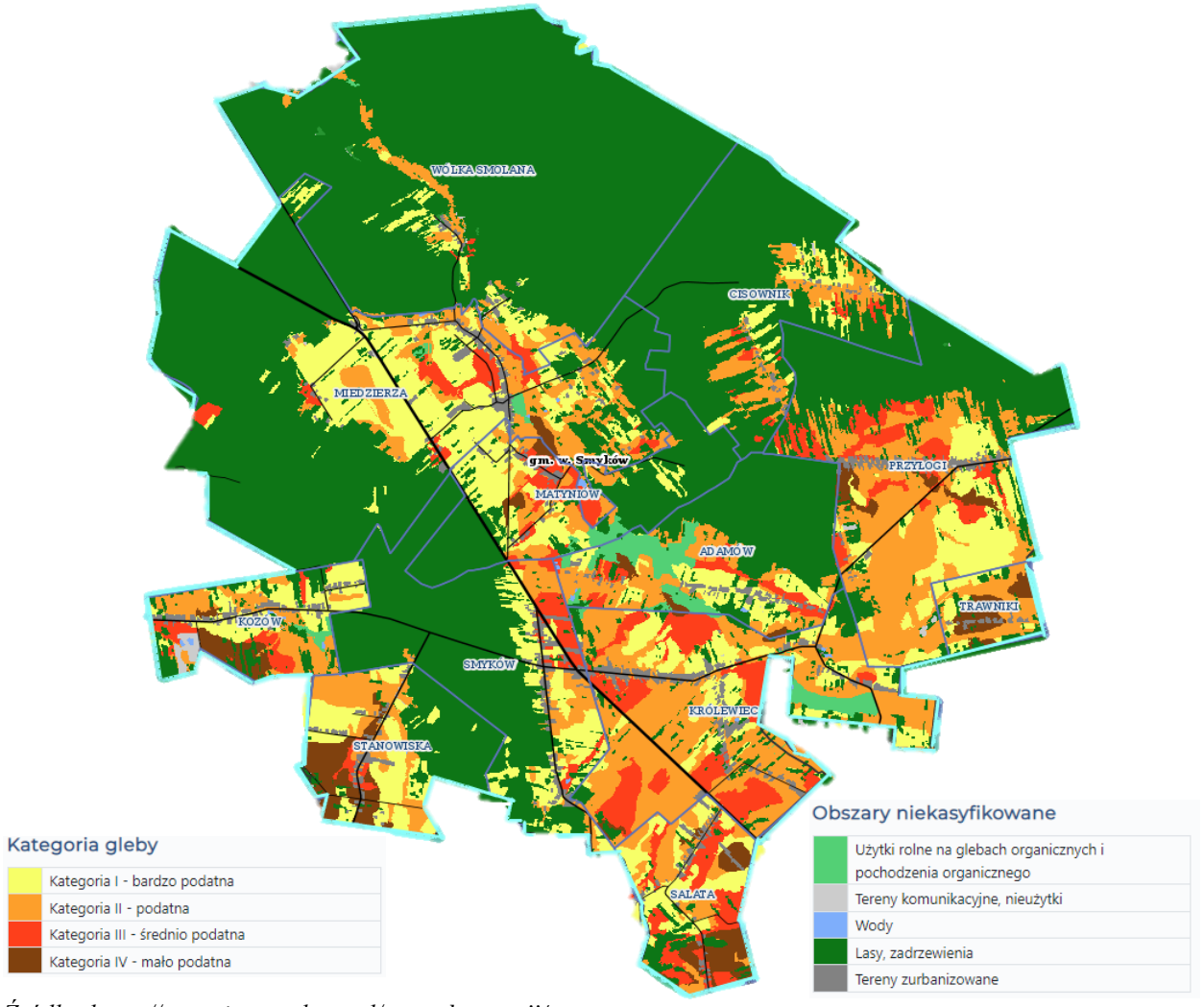

Źródło: https://susza.iung.pulawy.pl/mapa-kategorii/

Gleby

Gleby dominujące na obszarze gminy to w przeważającej mierze gleby pseudobielicowe, a także brunatne wyługowane, czarne ziemie i gleby piaskowe. Klasyfikowane są jako gleby słabe, bądź bardzo słabe. Kompleksy zakwalifikowane jako dobre i bardzo dobre występują rzadko.

Z tego też względu dobór roślin na terenie gminy jest zredukowany – uprawia się tutaj najczęściej żyto, seradelę, łubin, tytoń i owies. Typy gleb występujące na terenie gminy:

- brunatne wyługowane i brunatne kwaśne;
- brunatne deluwialne;
- bielice i pseudobielice - gleby płowe - w niewielkiej części pod lasami, tworzą siedliska mezotroficznych borów mieszanych;
- czarne ziemie;
- mady - w dolinach rzek; w ograniczonym zakresie są uprawiane jako grunty orne bądź użytki zielone; w niewielkiej części pod lasami;
- murszowate - ubogie w materię organiczną i składniki pokarmowe, nadmiernie wilgotne, zimne, kwaśne, dość trudne w uprawie; w niewielkiej części pod lasami, tworzą siedliska mezotroficznych lasów mieszanych bagiennych, olsów, czasem łęgów;
- torfowo-murszowe - użytkowane sporadycznie jako łąki; w niewielkiej części pod lasami, tworzą siedliska mezotroficznych lasów mieszanych bagiennych i olsów;
- torfowe - sporadyczne, w postaci niewielkich płatów; w niewielkiej części pod lasami, tworzą siedliska mezotroficznych lasów mieszanych bagiennych i olsów.

Na terenie Gminy Smyków głównie występują gleby IVa i IVb, V i VI klasy bonitacyjnej. Udział gleb III klasy jest znikomy. Przeważają gleby bielicowe i pseudobielicowe, rzadziej brunatne lub rędziny. W dolinach rzecznych i na łąkach występują gleby pochodzenia organicznego.

Lasy

Lasy są największym walorem przyrodniczym i krajobrazowym Gminy Smyków. Lasy zajmują 52,2% powierzchni gminy – 3 238 ha. Tereny leśne zarządzane są przez Nadleśnictwo Ruda Maleniecka i Stąporków. Według regionalizacji przyrodniczo – leśnej, lasy położone są w VI Krainie Małopolskiej, dzielnicy Gór Świętokrzyskich. Lasy cechują się umiarkowanymi wartościami przyrodniczymi. Tereny leśne zalicza się do korytarza ekologicznego.

Dominującym gatunkiem całej powierzchni lasów jest sosna, natomiast pozostałe gatunki to: brzoza, olsza, świerk oraz dąb. Na obszarze gminy występuje 8 typów siedliskowych lasu.

Wykres 32. Udział w powierzchni leśnych siedlisk lasu.

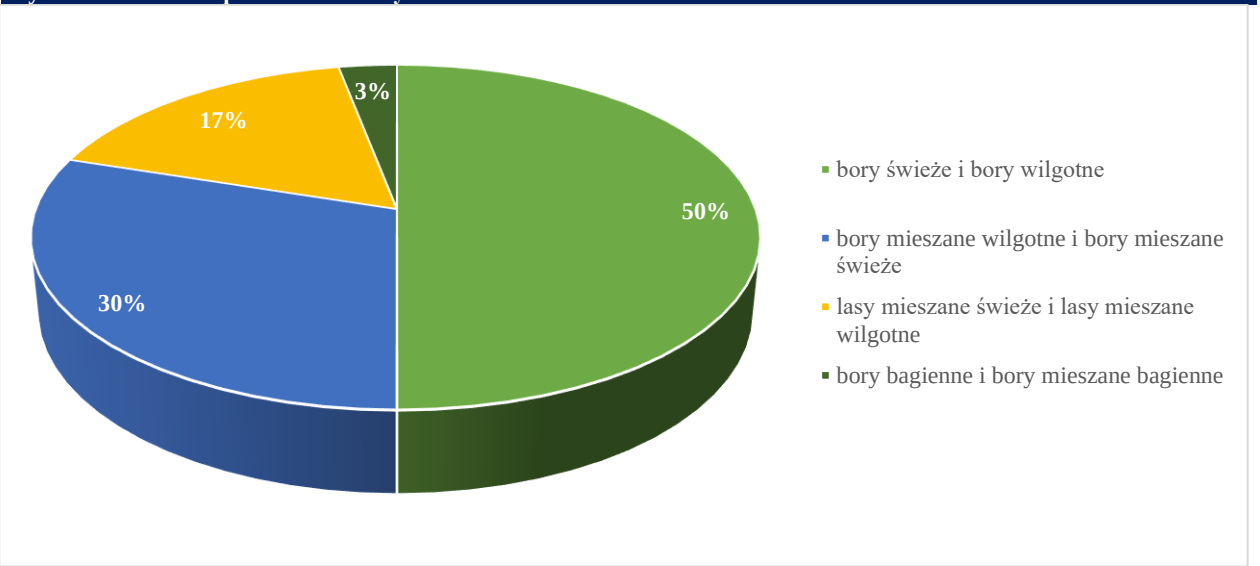

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Smyków.

Lasy ochronne to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na pełnione funkcje. Na terenie gminy występują ich kategorie:

- lasy glebochronne – zadrzewienie na wydmach;
- lasy wodochronne – grunty między Kozowem, Smykowem a Pokoradzem, na północny - zachód od wsi Strażnica oraz na wschód od wsi Wólka Smolana.

2. 4. 2. Formy ochrony środowiska oraz zabytków

Na terenie Gminy Smyków znajdują się następujące obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r., poz. 916, 1726, 2185, 2375):

- Konecko – Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu;
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Czarnej”;
- pomniki przyrody;
- korytarze ekologiczne.

Mapa 8. Obszary chronione na terenie Gminy Smyków.

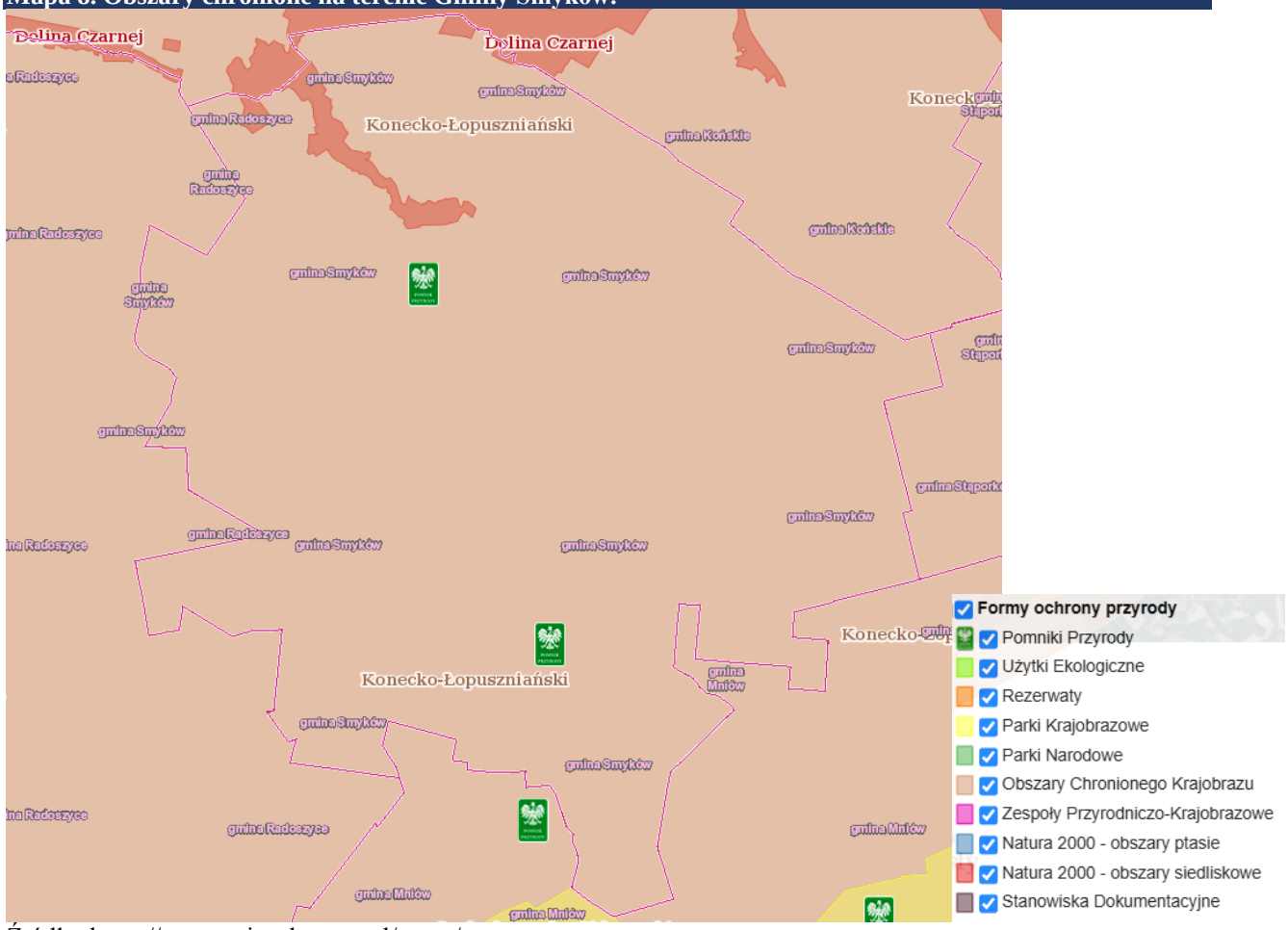

Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/.

Konecko – Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu - utworzony 21 listopada 1995 roku na podstawie Rozporządzenia Nr 12/95 Wojewody Kieleckiego (Urz. Woj. Kieleckiego z 1995r. Nr 21, poz. 145). Obowiązująca podstawa prawna: uchwała nr XXXV/616/13 Sejmiku województwa świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Konecko - Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Powierzchnia obszaru to 98 287,00 ha, w tym na terenie Gminy Smyków zajmuje powierzchnię równą 6 209 ha. Prawie 50% powierzchni terenu zajmują duże kompleksy leśne o charakterze naturalnym z wielogatunkowymi drzewostanami, z przewagą jodły i sosny, z domieszką dębu, świerka, buka i grabu. Zabytki kultury materialnej związane są głównie z obiektami Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Są to pozostałości po kopalnictwie i hutnictwie rud żelaza. Obszary te stanowią ważny regionalny wododziałowy węzeł hydrograficzny, gdzie biorą początek liczne rzeki zasilane przez często występujące tu źródła, młaki i wysięki. Położone są tutaj źródła prawobrzegowych dopływów Pilicy: Czarnej Koneckiej, Czarnej Włoszczowskiej, Nowej Czarnej, Czarnej Taraski i Drzewiczki, a także stąd wypływają Radomka, Kamienna oraz Łośna-lewobrzeżny dopływ Białej

Nidy.Najważniejszą funkcją tego obszaru jest ochrona wód podziemnych i powierzchniowych, a także jego rola klimatotwórcza i aerosanitarna, szczególnie dla poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Dobra sieć komunikacyjna oraz walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe mogą stać się podstawą do rozwoju turystyki na tym terenie.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Dolina Czarnej"PLH260015 - utworzony 01 marca 2011 roku, o powierzchni 5780,60 ha. Obszar ostoi obejmuje naturalną dolinę meandrującej rzeki Czarnej Koneckiej (Malenieckiej) wraz ze starorzeczami. Jest to największy prawobrzeżny dopływ Pilicy. Dno doliny zajmują łąki zmiennowilgotne i suche pastwiska, szuwary turzycowe, torfowiska przejściowe oraz bór bagienny, ols i grąd. W górnym odcinku i przy ujściu rzeka płynie wśród borów (sosnowych i jodłowych) i lasów, a w dolnym wśród pól i łąk. W dolinie znajdują się również małe stawy rybne. Rzeka na przeważającej długości zachowała naturalny charakter koryta i doliny (rzeka wyżynna). Przez wzgląd na rozległość obszaru mamy tu do czynienia z mnoga liczbą dobrze zachowanych siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zwłaszcza łęgi, olsy i lasy bagienne oraz cenne kompleksy łąk, w tym łąki trzęślicowe. Dolina Czarnej jest ważnym korytarzem ekologicznym. Łączy dolinę Pilicy z Puszczą Świętokrzyską (poprzez znajdującą się w sieci Natura 2000 Dolinę Krasnej) oraz lasami koneckimi i przysuskimi. Rzeka jest ważną ostoją dla kilku gatunków ryb, a w dolinie i na terenach bezpośrednio do niej przylegających gnieździ się ponad 140 gatunków ptaków. W skali regionu jest to ważna ostoja dla: nocka dużego, koszatki, kumaka nizinnego, zalotki większej. Kolonia lęgowa nocka dużego ok. 300 osobników znajduje się w muzeum w Sielpi.

Pomniki przyrody - na terenie Gminy Smyków występują dwa pomniki przyrody:

- Jednoobiektowy, głaz narzutowy o wymiarach: długość -1.00 m, szerokość -0,70 m, wysokość -0,25 m, częściowo zagłębiony w ziemi. Zbudowany jest z granitu barwy jasnoszarej i żółtawej, drobnoziarnistego. Utworzony 02 października 1987 roku. Znajduje się około 100 m na północny-wschód od szosy Kielce-Piotrków Trybunalski i 200 m na południe od zabudowań wsi Królewiec.
- Jednoobiektowy, Dąb szypułkowy - Quercus robur „Dąb Stanisław", utworzony 22 września 2020 roku. Obwód pnia 468 cm -mierzony na wysokości 130 cm od gruntu, wiek: 262 lata. Rośnie w miejscowości Kawęczyn, na działce nr 26/1201, obręb Wólka Smolana.

Korytarze ekologiczne **-** zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) opracował mapę przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce. Wytyczenie odpowiednich map zostało podzielone na 2 etapy:

- etap I – w 2005 roku opracowano mapy sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000, z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków;
- etap II – w 2012 roku opracowano kompletną mapę korytarzy ważnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno –błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Na terenie Gminy Smyków wyznaczono jeden korytarz ekologiczny w ramach etapu I GKPdC-4 Częstochowa - wschód oraz jeden korytarz w ramach etapu II GKPdC-6 Puszcza Świętokrzyska.

Mapa 9. Korytarz ekologiczny z 2005 r.

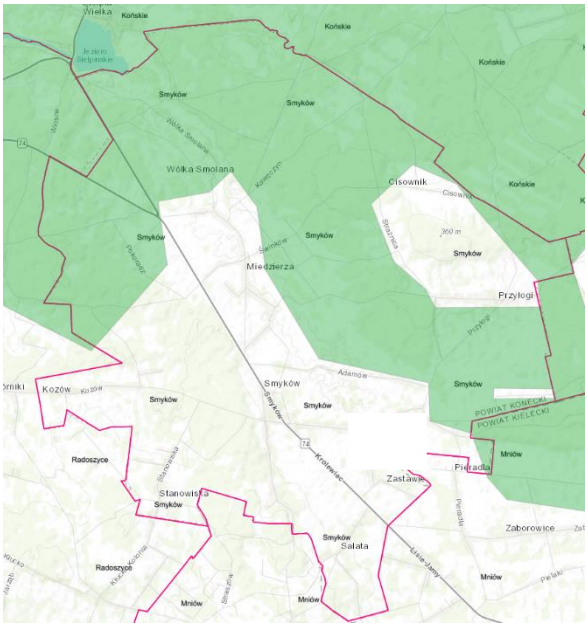

Źródło: https://mapa.korytarze.pl/

Mapa 10. Korytarz ekologiczny z 2012 r.

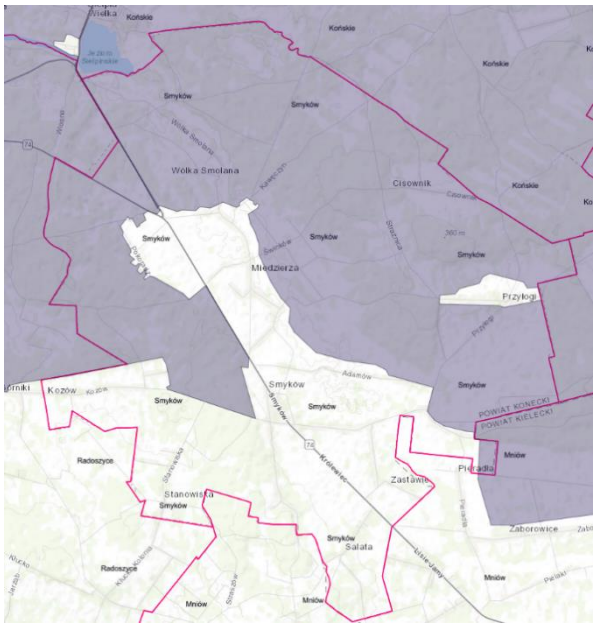

Źródło: https://mapa.korytarze.pl/

2. 4. 3. Jakość powierza

Powietrze atmosferyczne

W zakresie jakości powietrza atmosferycznego oraz emitowanych do niego zanieczyszczeń nie istnieje możliwość oszacowania danych dla poszczególnych sołectw. Spowodowane jest to

m.in. brakiem punktów monitoringowych jakości powietrza. Wobec powyższego dla gminy przyjęto dane dla województwa świętokrzyskiego.

Zgodnie z danymi dotyczącymi stanu powietrza atmosferycznego na terenie województwa świętokrzyskiego, w tym Gminy Smyków, zawartymi w „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2022", zanieczyszczenie powietrza w gminie kształtowało się w następujący sposób:

Tabela 25. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2022.

Rok	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji												
	NO_2	SO_2	CO	C_6H_6	Pył PM 2,5	Pył PM10	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O_3	
2022	A	A	A	A	C1	C	C	A	A	A	A	A	D_2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2022.

W rocznej ocenie jakości powietrza dla strefy świętokrzyskiej w 2022r., z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, stwierdzono przekroczenie stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu. Obowiązujący dla średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu poziom docelowy wynosi 1 ng/m^3.

Na podstawie wyników pomiarów za 2022 rok strefa świętokrzyska została zakwalifikowana do klasy C ze względu na przekroczenia poziomów dopuszczalnych: pyłu zawieszonego PM10 i pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10. Przekroczony był także poziom celu długoterminowego ozonu, dlatego strefa świętokrzyska została przypisana do klasy D2.

Stężenia w okresach zimowych były kilkukrotnie wyższe niż w sezonie letnim. Oznacza to, iż głównym źródłem emisji tego zanieczyszczenia do powietrza jest spalanie paliw związane z ogrzewaniem mieszkań. Przekroczenia występują głównie w miejscach, gdzie przeważa zabudowa jednorodzinna i funkcjonują systemy indywidulanego ogrzewania budynków dochodzi do kumulacji zanieczyszczeń. Jest to efekt wzmożonej emisji zespalania paliw stałych (często słabej jakości) w paleniskach domowych.

Hałas

Hałas stanowi zanieczyszczenie szkodliwe dla zdrowia, uciążliwe i powodujące dyskomfort funkcjonowania człowieka w środowisku. Z uwagi na brak dużych zakładów przemysłowych, położenie z dala od większych skupisk osadniczych oraz rozproszoną sieć osadniczą, w Gminie Smyków zanieczyszczenie środowiska hałasem pochodzi głównie z komunikacji drogowej. Mniej istotny, praktycznie nieodczuwalny, jest hałas komunalny, związany z drobną działalnością usługową.

Na terenie Gminy Smyków w ostatnich latach nie był badany klimat akustyczny. Głównym źródłem hałasu jest przebiegająca droga krajowa nr 74 o długości ok. 9,2 km na terenie gminy. Jej stan oceniono na odcinku przebiegającym przez Gminę Smyków jako pożądany. Na terenie gminy przy drodze krajowej nie występują ekrany akustyczne. W związku z ich brakiem wszystkie sołectwa przez, które przebiega droga krajowa zostały zakwalifikowane jako zagrożone występowaniem hałasem.

Azbest

Azbest kojarzy się głównie z eternitem, czyli falistymi płytami, które pokrywają dachy wielu starszych domów w Polsce. Dzisiaj obowiązuje zakaz stosowania wyrobów z azbestem, a stare elementy zawierające ten surowiec muszą być usuwane z budynków ze względu na jego szkodliwy wpływ na zdrowie.

W celu eliminowania negatywnych skutków środowiskowych oraz zdrowotnych spowodowanych azbestem, Gmina Smyków uczestniczy w programach usuwania wyrobów zawierających azbest. Programy mają na celu usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu jak również likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Zestawienie azbestu pozostałego do unieszkodliwienia w budynkach w podziale na sołectwa w Gminie Smyków w 2022 roku przedstawia poniższa mapa i wykres.

Mapa 11. Azbest pozostały do unieszkodliwienia na obszarze Gminy Smyków w 2022 r.

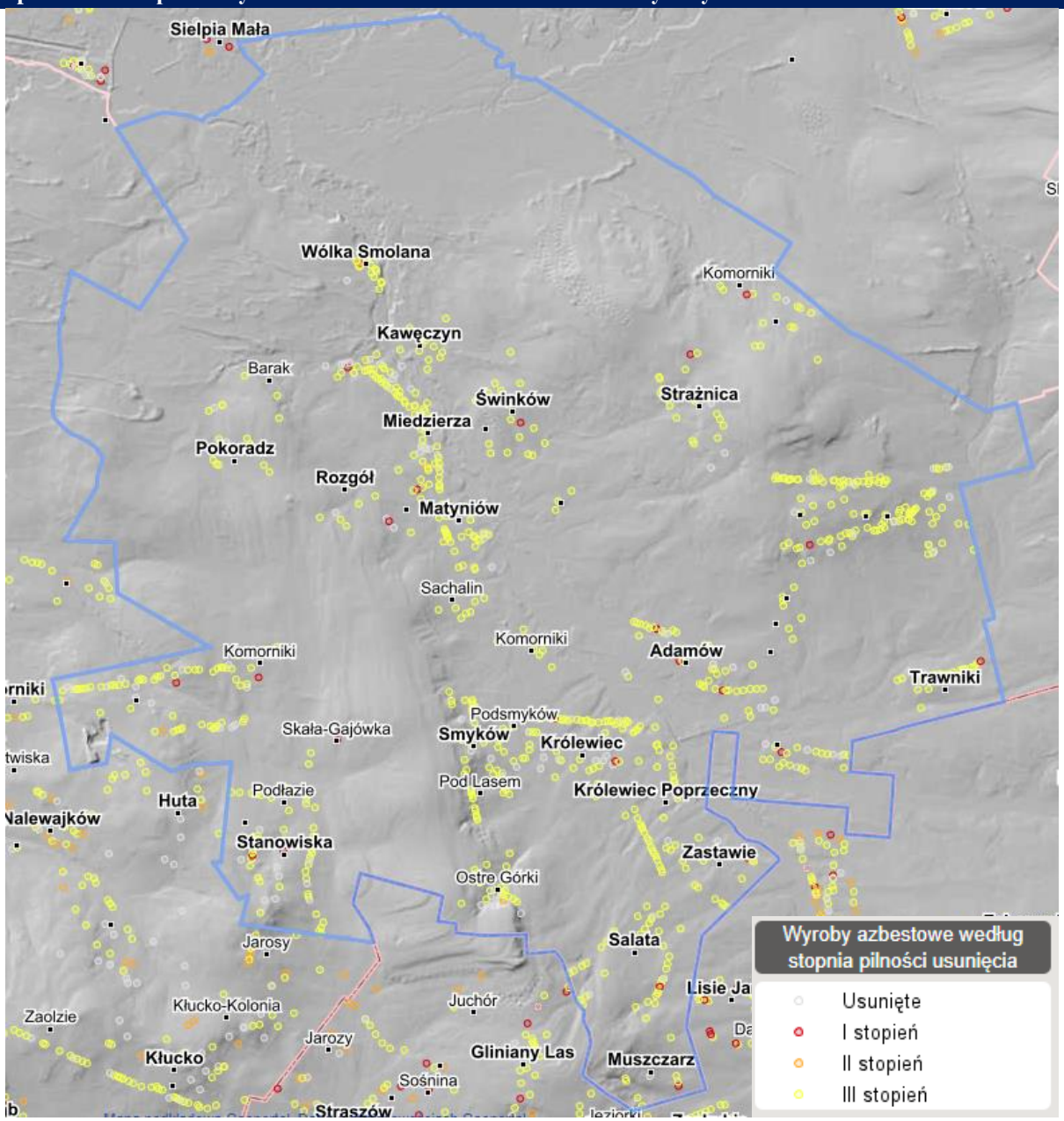

Źródło: https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/

W Gminie Smyków pozostało do unieszkodliwienia na budynkach ok. 2 075,82 ton azbestu. Największa ilość znajduje się w sołectwie **Królewiec** (414 525 kg – 19,97 % ogółu całego azbestu pozostałego do unieszkodliwienia na terenie gminy). Nieco mniejsza ilość znajduje się w **Przyłogach** (265 515 kg –12,80 %) oraz **Stanowiskach** (209 580 kg – 10,10 %).

Natomiast najmniejsza ilość azbestu do unieszkodliwienia znajduje się w sołectwie **Cisownik** (54 375 kg – 2,62 % ogółu całego azbestu pozostałego do unieszkodliwienia na terenie gminy).

Wykres 33. Azbest pozostały do unieszkodliwienia (w kg) na budynkach w Gminie Smyków w 2022 r.

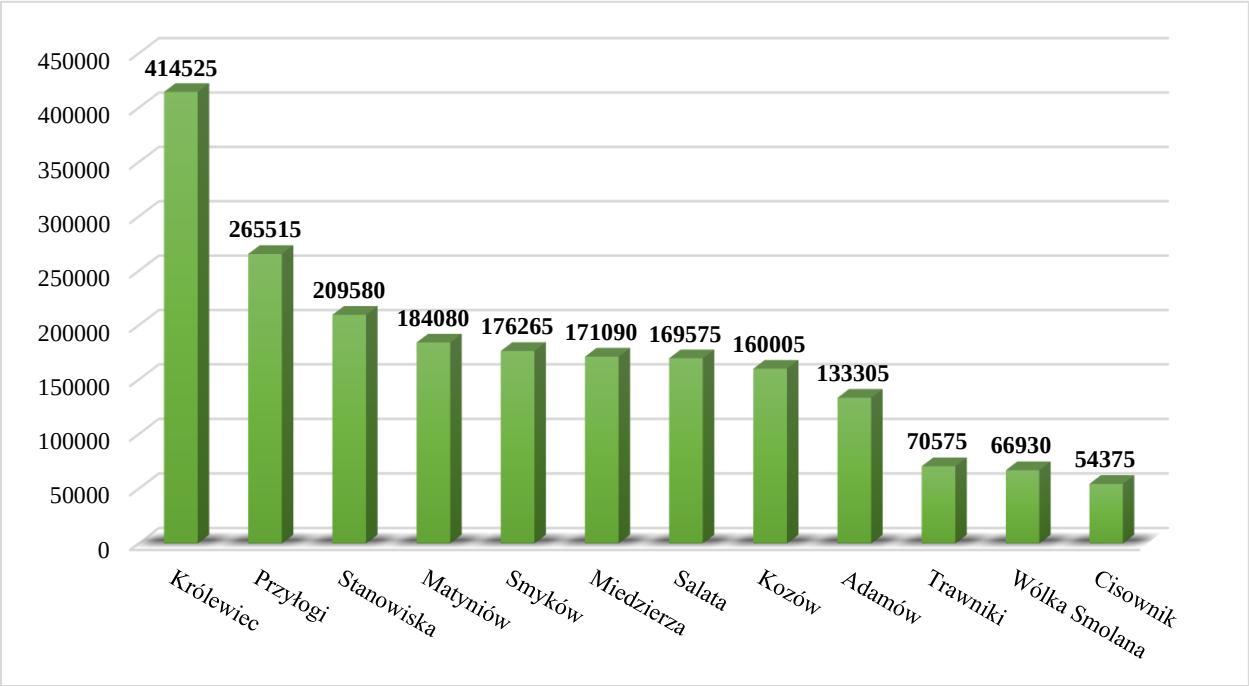

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Największa koncentracja negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego występuje w sołectwach: Miedzierza i Salata.

Wyższa koncentracja negatywnych czynników od średniej dla całej gminy stwierdzono także w sołectwach: Królewiec, Matyniów, Przyłogi, Smyków, Stanowiska, Trawniki i Wólka Smolana.

Tabela 26. Poziom koncentracji negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego.

	Sołectwo	Możliwość występowania zagrożenia hałasem (na obszarze stacji – bocznicy kolejowej, drogi wojewódzkiej, tereny poprzemysłowe) (TAK/NIE)	Przekroczenie	Ilość wyrobów zawierających azbest (w kg)	Ilość wyrobów zawierających azbest / 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE SFERY ŚRODOWISKOWEJ
				Próg		60 258,24	
1	Adamów	NIE	0	133 305	55 084,71	0	0
2	Cisownik	NIE	0	54 375	43 154,76	0	0
3	Kozów	NIE	0	160 005	48 782,01	0	0
4	Królewiec	TAK	1	414 525	50 306,43	0	1
5	Matyniów	TAK	1	184 080	36 324,84	0	1
6	Miedzierza	TAK	1	171 090	65 397,78	1	2
7	Przyłogi	NIE	0	265 515	70 363,07	1	1
8	Salata	TAK	1	169 575	70 363,07	1	2
9	Smyków	TAK	1	176 265	42 371,39	0	1
10	Stanowiska	NIE	0	209 580	81 232,56	1	1
11	Trawniki	NIE	0	70 575	99 401,41	1	1
12	Wólka Smolana	NIE	0	66 930	76 056,82	1	1
Średnia:		-	**0,42**	**172 985**	**60 258,24**	**0,5**	**0,92**
Razem:		-	**5**	**2 075 820**	**723 098,94**	**6**	**11**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Smyków na lata 2022-2026 z perspektywą do roku 2029 i Urzędu Gminy Smyków.

2. 5. Diagnoza sfery przestrzennej

2. 5. 1. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego

Obecnie w gminie Smyków obowiązuje jeden akt prawa miejscowego w postaci miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jest to zmiana w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Smyków na obszarze wsi Kozów zatwierdzona uchwałą nr 53/IX/2003 r. Rady Gminy Smyków z dnia 27 listopada 2003 r., opublikowana w Dz. U. Województwa Świętokrzyskiego Nr 269 poz. 2890 z dnia 16 grudnia 2003 r. Obecnie gmina jest na etapie opracowywania nowego Planu Ogólnego.

Nie wyznacza się na terenie gminy przestrzeni publicznych oraz obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planów miejscowych. Sporządzenie planów miejscowych wymagane będzie w przypadku realizacji farm wiatrowych oraz obiektów handlowych powyżej 400 m^2. Wyznacza się natomiast obszary wskazane do sporządzenia planów miejscowych. Są to:

- tereny gminnego ośrodka usługowo – mieszkaniowego w Smykowie,
- tereny aktywności gospodarczej w Królewcu,
- tereny projektowanych obiektów turystyczno – rekreacyjnych w Wólce Smolanej,
- tereny projektowanych obiektów turystyczno – rekreacyjnych w Cisowniku.

Dodatkowo wskazane jest wykonanie planów miejscowych terenów obrzeża zbiornika wodnego „Matyniów", jeżeli podjęta zostanie jego realizacja.

Na terenie gminy Smyków istnieje zabudowa rozproszona, która miejscami, szczególnie w centrach poszczególnych sołectw ma charakter zabudowy skupionej. W gminie nie występują kolizje na realizację celów GPR, zarówno na obszarze zdegradowanym, jak i wyznaczonych podobszarach rewitalizacji.

2. 5. 2. Dziedzictwo kulturowe

RYS HISTORYCZNY

Pierwotnie Gmina Miedzierza z siedzibą w Królewcu, a od 1880 roku w Smykowie, powstała na mocy ukazu carskiego z 31 grudnia 1866 roku. Należała do jednej z większych gmin powiatu koneckiego. W okresie okupacji w latach 1939-1945 w połowie budynku mieściła się gmina Miedzierza z siedzibą w Smykowie, a drugą połowę budynku zajmowała żandarmeria.

W 1955 roku nastąpiła likwidacja gminy Miedzierza z siedzibą w Smykowie, a w to miejsce utworzono Gromadzką Radę Narodową w Smykowie. W 1966 roku ustalone zostały

nazwy urzędowe miejscowości i obiektów fizjograficznych terenu gromady Smyków. W 1976 roku nastąpiła likwidacja Gminy Smyków, a obszar jej został podzielony pomiędzy gminy Mniów, Radoszyce i Stęporków.

Z dniem 1 kwietnia 1992 roku ponownie powołano Gminę Smyków. W jej skład wchodziło wtedy 10 sołectw (18 miejscowości). W następnych latach dołączone zostały miejscowości Kozów, Salata i Muszczarz. Siedziba władz gminnych, a następnie samorządowych mieściła się i mieści obecnie w tym samym budynku zbudowanym w 1880 roku. Został on przebudowanym w 1934 roku i zlokalizowany jest przy drodze krajowej nr 74 - przy skrzyżowaniu z drogą powiatową Radoszyce-Smyków-Stęporków.

ZABYTKI

Gmina Smyków zaliczana jest w klasyfikacji wojewódzkiej do obszarów o małym nasyceniu zabytkami ogółem oraz o bardzo małym nasyceniu zabytkami nieruchomymi. Tym niemniej obszar gminy posiada udokumentowaną przeszłość historyczną oraz dość dużą wartość kulturową. Środowisko kulturowe stanowią tu zabytki kultury technicznej, jako pozostałość Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, zespoły obiektów i obiekty zabytkowe, miejsca pamięci narodowej oraz krajobraz kulturowy. W rejestrze Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków znajdują się dwa cmentarze:

- Miedzierza – cmentarz parafialny rzymsko – katolicki, nr rej. A-499;

Fotografia 1. Cmentarz parafialny w Miedzierzy.

Źródło: www.zabytek.pl

- Miedzierza – Rozgół – cmentarz epidemiczny, nr rej. A-500.

Fotografia 2. Cmentarz epidemiczny w Miedzierzy – Rozgól.

Źródło: www.zabytek.pl

Bardzo dużo obiektów i obszarów zostało wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków, zgodnie z Zarządzeniem Wójta Gminy z dnia 17 kwietnia 2021 r. Zostały one podzielone na następujące kategorie: zabytki nieruchome oraz stanowiska archeologiczne.

Tabela 27. Zabytki nieruchome w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Obiekt	Miejscowość	Nr działki
Kapliczka	Adamów	453
Pozostałości zakładu górniczo-metalurgicznego Budynek produkcyjny ob. budynek mieszkalny	Miedzierza – Kawęczyn	430/3
Pozostałości zakładu górniczo-metalurgicznego Pozostałości układu wodnego	Miedzierza – Kawęczyn	
Nadleśnictwo, później szkoła podstawowa, ob. budynek mieszkalny	Miedzierza – Kawęczyn	597
Kościół pw. MB Częstochowskiej w zespole kościoła	Miedzierza	379/1
Cmentarz przykościelny w zespole kościoła pw. MB Częstochowskiej	Miedzierza	379/1
Cmentarz parafialny	Miedzierza	326
Dom nr 48, drewniany	Miedzierza	745
Cmentarz epidemiczny	Miedzierza – Rozgół	691, 692
Kapliczka	Strażnica	177/6
Kapliczka	Adamów	553

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i GEZ.

Na obszarze rewitalizacji znajdują się 4 zabytki nieruchome, tj. Kościół pw. MB Częstochowskiej w zespole kościoła, Cmentarz przykościelny w zespole kościoła pw. MB Częstochowskiej, Cmentarz parafialny i dom drewniany nr 48.

Oprócz wyżej wymienionych obiektów w GEZ na terenie gminy występuje 31 stanowisk archeologicznych, ujawnionych na arkuszach AZP. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji znajduje się 18 stanowisk, wskazanych w poniżej tabeli.

Tabela 28. Stanowiska archeologiczne w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Miejscowość	Funkcja obiektu	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska na obszarze	Chronologia
Miedzierza	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	81-60	4	okres pradziejowy wczesne średniowiecze późne średniowiecze
Miedzierza	ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	81-60	5	paleolit schyłkowy okres pradziejowy późne średniowiecze
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	6	późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	7	późne średniowiecze okres nowożytny (XVI-XVII w.)
Miedzierza	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	81-60	8	późne średniowiecze późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	81-60	9	późne średniowiecze późne średniowiecze/ okres nowożytny

	osada			okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	10	późne średniowiecze okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa ślad osadnictwa	81-60	11	późne średniowiecze okres nowożytny (XVI w.)
Miedzierza	Osada-osada	81-60	12	późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	13	późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa ślad osadnictwa osada	81-60	14	okres wpływów rzymskich? późne średniowiecze okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	15	późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny (XVI-XVII w.)
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	16	późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny
Miedzierza	ślad osadnictwa osada	81-60	17	późne średniowiecze/ okres nowożytny okres nowożytny
Miedzierza	osada	81-60	18	okres nowożytny (XVI-XVII w.)
Miedzierza	ślad osadnictwa	81-60	19	późne średniowiecze/ okres nowożytny (XV-XVI w.)
Miedzierza	ślad produkcji hutniczej	81-60	42	okres nowożytny (XVIII-XIX w.?)
Miedzierza	ślad produkcji hutniczej	81-60	43	okres nowożytny (XVIII-XIX w.?)
Smyków	pole górnicze	81-60	44	okres nowożytny (k. XVIII-XIX w.?)
Stanowiska	ślad osadnictwa	81-60	25	późne średniowiecze
Wólka Smolana	ślad osadnictwa	81-60	11	Prahist.
Wólka Smolana – Kawęczyn	wielki piec	81-60	2	XVIII w. (1799 r.)
Wólka Smolana – Kawęczyn	ślad osadnictwa osada	81-60	3	późne średniowiecze/okres nowożytny okres nowożytny
Wólka Smolana	pole górnicze	81-60	21	XVIII – XIX w.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i GEZ.

Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach w dniu 6 sierpnia 2025 r. (ZATiRA.IA.5133.3.2025) pozytywnie zaopiniował kartę adresową zabytku GEZ dla stanowiska archeologicznego: pole górnicze (kopalnia) rud żelaza XVIII-XIX w. w Smykowie, ujętego w ewidencji wojewódzkiej jako AZP 81-60/44 Smyków 1. Karta adresowa zabytku została sporządzona zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzeniu rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r. poz. 56). Pozytywna opinia była podstawą do zaktualizowania Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Smyków i została zatwierdzona Zarządzeniem Wójta Gminy pod pozycją 12.

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość
SMYKÓW

1. Nazwa
STANOWISKO ARCHEOLOGICZNE

2. Czas powstania
pole górnicze (kopalnia) rud żelaza XVIII-XIX w.

7. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

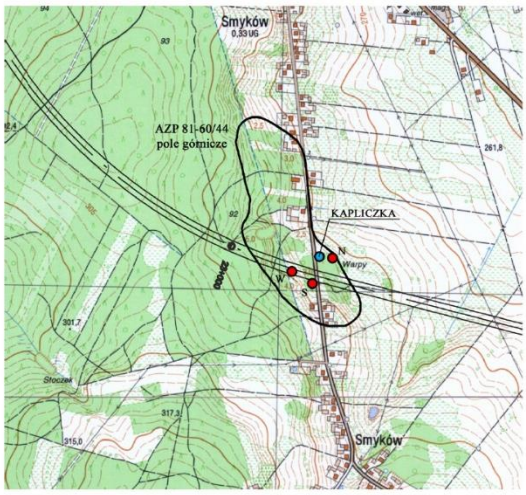

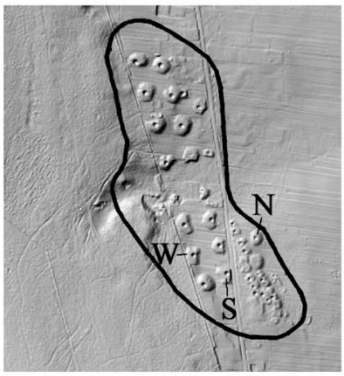

4. Adres
AZP 81-60
Nr stan. na obszarze: **44**
Nr stan. w miejscowości: **1**

5. Przynależność administracyjna
województwo: **świętokrzyskie**
powiat: **konecki**
gmina: **Smyków**

6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Historia: Stanowisko wyznaczone w 2018 r. w trakcie badań powierzchniowych weryfikacyjnych poprzedzających budowę drogi S74 – odcinek granice województwa-Przełom/Mniów.
Badania powierzchniowe pod kierunkiem archeolog Kingi Ryby.

Opis: Stanowisko o charakterze pola górniczego posiadającego własną formę terenową poszczególnych warp górniczych. Wyróżnić można kilkadziesiąt warp w obrazowaniu LiDAR, z czego 19 jest wyraźnie wyeksponowanych w terenie. Pole górnicze przecięte trasą drogi S74 oraz lokalną drogą asfaltową (po długości).

Wartości: Obiekt posiada istotną wartość historyczną i naukową. Obiekty posiadają własną formę terenową. Pole górnicze udokumentowane w archiwach kartograficznych oraz źródłach pisanych z czasu funkcjonowania kopalni. Obiekty wyraźnie zaakcentowane w obrazowaniu LIDAR, stanowią ważny element krajobrazu kulturowego i są świadectwem przeszłości górniczo-przemysłowej regionu Staropolskiego Okręgu Przemysłowego.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania: Poszczególne, duże warpy górnicze posiadają własną formę terenową (kształt stromego stożka ziemnego z centralnie umiejscowionym zapadliskiem, będącym śladem szybu górniczego). Mniejsze warpy, zapewne o innej funkcji (odwodnienie warp dużych ?) nie są tak wyraźnie zaznaczone w terenie, prezentują się w terenie jako przestrzeń pofałdowana, będąca wynikiem naturalnych procesów erozyjnych oraz działalności rolniczej.
Część warp na trasie S74 zniwelowana, przecięta, po wcześniej przeprowadzonym rozpoznaniu archeologicznym.

Zagrożenie dla substancji zabytkowej: Zaśmiecanie zapadlisk dawnych szybów na szczytach warp. Traktowane jako lokalne wysypiska śmieci.
Naturalne procesy erozyjne ale też i presja rozwoju zabudowy mieszkalnej oraz gospodarczej wraz z towarzyszącym użytkowaniem i gospodarowaniem.

Postulaty konserwatorskie: Zalecane okresowe weryfikowanie terenowe stanowiska oraz jego okolic w celu monitorowania zniszczeń.
Zagospodarowanie części pola górniczego w kierunku udostępnienia obiektów społeczeństwu (mieszkańcom, turystom) wraz z próbą schematycznej rekonstrukcji w oparciu o materiały źródłowe (archiwalne, historyczne).

Wszelkie prace budowlane i ziemne (inwestycyjne), które będą prowadziły do naruszenia gruntu, należy prowadzić w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)
KINGA RYBA
21.07.2025 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)

Potwierdzam zgodność wydruku z dokumentem wydanym w postaci elektronicznej:

Identyfikator dokumentu	98164.395341.466734
Nazwa dokumentu	SMYKÓW - pole górnicze - 1_81-60_44 - karta GEZ.pdf
Tytuł dokumentu	SMYKÓW - pole górnicze - 1_81-60_44 - karta GEZ
Sygnatura dokumentu	ZATiRA.IA.5133.3.2025
Data dokumentu	06.08.2025 10:20:58
Skrót dokumentu	82781AF961037249569AFD554B05DD4F3F61982F
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	06.08.2025
Sygnatariusz	Krzysztof Myśliński
Stanowisko	Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego
	EZD 3.128.1.1.
Data wydruku:	06.08.2025 11:04:59
Autor wydruku:	Czernek Daniel

2. 5. 3. Infrastruktura szkół

Zaspokojenie potrzeb edukacyjnych młodych mieszkańców Gminy realizowane jest przez palcówki podległe samorządowi gminnemu w zakresie przedszkola, szkolnictwa podstawowego.

Tabela 29. Charakterystyka szkól podstawowych z terenu Gminy w latach 2019-2021.

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Ogółem	2	2	2
Oddziały w szkołach	18	18	17
Uczniowie	273	271	255
Absolwenci	34	34	56
Współczynnik solaryzacji brutto	77,56 %	77,87 %	73,07 %
Uczniowie uczący się języka angielskiego	273	271	255
Uczniowie uczący się języka niemieckiego	91	65	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków i GUS.

Na terenie Gminy Smyków funkcjonują szkoły publiczne w Miedzierzy i Królewcu. Ponadto w Smykowie znajduje się przedszkole, a w Miedzierzy punkt przedszkolny.

Tabela 30. Liczba dzieci w szkołach podstawowych, oddziałach „0" oraz punktach przedszkolnych.

Wyszczególnienie	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Szkoła Podstawowa w Królewcu	193	195	189
Szkoła Podstawowa w Miedzierzy	122	117	119
Przedszkole w Smykowie	67	72	75
Punkt przedszkolny w Miedzierzy	17	16	17
Razem:	**399**	**400**	**400**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

W szkole podstawowej w Królewcu odnotowano spadek liczby uczniów w porównaniu do roku szkolnego 2020/2021. W Szkole Podstawowej w Miedzierzy w 2021 r. nastąpił nieznaczny wzrost o 2 uczniów. W 2021/2022 do działających na terenie gminy punktów przedszkolnych dla dzieci 3, 4 – letnich uczęszczało 75 wychowanków w Smykowie oraz 17 wychowanków w Miedzierzy.

2. 5. 4. Kultura

Gminna Biblioteka Publiczna w Smykowie jest samorządową instytucją kultury, której obszarem działania jest gmina Smyków. Posiada osobowość prawną, wpis do rejestru instytucji kultury. Biblioteka współdziała w upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury na ternie gminy, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa.

W Bibliotece znajduje się czytelnia internetowa i kącik dla najmłodszych czytelników, ponadto jest możliwość zamówienia książek i zrobienia rezerwacji (telefonicznie, mailowo), a także działa książka na telefon dla osób starszych. Jako jedyna biblioteka w powiecie koneckim posiadamy wrzutnie na książki zamontowaną przed budynkiem placówki służącą do zwracania samodzielnie książek przez całą dobę. Gminna Biblioteka Publiczna przeprowadza w różnych formach pracę z czytelnikiem:

- corocznie tydzień ferii zimowych dla dzieci (zajęcia feryjne + teatr),
- maj miesiąc otwarty dla czytelników – w tym czasie odbywają się lekcje, spotkania, warsztaty w bibliotece dla różnych grup wiekowych,
- konkursy, warsztaty świąteczne,
- spotkania autorskie,
- akcja ogólnopolski tydzień czytania dzieciom,
- stoiska promocyjne biblioteki - promocja biblioteki podczas festynów i imprez gminnych, powiatowych,
- pomoc przy organizacji imprez gminnych.

Biblioteka współpracuje m. in. z Gminą Smyków, Stowarzyszeniem Przyjaciół Gminy Smyków, LGD „ U Źródeł”, Prywatnym Muzeum Ludowym w Adamowie, Szkołą Podstawową z terenu gminy Smyków oraz Przedszkolem w Smykowie.

W gminie zauważa się znaczny wzrost aktywności społecznej jej mieszkańców. Obecnie funkcjonuje sześć Kół Gospodyń:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Kozowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Królewcu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Przyłogach,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Salacie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Smykowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Stanowiskach.

Funkcjonują także pięć Stowarzyszeń, tj.:

- Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „Smykovia”,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Smyków,
- Stowarzyszenie Miłośników Adamowa,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy,
- Stowarzyszenie Imper Active.

2. 5. 5. Sport i rekreacja

Kultura fizyczna w Gminie opiera się na funkcjonowaniu Klubu Sportowego Smyków oraz Stowarzyszenia Imper Activ. Na terenie gminy znajdują się następujące obiekty sportowe:

- Boisko wielofunkcyjne ogólnodostępne w Królewcu,
- Boisko wielofunkcyjne ogólnodostępne w Miedzierzy,
- Boisko piłkarskie w Miedzierzy,
- Boisko wielofunkcyjne ogólnodostępne w Przyłogach,
- Boisko wielofunkcyjne ogólnodostępne w Salacie,
- ORLIK 2012 Zespół Boisk Sportowych w Smykowie,
- Boisko wielofunkcyjne ogólnodostępne w Stanowiskach.

Ponadto uzupełnieniem dla aktywności sportowej są place zabaw i siłownie zewnętrzne. Siłownie zewnętrzne znajdują się przy Szkole Podstawowej w Królewcu, przy Szkole Podstawowej w Miedzierzy oraz w Smykowie.

Place zabaw dla najmłodszych znajdują się w miejscowości: Adamów, Cisownik, Matyniów, Miedzierza, Piaski Królewieckie, Przyłogi, Salata, Smyków, Stanowiska, Strażnica, Trawniki.

2. 5. 6. Infrastruktura techniczna

Wyposażenie w sieć i urządzenia infrastruktury technicznej, jej nowoczesność i sposób zarządzania stanowi jedno z najważniejszych kryteriów dobrej jakości życia mieszkańców gminy, poziomu i dynamiki rozwoju gospodarki, jak i atrakcyjności inwestycyjnej i szeroko rozumianej konkrecyjności.

Komunikacja drogowa

W układzie północny – zachód - południowy przebiega przez Gminę Smyków droga krajowa nr 74. Układ komunikacyjny gminy uzupełnia sieć dróg powiatowych oraz sieć dróg gminnych. Długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi ok. 80 km. Zasadniczą rolę w obsłudze komunikacyjnej gminy pełnią drogi powiatowe, które łączą się z terenami sąsiednich gmin. Należą do nich:

Tabela 31. Drogi powiatowe na terenie Gminy Smyków.

Nr drogi	Relacja	Długość (km)
1379T	Piaski Królewieckie – Pieradła	1,20
1383T	Grzymałków – Smyków	2,87
1385T	Stanowiska – Filipy	2,35
1442T	Stąporków – Smyków – Włoszczowa	11,09
1484T	Piekło – Miedzierza	3,43
1485T	Sielpia Wielka – Miedzierza	3,20
1486T	Miedzierza – Smyków	3,96
1487T	Miedzierza – Strażnica – Przyłogi	5,14
1488T	Miedzierza – Matyniów – Przyłogi	5,00
1489T	Smyków – Adamów	3,35
Razem:		**41,59**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Sieć dróg na terenie gminy jest wystarczająca, ich stan jest natomiast zróżnicowany i wymaga ciągłych remontów. Stan techniczny dróg publicznych na terenie Gminy Smyków jest zróżnicowany. Wiele dróg wymaga bieżących remontów, a w dalszej perspektywie modernizacji i przebudowy. Głównym problemem struktury komunikacyjnej gminy jest brak wydzielenia ciągów pieszych i rowerowych na obszarach zabudowanych.

Mapa 12. Podstawowy układ drogowy w Gminie Smyków.

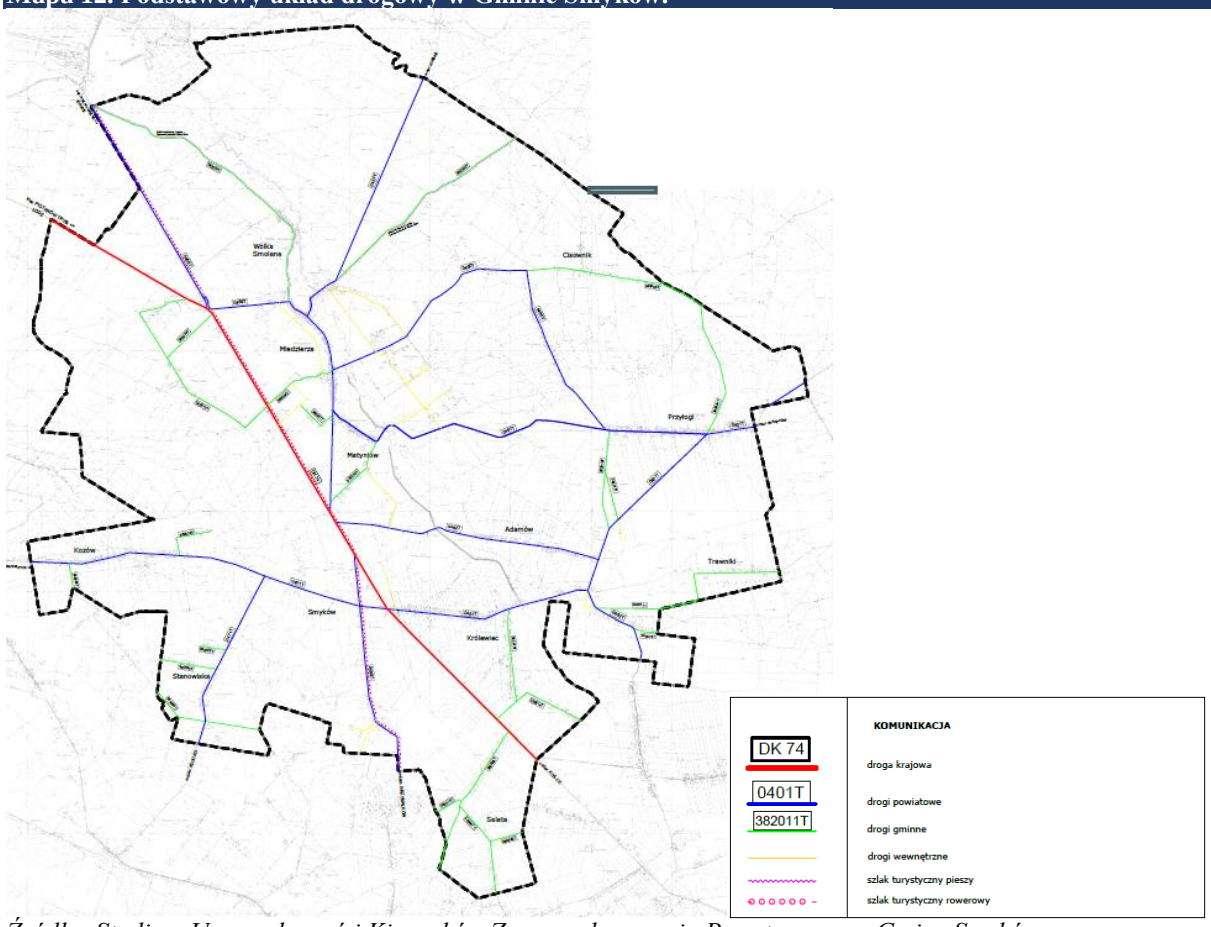

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Smyków.

Stan techniczny dróg publicznych na terenie Gminy Smyków jest zróżnicowany. Wiele dróg wymaga bieżących remontów, a w dalszej perspektywie modernizacji i przebudowy.

Gospodarka odpadami komunalnymi

Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi stanowi istotny czynnik wpływający na stan środowiska naturalnego. Do głównych zadań systemu gospodarki odpadami należy zaliczyć:

- edukację ekologiczną społeczeństwa,
- uporządkowanie gospodarki odpadami w gminie, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów, wdrożenie procesów odzysku i unieszkodliwiania odpadów w ramach przewidywanych do osiągnięcia celów krótko długookresowych,
- osiągnięcie wymaganych prawem poziomów odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Zbiórka odpadów mieszanych jest podstawowym systemem zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy. Zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych w gminie objętych jest 100% mieszkańców – każdy mieszkaniec gminy ma dostęp do zorganizowanego odbioru odpadów komunalnych. Wywozem śmieci w gminie zajmuje się BIOSELECT Sp. z o.o. w Rakowie.

Tabela 32. Ilość wytworzonych odpadów w Gminie Smyków.

	2020	2021	2022
Łączna ilość zebranych odpadów [t]	**257,43**	**190,68**	**253,94**
Ogółem na 1 mieszkańca [kg]	**182**	**197**	**215**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Zgodnie z powyższymi danymi w 2022 roku łączna ilość zebranych odpadów wyniosła 253,94 ton, a na jednego mieszkańca gminy przypadało ogółem 215 kg wytworzonych odpadów.

Gospodarka wodna

Na terenie Gminy Smyków funkcjonują dwa wodociągi, które zaopatrują w wodę 100 % mieszkańców gminy. Są to Wodociąg Przyłogi oraz Wodociąg Stanowiska.

Tabela 33. Struktura wodociągów oraz zużycie wody w Gminie Smyków.

	2020	2021	2022
Długość sieci wodociągowej na terenie gminy [km]	68,83	68,83	68,83
Ilość przyłączy do sieci wodociągowej	1 248	1 271	1 283
Wydobycie wody [m^3]	136 598,00	144 542,00	144 967,00
Ilość awarii sieci wodociągowej	11	15	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 34. Infrastruktura wodociągowa w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r.

Sołectwo	Liczba ludności podłączonej do sieci wodociągowej	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej
Adamów	242	100 %
Cisownik	126	100 %
Kozów	328	100 %
Królewiec	824	100 %
Matyniów	337	100 %
Miedzierza	471	100 %
Przyłogi	406	100 %
Salata	241	100 %
Smyków	416	100 %
Stanowiska	258	100 %
Trawniki	71	100 %
Wólka Smolana	88	100 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Analizując dane zaprezentowane w powyższych tabelach wynika, że zużycie wody na 1 mieszkańca z roku na rok wzrasta. Gmina Smyków jest w 100 % zwodociągowana.

Gospodarka ściekowa

Do sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy podłączonych jest sześć sołectw: Adamów, Królewiec, Matyniów, Miedzierza, Salata i Smyków. Z sieci kanalizacji korzysta 61 % mieszkańców. Gmina posiada oczyszczalnie ścieków w Miedzierzy.

Tabela 35. Struktura sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Smyków.

	2020	2021	2022
Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy [km]	27,12	27,12	38,48
Ilość przyłączy do sieci kanalizacyjnej	541	548	719
Ilość oczyszczonych ścieków [m^3]	49 370,00	53 540,00	65 168,00
Ilość awarii sieci kanalizacyjnej	13	14	3
Ilość przydomowych oczyszczalni	159	162	139

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 36. Infrastruktura kanalizacyjna w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r.

Sołectwo	Liczba ludności podłączonej do sieci kanalizacyjnej	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Liczba przydomowych oczyszczalni
Adamów	236	97 %	4
Cisownik	0	0 %	6
Kozów	0	0 %	37
Królewiec	816	99 %	9
Matyniów	287	85 %	0
Miedzierza	373	78 %	5
Przyłogi	0	0 %	32
Salata	216	88 %	4
Smyków	395	95 %	8
Stanowiska	0	0 %	30
Trawniki	0	0 %	0
Wólka Smolana	0	0 %	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Elektroenergetyka

Zapotrzebowanie na energię elektryczną na obszarze Gminy Smyków jest pokrywane z istniejącego systemu zasilania elektroenergetycznego gminy, powiązanego z krajowym systemem elektroenergetycznym. Obecnie gmina znajduje się na obszarze niekorzystnych warunków zasilania w energię elektryczną. Na terenie gminy jedynie linie i urządzenia energetyczne niskiego i średniego napięcia. Z kolei znaczne odległości od GPZ powodują, że przestrzenie między nimi wypełniają linie średnich napięć z nadmiernie wydłużonymi ciągami zarówno w układach magistralnych, jak i w sieciach odgałęźnych. Energia elektryczna jest dostarczana odbiorcom za pośrednictwem 27 stacji transformatorowych 15/0.4kV.

Najniższy poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną występuje w sołectwach: Adamów, Kozów, Matyniów, Przyłogi, Trawniki i Wólka Smolana.

Niższy poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną od średniej dla całej gminy stwierdzono także w sołectwach: Cisownik, Królewiec, Salata i Stanowiska.

Szczegółowa charakterystyka poziomu wyposażenia w infrastrukturę techniczną w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków zawiera poniższa tabela.

Tabela 37. Poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną w Gminie Smyków.

	Sołectwo	Dostęp do placówek szkolnych i przedszkolnych	Dostęp do placówek szkolnych i przedszkolnych na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych	Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej	Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Ilość przydomowych oczyszczalni	Ilość przydomowych oczyszczalni na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE SFERY PRZESTRZENNEJ
			Próg	0,15		Próg	0,64		Próg	100,0		Próg	45,46		Próg	3,96	
1	Adamów	0	0,00	1	1	0,41	1	242	100,0	0	236	97,52	0	4	1,65	1	3
2	Cisownik	0	0,00	1	2	1,59	0	126	100,0	0	0	0,00	1	6	4,76	0	2
3	Kozów	0	0,00	1	0	0,00	1	328	100,0	0	0	0,00	1	37	11,28	0	3
4	Królewiec	4	0,49	0	3	0,36	1	824	100,0	0	816	99,03	0	9	1,09	1	2
5	Matyniów	0	0,00	1	1	0,30	1	337	100,0	0	287	85,16	0	0	0,00	1	3
6	Miedzierza	4	0,85	0	4	0,85	0	471	100,0	0	373	79,19	0	5	1,06	1	1
7	Przyłogi	0	0,00	1	2	0,49	1	406	100,0	0	0	0,00	1	32	7,88	0	3
8	Salata	0	0,00	1	2	0,83	0	241	100,0	0	216	89,63	0	4	1,66	1	2
9	Smyków	2	0,48	0	3	0,72	0	416	100,0	0	395	94,95	0	8	1,92	1	1
10	Stanowiska	0	0,00	1	2	0,78	0	258	100,0	0	0	0,00	1	30	11,63	0	2
11	Trawniki	0	0,00	1	1	1,14	0	71	100,0	0	0	0,00	1	0	0,00	1	3
12	Wólka Smolana	0	0,00	1	0	0,00	1	88	100,0	0	0	0,00	1	4	4,55	0	3
Średnia:		**0,83**	**0,15**	**0,75**	**1,75**	**0,64**	**0,50**	**317,3**	100,0	**-**	**193,58**	**45,46**	**0,50**	**11,58**	**3,96**	**0,58**	**2,33**
Razem:		10	1,82	9	21	7,74	6	3808	1200	0	2323	545,48	6	139	47,49	7	**28**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

2. 6. Diagnoza sfery technicznej

Sfera techniczna dotyczy degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, lokali socjalnych oraz ich stan techniczny. Do opracowania posłużono się danymi z Urzędu Gminy Smyków oraz danych z Banku Danych Lokalnych i Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 r.

Według Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2021 r. w Gminie Smyków znajduje się 991 gospodarstw domowych. Największą grupę stanowią gospodarstwa domowe 5 – osobowe i większe, które stanowią 29,47 % wszystkich gospodarstw.

Wykres 34. Liczba gospodarstw domowych w Gminie Smyków.

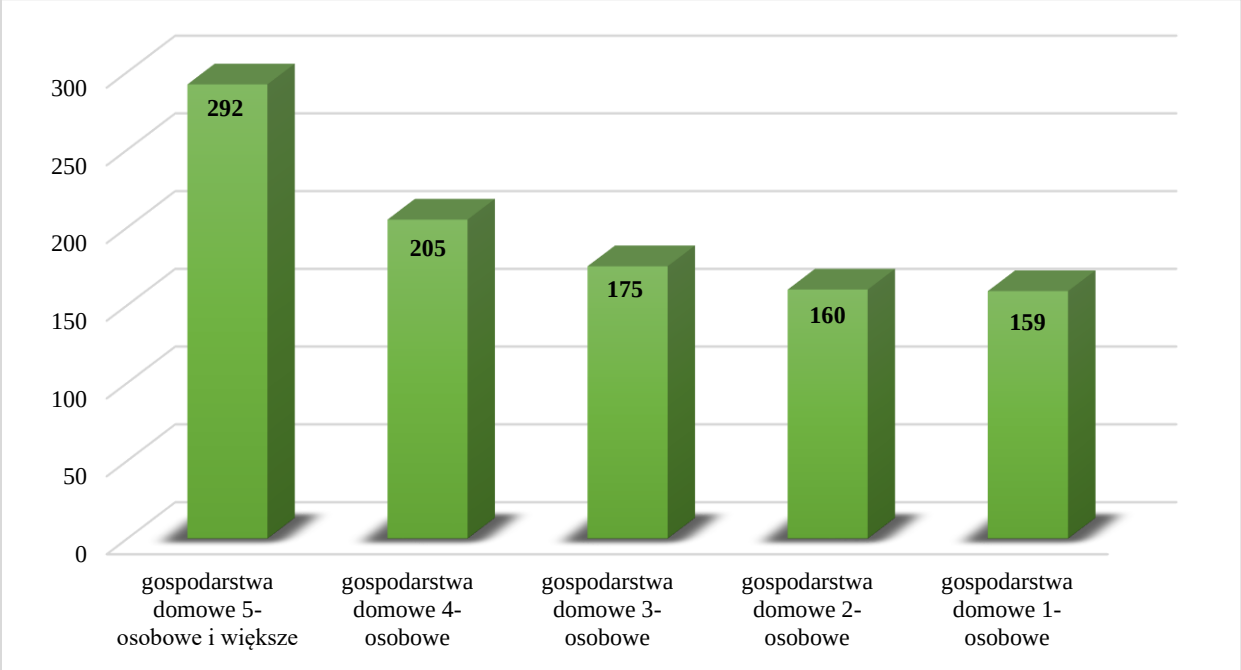

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Spisu Powszechnego 2021 r.

Na terenie gminy w 2022 r. zlokalizowanych było 1 305 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 11 281 m^2. Liczba mieszkań na przełomie lat 2019-2022 wzrosła o 1,79 %, natomiast powierzchnia użytkowa zwiększyła się o 10,89 %. Najwięcej nowych mieszkań powstało w 2022 r. (12 mieszkań), natomiast najmniej w 2020 r. (1 mieszkanie).

Tabela 38. Charakterystyka zasobów mieszkalnych Gminy Smyków.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Mieszkania	1 282	1 283	1 293	1 305
Izby	4 621	5 027	5 086	5 154
Powierzchnia użytkowa mieszkań (tys. m^2)	101,73	109,66	111,26	112,81

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Wskaźnik powierzchni mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca gminy wyniósł w roku 2022 – 30,5 m^2 i wzrósł w odniesieniu do 2019 r. o 3,7 m^2/osobę. Średnia powierzchnia użytkowa przeciętnego mieszkania w 2022 r. wyniosła 86,4 m^2 i wzrosła w odniesieniu do 2019 r. o 7,2 m^2.

Wykres 35. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2.

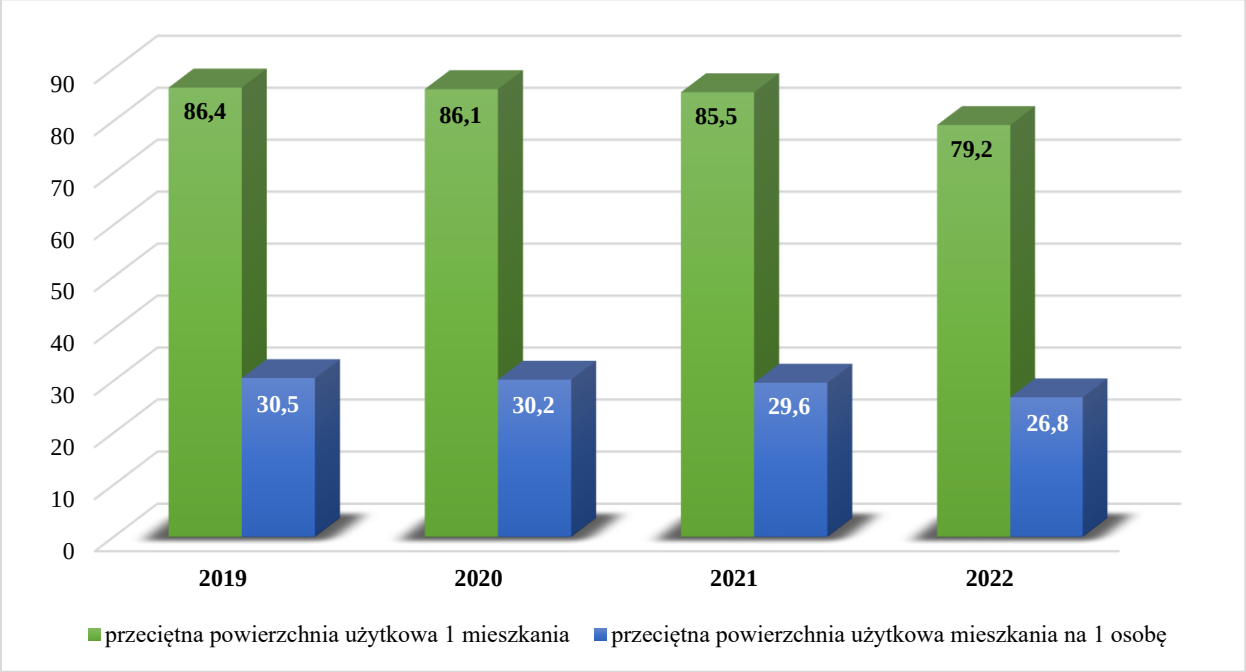

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Gmina Smyków posiada w zasobie mienia komunalnego 3 lokale mieszkalne w budynku mieszkalnym w Smykowie. Stan techniczny wszystkich lokali jest dobry, wyposażone są w dostęp do wody, prądu, kanalizacji. Pozostałe budynki składające się na mienie komunalne to:

- Obiekty szkolne – 2;
- Obiekty przedszkolne – 2;
- Obiekty kulturalne – 8 ;
- Obiekty sportowe – 2;

- Obiekty wodne i kanalizacyjne – 4;
- Obiekty gospodarcze – 3;
- Inne – 3.

Na terenie Gminy Smyków znajdują się 22 budynki użyteczności publicznej oraz 29 terenów publicznych, m. in. tereny nasadzeń drzew miododajnych, place zabaw, boiska czy siłownie. Najwięcej terenów publicznych znajduje się w sołectwie Smyków. Z kolei sołectwo Wólka Smolana nie ma żadnego. Poniższy wykres obrazuje ilość terenów publicznych w poszczególnych sołectwach.

Wykres 36. Ilość terenów publicznych w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r.

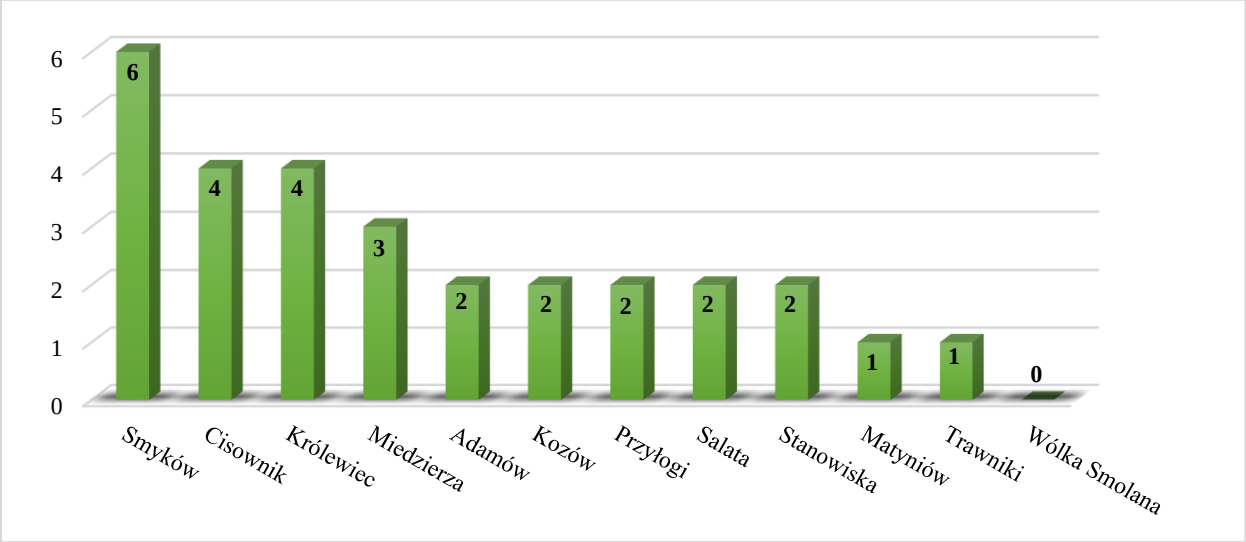

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków oraz Raportu o stanie Gminy Smyków za 2022 r.

W Gminie Smyków znajdują się 22 budynki użyteczności publicznej. Ich stan określony został przez Urząd Gminy Smyków w skali: dobry, zadowalający i zły. Cztery obiekty są w złym stanie, a wśród nich dwa przeznaczone są do rozbiórki. Wśród wszystkich obiektów użyteczności publicznej 45 % z nich wymaga termomodernizacji m. in. poprzez docieplenie, czy wymianę okien lub dachu.

Tabela 39. Budynki użyteczności publicznej i ich stan (dobry/zadawalający/zły) oraz potrzeba termomodernizacji w Gminie Smyków w 2022 r.

Sołectwo	Budynki użyteczności publicznej	Stan obiektu	Budynki wymagające termomodernizacji
Kozów	Remiza OSP z Świetlicą Wiejską	Dobry	Nie wymaga
Królewiec	Szkoła Podstawowa	Dobry	Wymaga
	Sala gimnastyczna	Dobry	Nie wymaga
	Klub dziecięcy SMYKI	Dobry	Nie wymaga

	Remiza OSP z Świetlicą Wiejską	Dobry	Nie wymaga
	Stacja uzdatniania wody	Dobry	Nie wymaga
Miedzierza	Szkoła Podstawowa	Dobry	Wymaga
	Sala gimnastyczna	Dobry	Wymaga
	Remiza OSP	Dobry	Nie wymaga
	Oczyszczalnia ścieków	Dobry	Nie wymaga
Przyłogi	Remiza OSP z Świetlicą Wiejską (do rozbiórki)	Zły	Nie wymaga
	Ośrodek Zdrowia (do rozbiórki)	Zły	Nie wymaga
Salata	Świetlica Wiejska	Dobry	Nie wymaga
Smyków	Przedszkole	Dobry	Nie wymaga
	Budynek wielofunkcyjny	Dobry	Wymaga
	Budynek po byłym Urzędzie Gminy	Zły	Wymaga
	Świetlica Wiejska	Dobry	Wymaga
	Agronomówka	Dobry	Wymaga
	Budynek zaplecza przy zespole boisk sportowych	Zły	Wymaga
	Ośrodek Zdrowia	Dobry	Wymaga
	Apteka	Dobry	Wymaga
Stanowiska	Świetlica Wiejska	Dobry	Nie wymaga

Najniższy poziom mieszkalnictwa oraz dostępności do budynków użyteczności publicznej występuje w sołectwach Królewiec i Smyków.

Niższy poziom mieszkalnictwa oraz dostępności do budynków użyteczności publicznej od średniej dla całej gminy stwierdzono także w sołectwach: Adamów, Kozów, Matyniów, Miedzierza, Przyłogi, Salata, Stanowiska i Wólka Smolana.

Tabela 40. Stan obiektów użyteczności publicznej oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów.

	Sołectwo	Liczba budynków użyteczności publicznej i terenów publicznych	Liczba budynków użyteczności publicznej i terenów publicznych na 100 mieszkańców	Poniżej poziomu normalizacji	Stan obiektów użyteczności publicznej: zły/zadowalający/dobry	Przekroczenie	Budynki użyteczności publicznej, gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych	Budynki użyteczności publicznej, gdzie brak rozwiązań termomodernizacyjnych na 100 mieszkańców	Przekroczenie	SUMA NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK W OBSZARZE SFERY TECHNICZNEJ
			Próg	1,34	Próg	n/d		Próg	0,19	
1	Adamów	2	0,83	1	Dobry	0	0	0,00	0	1
2	Cisownik	4	3,17	0	Dobry	0	0	0,00	0	0
3	Kozów	3	0,91	1	Dobry	0	0	0,00	0	1
4	Królewiec	9	1,09	1	Dobry	0	1	0,12	0	2
5	Matyniów	1	0,30	1	Dobry	0	0	0,00	0	1
6	Miedzierza	7	1,49	0	Dobry	0	2	0,42	1	1
7	Przyłogi	4	1,35	0	Zły	1	0	0,00	0	1
8	Salata	3	1,24	1	Dobry	0	0	0,00	0	1
9	Smyków	14	3,17	0	Zły	1	7	1,68	1	2
10	Stanowiska	3	1,16	1	Dobry	0	0	0,00	0	1
11	Trawniki	1	1,40	0	Dobry	0	0	0,00	0	0
12	Wólka Smolana	0	0,00	1	Dobry	0	0	0,00	0	1
	ŚREDNIA:	**4,25**	**1,34**	**0,58**	**-**	**0,17**	**0,83**	**0,19**	**0,17**	**1,00**
	RAZEM:	51	16,11	7	-	2	10	2,23	2	**12**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Smyków.

2. 7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

2. 7. 1. Wyznaczenie i charakterystyka obszaru zdegradowanego

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich odbywa się poprzez zbadanie wskaźników dotyczących miejscowości lub sołectw pod kątem wykazywania stanu kryzysowego.

Delimitacja obszarów zdegradowanych na obszarach wiejskich odbyła się poprzez zbadanie **28 wskaźników** dotyczących obszarów gminy pod kątem wykazywania stanu kryzysowego, które podzielono na pięć sfer.

Wykres 37. Podział negatywnych zjawisk na sfery.

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwszym obszarem (sferą) są zjawiska społeczne, tj.: ubóstwo (8), bezrobocie (2), niski poziom kapitału społecznego (3), przestępczość (4). Łącznie dla sfery społecznej wzięto pod uwagę 17 wskaźników. Ponadto zgodnie z zasadami w zakresie rewitalizacji, w ramach opracowania wzięto pod także pod uwagę:

- ✓ **sferę gospodarczą** (1 wskaźnik – dotyczący działalności gospodarczej),
- ✓ **sferę środowiskową** (2 wskaźniki – dotyczące możliwości występowania hałasu i ilości wyrobów zawierających azbest),
- ✓ **sferę przestrzenną** (5 wskaźników – dotyczące dostępu do placówek szkolnych i przedszkolnych, dostępu do obiektów sportowo-rekreacyjnych, wyposażenia w infrastrukturę techniczną, tj. wodociągową, kanalizacyjną, przydomowych oczyszczalni),

- ✓ **sferę techniczną** (3 wskaźniki – dotyczące liczby budynków użyteczności publicznej, ich stanu oraz wymagania termomodernizacyjne).

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej) za wartość referencyjną przyjęto średnią wartość wskaźnika dla całej Gminy Smyków. We wszystkich strefach i jednostkach ewidencyjnych, w których wartość wskaźnika odchyla się od wartości referencyjnej, zdiagnozowano negatywne zjawiska.

Po analizie 28 wskaźników ukazuje się występowanie negatywnych zjawisk rozłożonych na terenie całej gminy z niewielkimi odchyleniami w poszczególnych miejscowościach. **Analiza wskaźnikowa pokazała największe nagromadzenie negatywnych zjawisk z powodu koncentracji:**

■ **negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności:

- ❑ **ubóstwa** (liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności na 100 mieszkańców),

- ❑ **bezrobocia** (liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców, liczba długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców),

- ❑ **niskiego poziomu kapitału społecznego** (liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców, liczba wniosków o dotacje złożonych w gminie na 100 mieszkańców, frekwencja wyborca w Wyborach Samorządowych w 2014r. na 100 mieszkańców, frekwencja wyborca w Wyborach Samorządowych w 2018r. na 100 mieszkańców),

- ❑ **przestępczości** (liczba przestępstw na 100 mieszkańców, liczba wykroczeń na 100 mieszkańców, liczba interwencji domowych na 100 mieszkańców, liczba założonych "Niebieskich Kart" na 100 mieszkańców),

- **negatywnych zjawisk gospodarczych**, w szczególności:
  - **niskiego stopnia przedsiębiorczości** (liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców),
- **negatywnych zjawisk środowiskowych**, w szczególności:
  - **poziom koncentracji negatywnych czynników** (możliwość występowania zagrożenia hałasem i ilość wyrobów zawierających azbest),
- **negatywnych zjawisk przestrzennych**, w szczególności:
  - **poziom dostępu do placówek i obiektów szkolnych** (liczba placówek szkolnych i przedszkolnych na 100 mieszkańców, liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych na 100 mieszkańców)
  - **poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną (**liczba osób korzystających z sieci wodociągowej na 100 mieszkańców, liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej na 100 mieszkańców, liczba przydomowych oczyszczalni na 100 mieszkańców),
- **negatywnych zjawisk technicznych**, w szczególności:
  - **poziom dostępność do budynków użyteczności publicznej** (liczba budynków użyteczności publicznej na 100 mieszkańców, stan obiektów oraz wymagania termomodernizacyjne).

Obszar zdegradowany może stanowić jedno lub kilka miejscowości. **W Gminie Smyków za obszar zdegradowany uznano sołectwo Królewiec, Miedzierza, Przyłogi, Smyków i Wólka Smolana.**

Kluczowym elementem delimitacji obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy Smyków. Konsultacje miały formę otwartych spotkań oraz badań ankietowych, zarówno w formie papierowej, jaki i elektronicznej.

Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji zawierający mapki obrazujące obszar zdegradowany i rewitalizacji z uzasadnieniem jego zasięgu i metodologią wyboru był upubliczniony na podstronie strony internetowej Gminy Smyków oraz dostępny do wglądu w Urzędzie Gminy Smyków wraz z formularzem uwag.

2. 7. 2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego kolejnym krokiem jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Odwołując się do wcześniej objaśnionych określeń – obszar rewitalizacji, to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Powierzchnia Gminy Smyków wynosi 6 211 ha i zamieszkiwana jest przez 3 808 osoby (stan na 31.12.2022r.), zatem obszar rewitalizacji nie może przekraczać liczby:

- 1242,20 ha oraz
- 1142 osób.

W poniższej tabeli znajduje się zbiorcze zestawienie najintensywniejszego występowania negatywnych zjawisk w każdej z pięciu podstawowych sfer: społecznej (ubóstwo, bezrobocie, aktywność społeczna i kapitał społeczny, przestępczość) oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej.

Tabela 41. Zestawienie występowania negatywnych zjawisk w poszczególnych miejscowościach ze wszystkich sfer.

Obszar	Liczba ludności w 2022r.	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze społecznej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze środowiskowej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze przestrzennej	Występowanie negatywnego zjawiska w sferze technicznej	Razem
Adamów	242	3	1	0	3	1	**8**
Cisownik	126	7	1	0	2	0	**10**
Kozów	328	5	0	0	3	1	**9**
Królewiec	824	14	0	1	2	2	**19**
Matyniów	337	4	1	1	3	1	**10**
Miedzierza	471	13	0	2	1	1	**17**
Przyłogi	406	9	1	1	3	1	**15**
Salata	241	3	0	2	2	1	**8**
Smyków	416	12	0	1	1	2	**16**
Stanowiska	258	6	0	1	2	1	**10**
Trawniki	71	7	1	1	3	0	**12**
Wólka Smolana	88	9	1	1	3	1	**15**
Gmina Smyków Razem:	**3 808**	**92**	**6**	**11**	**28**	**12**	**149**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Smyków, Głównego Urzędu Statystycznego - Bank Danych Lokalnych, Komisariatu Policji w Radoszycach, Powiatowego Urzędu Pracy w Końskich i ankiet konsultacyjnych.

Z analizy wskaźników 5 sfer wynika, iż najbardziej kryzysowe są następujące obszary: Królewiec, Miedzierza, Przyłogi, Smyków i Wólka Smolana.

Tabela 42. Zestawienie powierzchni i liczby mieszkańców sołectw najbardziej dotkniętych występowaniem negatywnych zjawisk w pięciu sferach.

Lp.	Nazwa sołectw	Liczba mieszkańców (na dzień 31.12.2022 r.)	Powierzchnia (w ha)
1	Królewiec	824	599
2	Miedzierza	471	1 156
3	Przyłogi	406	695
4	Smyków	416	498
5	Wólka Smolana	88	1 259
Razem:		**2 205**	**4 207**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych w Urzędu Gminy Smyków.

Zestawienie liczby mieszkańców i powierzchni sołectw stanowiących obszary najbardziej dotkniętych występowaniem negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach wskazują, że cały obszary te nie mogą stanowić obszaru rewitalizacji, z uwagi na przekroczenie kryterium powierzchni i liczby mieszkańców.

Z tego powodu podjęto prace nad bardziej szczegółową diagnozą i zidentyfikowaniem podobszarów w powyższych sołectwach o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych i minimum w jednej z pozostałych sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej) oraz określono potencjał i istotność danego podobszaru dla rozwoju gminy.

Ponadto mając na uwadze, że delimitacja obszaru rewitalizacji podlega ograniczeniu ze względu na liczbę mieszkańców i wielkość, zdecydowano, że na obszarze rewitalizowanym powinna znajdować się infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary lub tereny), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. W poniżej tabeli znajdują się wyniki przeprowadzonej analizy.

Tabela 43. Kryteria włączenia podobszarów zdegradowanych do obszaru rewitalizacji.

Lp.	Nazwa sołectwa	Szczególna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych i minimum w jednej z pozostałych sfer
1	**Królewiec**	✓ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Bezrobocie ✓ Przestępczość ✓ Niski poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną ✓ Niski poziom dostępności do budynków użyteczności publicznej
2	**Miedzierza**	✓ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Bezrobocie ✓ Niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym ✓ Przestępczość ✓ Wysoka ilość wyrobów zawierających azbest
3	**Smyków**	✓ Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ✓ Bezrobocie ✓ Przestępczość ✓ Niski poziom dostępności do budynków użyteczności publicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskaźników dotyczących poszczególnych sfer, przeglądu danych planistycznych oraz ustaleń podczas sesji Rady Gminy Smyków.

Źródłem danych do wyłonienia podobszarów rewitalizacji (poza wskaźnikami opisanymi w rozdziale II) były wywiady przeprowadzone z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej w Smykowie, przegląd dokumentów planistycznych i strategicznych gminy oraz spacery studyjne na terenach zdegradowanych. W konsekwencji tego, jako obszar rewitalizacji przyjęto trzy podobszary.

Zgodnie z powyższym za **obszar rewitalizacji** uznano:

PODOBSZAR I – miejscowość Królewiec.

PODOBSZAR II – miejscowość Miedzierza.

PODOBSZAR III – miejscowość Smyków.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część, jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy.

Tabela 44. Charakterystyka obszaru rewitalizacji.

Miejscowość	Ludność	Powierzchnia	% ludności	% powierzchni gminy
Królewiec	414	ha	10,87 %	%
Miedzierza	274	ha	7,20 %	%
Smyków	416	ha	10,92 %	%
SUMA	**1 104**	**1 036,8 ha**	**28,99 %**	**16,69 %**
Gmina	**3 808**	**6 211 ha**	**100 %**	**100 %**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków, OPS w Smykowie, GUS - Bank Danych Lokalnych i ankiet konsultacyjnych.

Łączna powierzchnia obszaru rewitalizacji Gminy Smyków wynosi 1 036,8 ha, co stanowi 16,69 % powierzchni gminy i zamieszkuje ją łącznie 1 104 osób (28,99 % populacji gminy).

Reasumując, podobszary rewitalizacji w ramach obszarów zdegradowanych wyłoniono wprowadzając dodatkowe kryteria:

1) Uznano, że do obszaru rewitalizacji muszą wejść obszary zamieszkane. Według wytycznych dotyczących wyłaniania obszarów rewitalizacji, na obszarze rewitalizacji powinno istnieć nagromadzenie negatywnych zjawisk przynajmniej w takim zakresie jak na obszarze zdegradowanym. Ze względu na brak tak szczegółowych danych statystycznych, według których można by wyliczyć wskaźniki z analizy wskaźnikowej na poziomie np. poszczególnych ulic w Smykowie, czy części sołectwa, przyjęto, że nagromadzenie negatywnych zjawisk występuje, co najmniej w tym samym stopniu na całym terenie zamieszkałym danej miejscowości.
2) Przyjęto również, że aby część obszaru zdegradowanego uznać za obszar rewitalizacji powinna znajdować się na nim infrastruktura (zdegradowane obiekty lub obszary), których przebudowa i adaptacja, ukierunkowana na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych przyczynią się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.
3) Kolejnym kryterium było takie określenie obszaru rewitalizacji, aby w jego granicach znajdowały się obiekty, które same w sobie nie muszą być zdegradowane, ale w oparciu o ich infrastrukturę można prowadzić szereg działań i projektów służących celowi rewitalizacji społecznej, gospodarczej itp. np. świetlica, szkoła, ośrodek kultury. Stanowią one dobrą bazę do działań w sferze społecznej.

ROZDZIAŁ III. PLANISTYCZNY

3. 1. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W niniejszym rozdziale prezentuje się całość założeń planistycznych. Część planistyczna *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034* jest odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy do tego dokumentu, która została zaprezentowana w formie syntezy wyników analizy porównawczej, konsultacji społecznych i analizy obszaru rewitalizacji.

Część postulatywna koncentruje się na wypracowaniu wizji opisanej językiem wartości oraz wyznaczeniu konkretnych i mierzalnych celów strategicznych rewitalizacji wraz z przeszeregowanymi działaniami. Istotnym zwieńczeniem oraz rdzeniem części planistycznej opracowania jest katalog wyspecyfikowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych dedykowanych poszczególnym podobszarom.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż obszar rewitalizacji w gminie Smyków to trzy wyodrębnione strefy – podobszary. Podobszary charakteryzują się podobną specyfiką oraz uwarunkowaniami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Tym samym zasoby i potencjały podobszarów cechują się wysokim poziomem korelacji. W rezultacie zdecydowano o zbudowaniu jednej wizji oraz jednego spójnego zestawu celów przypisanych wszystkim podobszarom rewitalizacji.

Biorąc pod uwagę przeprowadzone prace diagnostyczne i analityczne, kompleksowy i zróżnicowany proces partycypacyjny: wizja stanu obszaru zdegradowanego (przyjętego obszaru rewitalizacji) w perspektywie roku 2034 została zdefiniowana następująco:

Obszar rewitalizacji w perspektywie 2034 roku stanie się miejscem zamieszkałym przez zintegrowaną i aktywną społeczność, udzielającą się kulturalnie i społecznie.

Obszar rewitalizacji będzie terenem spójnym przestrzennie i wyposażony w niezbędne obiekty użyteczności publicznej, w tym dla osób niepełnosprawnych.

3. 2. Cele i kierunki działań rewitalizacyjnych

Układ celów wraz z poszczególnymi kierunkami działań odnosi się również do całości obszaru rewitalizacji analogicznie, jak w przypadku wizji. Wszystkie cele rewitalizacji odpowiedzą na zdiagnozowane realne problemy oraz potrzeby mieszkańców i prowadzą do ich rozwiązania. Zostały określone przy udziale społeczności lokalnej. Ich realizacja przyczyni się do ograniczania i usuwania przyczyn zjawisk kryzysowych, a nie tylko objawów. Dają mieszkańcom, organizacjom pozarządowym oraz przedsiębiorcom szansę i możliwość wygenerowania ich własnych projektów. Głównym celem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków jest:

"Poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę społeczną i infrastrukturalną oraz wzrost poziomu życia mieszkańców"

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne, w ramach których zostały wyznaczone kierunki działań. Kolejność celów nie stanowi o hierarchii ich ważności lub kolejności wdrażania, są one na tym samym poziomie ważności i zgodnie z zasadą kompleksowości. Warunkiem udanej rewitalizacji jest uwzględnienie wszystkich czynników równocześnie, tj. społecznych, infrastrukturalnych, środowiskowych i gospodarczych.

W ramach celu głównego zidentyfikowano 2 cele strategiczne:

Cel strategiczny 1: Aktywizacja społeczna.

Cel strategiczny 2: Odnowa przestrzeni publicznej i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców.

W ramach celu strategicznego 1 planuje się realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie aktywizacji społecznej. Ważnym aspektem w ramach realizowanych przedsięwzięć będzie wzmocnienie tożsamości kulturowej mieszkańców gminy. Nastąpi także zwiększenie dostępności do nowych form edukacji dzieci i młodzieży oraz profilaktyki zdrowia.

Cel strategiczny 2 obejmuje realizację działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych przeznaczonych do wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego pod względem zagospodarowania przestrzennego i poprawy infrastruktury wpływającej na jakość

życia mieszkańców. Planuje się realizację zadań, które mają na celu poprawę dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do infrastruktury użyteczności publicznej oraz wykorzystania budynków i ich otoczenia.

Poniżej zaprezentowano układ celów strategicznych oraz odpowiadających im kierunków działań, którym przyświeca cel główny skupiający się na poprawie poziomu życia mieszkańców oraz poprawie atrakcyjności obszaru rewitalizacji.

Schemat 1. Cele i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji.

Cel główny	**Poprawa atrakcyjności obszaru rewitalizacji poprzez kompleksową odnowę społeczną i infrastrukturalną oraz wzrost poziomu życia mieszkańców**	
Cele strategiczne	**1. Aktywizacja społeczna**	**2. Odnowa przestrzeni publicznych i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców**
Kierunki działań	1. 1. Wsparcie aktywności oraz integracji mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych	2. 1. Termomodernizacja, wymiana i zagospodarowanie terenu istniejących budynków użyteczności publicznej. 2. 2. Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej.

Źródło: Opracowanie własne.

Cel strategiczny 1: Aktywizacja społeczna	
1. 1. Wsparcie aktywności oraz integracji mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.	
Zadanie inwestycyjne nr 1 Organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców. Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego.	Zadanie inwestycyjne nr 2 Działania służące integracji społeczno-zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 2: Odnowa przestrzeni publicznych i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców	
2. 1. Odnowa budynków użyteczności publicznej.	2. 2. Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej.
Zadanie inwestycyjne nr 4 Utworzenie Kuźni Integracji Społecznej.	Zadanie inwestycyjne nr 3 Organizacja Kuźni Tradycji.
	Zadanie inwestycyjne nr 5 Odtworzenie infrastruktury miejsca integracji społecznej.
	Zadanie inwestycyjne nr 6 Budowa Miasteczka Drogowego.

3. 3. Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminy Program Rewitalizacji Gminy Smyków jest zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym obowiązującym na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Dodatkowo tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu. Niniejsze opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w poniższych dokumentach.

3. 3. 1. Powiązania z dokumentami o charakterze ponadlokalnym

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala nowoczesności

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności - to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie, jakości życia

Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej. Założeniem strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Poniższa tabela prezentuje zgodność Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków z wybranymi celami w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

Tabela 45. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala innowacyjności.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków / Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala innowacyjności	Cel strategiczny 1: Aktywizacja społeczna	Cel strategiczny 2: Odnowa przestrzeni publicznych i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców
Cel. 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.	X	
Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state" Kapitał Ludzki.	X	
Cel 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.		
Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.		X
Cel. 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.	X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala innowacyjności.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym odnoszącym się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego państwa w ujęciu wojewódzkim w perspektywie do 2030 r.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków jest zgodny z nadrzędnym celem KSRR 2030: „Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR jest: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym". KSRR ustala dwa cele szczegółowe do 2030 roku, które wpisują się w specyfikę Programu Rewitalizacji:

- ✓ Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
- ✓ Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

Tabela 46. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków / Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel strategiczny 1: Aktywizacja społeczna	Cel strategiczny 2: Odnowa przestrzeni publicznych i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.	X	
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.		X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2030+

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2030 roku przyjęta Uchwałą Nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 r. jest dokumentem programowym, który określa wizję oraz kierunki rozwoju regionu.

Strategia prezentuje zasadniczą zmianę podejścia do programowania rozwoju i prowadzenia polityki regionalnej. Zakłada całościowe rozumienie zarządzania, również poprzez mobilizowanie inicjatyw lokalnych. Dokument wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju województwa świętokrzyskiego i jest głównym dokumentem umożliwiającym racjonalne organizowanie działań i prowadzenie skoordynowanej polityki rozwoju w horyzoncie czasowym. Strategia wskazuje cztery cele strategiczne:

- ✓ Cel strategiczny 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie.
- ✓ Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region.
- ✓ Cel strategiczny 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.
- ✓ Cel strategiczny 4. Horyzontalny sprawne zarządzanie regionem.

W tabeli poniżej przedstawione zostały cele strategiczne odzwierciedlające wizję Województwa Świętokrzyskiego oraz spójność celów GPR z celami Strategia Rozwoju Województwa świętokrzyskiego do 2030 roku.

Tabela 47. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2030+.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków / Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2030+	Cel strategiczny 1: Aktywizacja społeczna	Cel strategiczny 2: Odnowa przestrzeni publicznych i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców
Cel 1. Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie.	X	
Cel 3. Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi.		X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2030 roku.

3. 3. 2. Powiązania z dokumentami o charakterze lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Smyków na lata 2023-2030

Gmina Smyków posiada Strategię Rozwoju Gminy Smyków na lata 2023-2030 przyjęta Uchwałą Nr 39/IX/2024 Rady Gminy Smyków z dnia 31 października 2024 r. jest dokumentem programowym, który określa wizję oraz kierunki rozwoju gminy.

Dokument wyznacza kluczowe długoterminowe cele i kierunki rozwoju gminy Smyków. Strategia wskazuje cztery cele strategiczne:

- ✓ Cel strategiczny 1. Wykorzystanie i wzmacnianie istniejącego potencjału lokalnej gospodarki, a szczególnie promocja przedsiębiorczości i innowacyjności na terenie gminy Smyków.
- ✓ Cel strategiczny 2. Rozbudowa infrastruktury technicznej, przy dbałości o stan środowiska i promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii OZE.
- ✓ Cel strategiczny 3. Budowa tożsamości wspólnoty lokalnej oraz rozwój kultury i dziedzictwa kulturowego. Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju kapitału społecznego i ludzkiego opartego o społeczność lokalną, jako podstawę do podnoszenia poziomu życia mieszkańców. Wzrost dostępności do opieki medycznej oraz rozwój infrastruktury kulturalnej.

- ✓ Cel strategiczny 4. Rozwój gminy Smyków, przy jednoczesnym wsparciu aktywności lokalnej i wykorzystaniu partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).

Tabela 48. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Strategii Rozwoju Gminy Smyków na lata 2023-2030.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków / Strategia Rozwoju Gminy Smyków na lata 2023-2030	Cel strategiczny 1: Aktywizacja społeczna	Cel strategiczny 2: Odnowa przestrzeni publicznych i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców
Cel 1. Wykorzystanie i wzmacnianie istniejącego potencjału lokalnej gospodarki, a szczególnie promocja przedsiębiorczości i innowacyjności na terenie gminy Smyków.	X	
Cel 2. Rozbudowa infrastruktury technicznej, przy dbałości o stan środowiska i promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii OZE.		X
Cel 3. Budowa tożsamości wspólnoty lokalnej oraz rozwój kultury i dziedzictwa kulturowego. Tworzenie odpowiednich warunków do rozwoju kapitału społecznego i ludzkiego opartego o społeczność lokalną, jako podstawę do podnoszenia poziomu życia mieszkańców. Wzrost dostępności do opieki medycznej oraz rozwój infrastruktury kulturalnej.	X	
Cel 4. Rozwój gminy Smyków, przy jednoczesnym wsparciu aktywności lokalnej i wykorzystaniu partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).	X	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Smyków na lata 2023-2030.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Smyków na lata 2021-2026

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2021-2026 wpisuje się w główne cele zawarte w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Smyków. Należą do nich m. in.:

- ✓ Cel I. Wsparcie na rzecz osób bezrobotnych.
- ✓ Cel II. Wsparcie na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin.
- ✓ Cel III. Wsparcie dla rodzin mających problemy wychowawcze.
- ✓ Cel IV. Pomoc dla rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej.
- ✓ Cel V. Wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych.

3. 4. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć

W przeprowadzonych w ramach Diagnozy analiz badań społecznych, wywiadów i innych form konsultacji społecznej zebrano 6 projektów podstawowych zadań, które wychodzą naprzeciw zdiagnozowanym problemom, wykorzystują potencjały wyznaczonego terenu, realizują wizję i cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 oraz uzyskały akceptację społeczną w procesie konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy.

Projekty odpowiadają kryteriom SMART tj.:

- ✓ **S – Sprecyzowane** – projekty zawierają sprecyzowany zakres planowanych do realizacji zadań oraz odnoszą się do konkretnego miejsca w gminie,
- ✓ **M – Mierzalne** – do każdego projektu zostały określone wskaźniki produktu i rezultatów, przy pomocy których możliwe będzie zmierzenie stopnia jego realizacji,
- ✓ **A – Atrakcyjne** – projekty zostały określone z aktywnym udziałem mieszkańców Gminy Smyków, w związku z czym są dla nich atrakcyjne,
- ✓ **R – Realistyczne** – projekty zostały zweryfikowane w kontekście realności ich zrealizowania,
- ✓ **T – Terminowe** – do każdego projektu określony został planowany termin jego realizacji.

Wstępna lista projektów przedsięwzięć inwestycyjnych i społecznych zawiera obligatoryjne informacje wskazane w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, tj.: „nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce prowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji”.

W tej części Gminnego Programu Rewitalizacji przedstawione zostały mechanizmy zapewniające komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi. Mechanizmy integracji obejmują również korzystanie z różnych dostępnych źródeł finansowania.

Tabela 49. Zadanie inwestycyjne nr 1.

Numer zadania	Tytuł zadania		Wnioskodawca/Realizator	
1	Organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców. Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego.		Gmina Smyków	
Powiązanie z celami GPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powiązanie bezpośrednie		X	
Lokalizacja projektu	Umiejscowienie		Adres	
	Obszar rewitalizacji	X	Królewiec, Miedzierza	
	Poza obszarem rewitalizacji			
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość		Termin realizacji	
	150 000,00 zł		2025 – 2026	
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 / Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych / środki gminy			
Opis	Organizacja festynów rodzinnych, zawodów sportowych, imprez integracyjnych, imprez promujących lokalne dziedzictwo historyczne, przyrodnicze i kulturowe.			
Wskaźniki	Wskaźniki produktu		Wskaźniki rezultatu	
	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - 0,5 ha. 2. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [szt.] 3. Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]		1. Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 50. Zadanie inwestycyjne nr 2.

Numer zadania	Tytuł zadania		Wnioskodawca/Realizator	
2	Działania służące integracji społeczno-zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych		Gmina Smyków	
Powiązanie z celami GPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powiązanie bezpośrednie		X	
Lokalizacja projektu	Umiejscowienie		Adres	
	Obszar rewitalizacji	X	Królewiec, Miedzierza	
	Poza obszarem rewitalizacji			
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość		Termin realizacji	
	150 000,00 zł		2025 – 2026	
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 / Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych / środki gminy			

Opis	Podejmowane będą różnego rodzaju aktywne formy działania służące integracji społeczno-zawodowej poprzez, np. szkolenia, kursy zawodowe.	
Wskaźniki	**Wskaźnik produktu**	**Wskaźnik rezultatu**
	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - 0,5 ha. 2. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [szt.] 3. Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]	1. Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 51. Zadanie inwestycyjne nr 3.

Numer zadania	**Tytuł zadania**		**Wnioskodawca/Realizator**	
3	Organizacja Kuźni Tradycji		Gmina Smyków	
Powiązanie z celami GPR			**Cel strategiczny 1**	**Cel strategiczny 2**
	Powiązanie bezpośrednie			**X**
Lokalizacja projektu	**Umiejscowienie**		**Adres**	
	Obszar rewitalizacji	**X**	Smyków działki nr 89, 90	
	Poza obszarem rewitalizacji			
Ramy realizacji	**Orientacyjna wartość**		**Termin realizacji**	
	700 000,00 zł		2025 – 2026	
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 Program 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie / środki gminy			
Opis	Wybudowanie na terenie położonym przy lokalnym „Orliku" obiektu kulturalnego w postaci altany/ imitacji kuźni z okresu hutnictwa wraz z makietą szybu kopalni oraz rozmieszczenie tablic informacyjnych : opisem historii hutnictwa , mapą gminy pokazującej rozmieszczenie szybów itp. Celem będzie organizacja eventów kulturowych oraz społecznych - m.in. zapoczątkowanie szlaku (szlak po miejscowych szybach kopalni).			
Wskaźniki	**Wskaźniki produktu**		**Wskaźniki rezultatu**	
	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - 0,5 ha. 2. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem [szt.] 3. Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]		1. Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 52. Zadanie inwestycyjne nr 4.

Numer zadania	Tytuł zadania		Wnioskodawca/Realizator	
4	Utworzenie Kuźni Integracji Społecznej		Gmina Smyków	
Powiązanie z celami GPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powiązanie bezpośrednie			X
Lokalizacja projektu	Umiejscowienie		Adres	
	Obszar rewitalizacji	X	Smyków działka nr 206	
	Poza obszarem rewitalizacji			
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość		Termin realizacji	
	2 500 000,00 zł		2025 – 2026	
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 Program 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie / środki gminy			
Opis	Wyposażenie oraz dostosowanie budynku starej Gminy (220 m2) do świadczenia usług społecznych, kulturalnych oraz edukacyjnych. W szczególności w przygotowanym budynku planowane są do realizacji następujące działania: **(A) Klub Seniora** **(B) Koło Gospodyń Wiejskich** **(C) Klub młodzieży** **(D) Klub Rozwoju Cyfrowego**: przeniesienie do zmodernizowanego budynku KRC realizowanego w ramach projektu „Klub Rozwoju Cyfrowego w gminie Smyków" FERS.01.09-IP.03-001/24 **(E) Działania edukacyjne dla lokalnej ludności** **(F) Kino plenerowe**			
Wskaźniki	Wskaźniki		Wskaźnik rezultatów	
	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - 0,5 ha. 2. Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.] 3. Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej [szt.]		1. Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 53. Zadanie inwestycyjne nr 5.

Numer zadania	Tytuł zadania		Wnioskodawca/Realizator	
5	Odtworzenie infrastruktury miejsca integracji społecznej		Gmina Smyków	
Powiązanie z celami GPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powiązanie bezpośrednie			X
Lokalizacja projektu	Umiejscowienie		Adres	
	Obszar rewitalizacji		Wólka Smolana nr dz. 580	
	Poza obszarem rewitalizacji	X		
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość		Termin realizacji	
	300 000,00 zł		2025 – 2026	

Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 Program 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie / środki gminy	
Opis	Na terenie byłego pola namiotowego powstanie stanica harcerska wraz z obiektami małej architektury, urządzenia dla pobytu osób, w tym urządzenia sanitarne oraz budowa ścieżek edukacyjnych.	
Wskaźniki	**Wskaźniki produktu**	**Wskaźniki rezultatu**
	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - 0,5 ha. 2. Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]	1. Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Tabela 54. Zadanie inwestycyjne nr 6.

Numer zadania	**Tytuł zadania**		**Wnioskodawca/Realizator**	
6	Budowa Miasteczka Drogowego		Gmina Smyków	
Powiązanie z celami GPR			**Cel strategiczny 1**	**Cel strategiczny 2**
	Powiązanie bezpośrednie			**X**
Lokalizacja projektu	**Umiejscowienie**		**Adres**	
	Obszar rewitalizacji	**X**	Smyków działka nr 91/1, 91/2, 88/2,88/3	
	Poza obszarem rewitalizacji			
Ramy realizacji	**Orientacyjna wartość**		**Termin realizacji**	
	750 000,00 zł		2025 – 2026	
Źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 Program 6.5 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie / środki gminy			
Opis	Montaż na terenie położonym przy lokalnym „Orliku” na terenie Orlika “miasteczka drogowego”. Celem będzie organizacja eventów społecznych: bezpieczeństwo ruchu drogowego, miejsce dla dzieci do działań edukacyjnych w zakresie ruchu drogowego.			
Wskaźniki	**Wskaźniki produktu**		**Wskaźniki rezultatu**	
	1. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [ha] - 0,5 ha. 2. Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach [szt.]		1. Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem [osoby odwiedzające/rok].	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

Na kolejność realizacji projektów rewitalizacyjnych wpływ będzie mieć rozwiązanie najbardziej naglących potrzeb obszaru rewitalizacji oraz możliwość ich realizacji w oparciu o zewnętrzne źródła dofinansowania. Kluczowe projekty rewitalizacyjne pozwolą uruchomić inne działania i projekty rewitalizacyjne na obszarze rewitalizacji.

Powyższy katalog projektów nie jest zamknięty, nabór projektów do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 będzie ciągły.

Tabela 55. Planowane źródła finansowania projektów.

Lp.	Nazwa projektu	Planowane źródło finansowania	Alternatywne źródło finansowania
1.	**Organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców. Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego.**	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, — środki gminy.	— Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, — środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, — środki prywatne, — inne.
2.	**Działania służące integracji społeczno-zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych**	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, — środki gminy.	— Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, — środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, — środki prywatne, — inne.
3.	**Organizacja Kuźni Tradycji**	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.	— Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, — środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, — środki prywatne, — inne.
4.	**Utworzenie Kuźni Integracji Społecznej**	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.	— Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, — środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, — środki prywatne, — inne.
5.	**Odtworzenie infrastruktury miejsca integracji społecznej**	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.	— Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, — środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, — środki prywatne, — inne.
6.	**Budowa Miasteczka Drogowego**	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.	— Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności, — środki krajowe, np. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, — środki prywatne, — inne.

Źródło: Opracowanie własne.

ROZDZIAŁ IV. WDROŻENIOWY

4. 1. Komplementarność i mechanizmy integrowania

Zapewnienie w procesie rewitalizacji skutecznych powiązań miedzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi warunkuje skuteczność podejmowanych działań w odniesieniu do założonych celów. Realizowane przedsięwzięcia powinny kompleksowo i pozytywnie wpływać na niwelację zdiagnozowanych problemów zgłoszonych przez interesariuszy i zidentyfikowanych na etapie diagnozy, we wszystkich badanych sferach, w szczególności: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej. Realizacja projektów, które w wysokim stopniu są komplementarne optymalizuje także efektywność wydatkowanych środków i zwiększa możliwości osiągnięcia zakładanych rezultatów.

Wzajemna komplementarność przedsięwzięć ujętych w niniejszym Programie rewitalizacji została zapewniona w szczególności w wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz źródeł finansowania.

Schemat 2. Wymiary komplementarności przedsięwzięć.

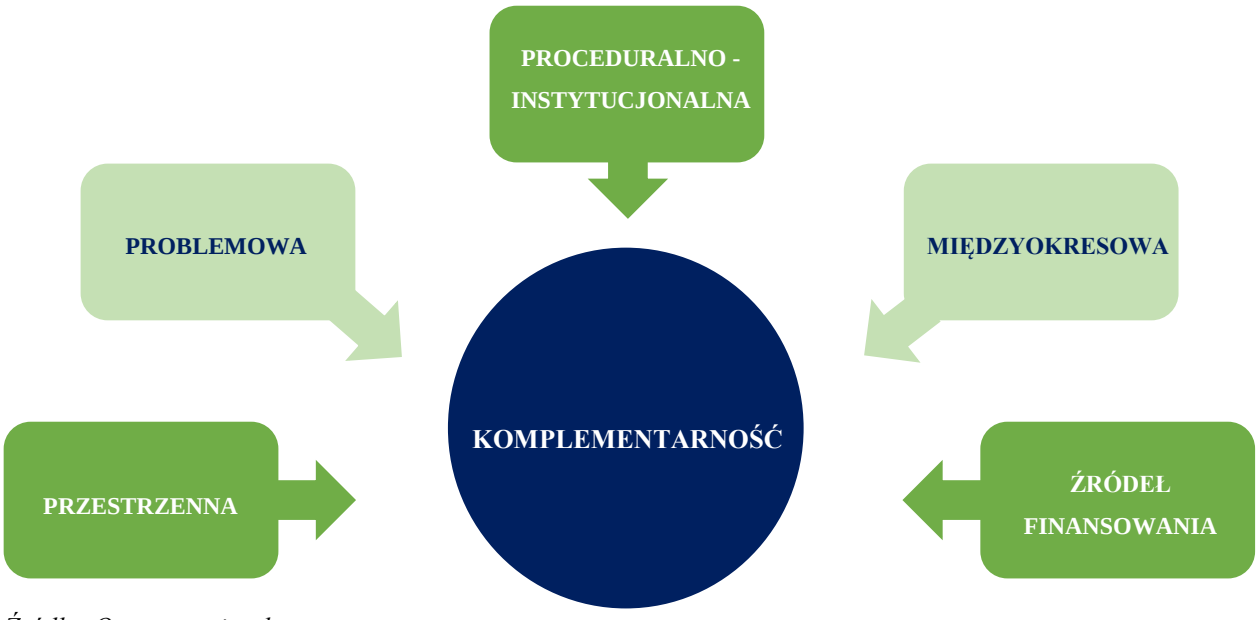

Źródło: Opracowanie własne.

4. 1. 1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 została zapewniona poprzez wskazanie przedsięwzięć w jak największym stopniu oddziaływujących na obszar rewitalizacji. Celem uniknięcia punktowej interwencji, ujęte

w Programie przedsięwzięcia dopełniają się przestrzennie i tym samym powodują, że program rewitalizacji efektywnie obejmuje swoją interwencją cały obszar objęty kryzysem.

Dobór zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich charakter wynika ze zidentyfikowanych na etapie diagnozy potrzeb i problemów obszaru rewitalizacji, tak, by w maksymalnym stopniu ograniczał występowanie negatywnych zjawisk.

Dzięki realizacji zakładanych przedsięwzięć, pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli głównie mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy, jak i osoby odwiedzające Gminę Smyków. Realizacja ich w przyjętej formule będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (w tym zwiększenie dostępu i jakości do usług edukacyjnych, turystycznych, kulturalnych, integracyjnych i aktywizującym mieszkańców).

Dodatkowo w celu wykazania komplementarności karty planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierają prognozowane rezultaty. Natomiast lista planowanych projektów rewitalizacyjnych zawiera informację na temat oddziaływania zadania w odniesieniu do pięciu sfer. Będzie to przeciwdziałało fragmentaryzacji zadań, a rewitalizacja uzyska kompleksowy charakter.

4. 1. 2. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji została zapewniona poprzez takie wskazanie przedsięwzięć, by w jak najszerszym stopniu rozwiązywały one zdiagnozowane problemy i jednocześnie, niezależnie od swojego charakteru, tematycznie się dopełniały.

Mając powyższe na uwadze, w programie wzięto pod w uwagę by przedsięwzięcia przeciwdziałały niekorzystnym zjawiskom w różnych sferach (mających swój wyraz w różnych celach programu), a także by wzajemnie się uzupełniały. Zdefiniowana w Programie lista przedsięwzięć sprawia, że program oddziałuje na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennym, technicznym, środowiskowym).

Wzajemne dopełnianie się poszczególnych przedsięwzięć z listy szczegółowej zostanie zapewnione na poziomie aplikowania o środki UE, gdzie kryterium dopełniania się z innymi przedsięwzięciami lub tworzenia z nimi pozytywnej synergii będzie kryterium dostępu, a sfinansowanie przedsięwzięcia niepowiązanego komplementarnie z innymi będzie niemożliwe. Komplementarność problemowa została zachowana poprzez:

- ✓ opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi,
- ✓ wizję stanu obszaru po zrealizowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji,
- ✓ cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań,
- ✓ planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wraz z ich opisami,
- ✓ mechanizmy zapewnienia komplementarności.

Należy podkreślić, że przyjęto zasadę, iż komplementarność problemowa występuje, jeżeli jest wykazane dopełnianie się przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania, co najmniej jednemu problemowi społecznemu i co najmniej jednemu innemu, niż problem społeczny.

4. 1. 3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Skuteczne zarządzanie rewitalizacją, jako procesem wielopłaszczyznowym i wieloaspektowym jest jednym z kluczowych elementów sukcesu wdrożenia programu rewitalizacji. Podmiotem wdrażającym Gminny Program Rewitalizacji jest Gmina Smyków.

Za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie Wójt Gminy Smyków i Zespół ds. Rewitalizacji. Zespół ten zapewni reprezentatywność w systemie zarządzania wszystkich sektorów: społecznego, publicznego i gospodarczego. Umiejscowienie głównego Operatora rewitalizacji w ramach istniejących struktur Urzędu Gminy Smyków zapewni skuteczne zarządzenie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna będzie przede wszystkim polegała na integrowaniu i współpracy w ramach działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji. Kluczowe znaczenie w tym zakresie ma kooperacja pomiędzy Operatorem rewitalizacji a poszczególnymi stanowiskami występującymi w strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy, jednostkami organizacyjnymi i pozostałymi interesariuszami procesu. Na poziomie proceduralnym komplementarność będzie zachowana poprzez mechanizmy wpisane w regulamin prac Zespołu ds. Rewitalizacji.

4. 1. 4. Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 zakłada ciągłość programową w stosunku do działań prowadzonych w okresach wcześniejszych. Stanowi on rozwinięcie i uzupełnienie działań realizowanych przez Gminę Smyków okresie programowym 2016-2023.

GPR spełnia wymogi komplementarności międzyokresowej, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne w nim zawarte są komplementarne z działaniami realizowanymi w poprzednich okresach programowania środków zewnętrznych.

Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych mają swoją ciągłość i kontynuację w obecnym dokumencie, przede wszystkim poprzez kontynuację działań w obszarze dziedzictwa kulturowego, rozbudowy miejsc spędzania wolnego czasu oraz miejsc rekreacji i aktywnej rekreacji. Dodatkowo działania zostaną rozszerzone o aspekty społeczne w taki sposób, aby inwestycje w ramach rewitalizacji mogły służyć również grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

4. 1. 5. Komplementarność źródeł finansowania

Źródła finansowania przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 będą pochodzić ze środków publicznych oraz prywatnych. Zaplanowano także finansowanie poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z zasadą dodatkowości, przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych. Taki montaż finansowy uwzględnia różne metody pozyskiwania środków finansowych. Jako szczególnie ważne uznać należy zaangażowanie środków prywatnych: organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw.

GPR obejmuje przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą finansowane lub współfinansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych, w tym w szczególności z:

- ✓ Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ✓ Europejskiego Funduszu Społecznego,
- ✓ Funduszu Spójności,
- ✓ Funduszu Europejskiego dla Świętokrzyskiego,
- ✓ Rządowego Funduszu Polski Ład,
- ✓ Budżetu Gminy Smyków,
- ✓ Środków krajowych,
- ✓ Środków prywatnych: organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw.

4. 2. Ramy finansowe oraz źródła finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

4. 2. 1. Ramy finansowe

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034, obejmują zadania o charakterze głównym, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych gminy oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. W tym kontekście przedmiotowy plan finansowy ma charakter indykatywny i obejmuje wszystkie zidentyfikowane projekty.

Łączna wartość projektów zaplanowanych w ramach GPR zamyka się kwotą 4 550 000,00 zł. Zaplanowane działania będą zrealizowane w okresie obowiązywania dokumentu tj. do roku 2034 włącznie i w ramach planowanego harmonogramu wówczas, gdy zostaną pozyskane zakładane środki zewnętrzne. Uzyskanie wsparcia zewnętrznego ma kluczowe znaczenie dla efektywności i kompleksowości procesu rewitalizacji. W przypadku braku wsparcia, gmina będzie sukcesywnie prowadziła zaplanowane działania będące w jej kompetencji, jednak ograniczone własne możliwości finansowe mogą znacząco wpłynąć na zakres i czas ich realizacji. W ramach poszczególnych zidentyfikowanych podobszarów rewitalizacji, wydatki kształtują się na poziomie przedstawionym w poniższej tabeli.

Tabela 56. Ramy finansowe dla poszczególnych wyznaczonych podobszarów rewitalizacji i poza podobszarami rewitalizacji.

Podobszar rewitalizacji	Wartość projektów
I. Królewiec	150 000,00 zł
II. Miedzierza	150 000,00 zł
III. Smyków	3 950 000,00 zł
Poza podobszarami rewitalizacji	**Wartość projektów**
I. Wólka Smolana	300 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Szczegółowe rozbicie interwencji z uwzględnieniem podziału na poszczególne projekty znajduje się w poniższej tabeli. Poza ramowym okresem realizacji, szacunkowymi kosztami obejmuje ona również potencjalne źródła finansowania.

Tabela 57. Zadania rewitalizacyjne Gminy Smyków w wymiarze finansowym.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Zakres czasowy	Szacunkowy koszt (zł)	Planowane źródło finansowania
1	Organizacja wydarzeń aktywizujących mieszkańców. Promocja lokalnego dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego.	Gmina Smyków	2025-2026	150 000,00	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, — środki gminy.
2	Działania służące integracji społeczno-zawodowej mieszkańców, w tym osób niepełnosprawnych.	Gmina Smyków	2025-2026	150 000,00	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, — środki gminy.
3	Organizacja Kuźni Tradycji	Gmina Smyków	2025-2026	700 000,00	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.
4	Utworzenie Kuźni Integracji Społecznej	Gmina Smyków	2025-2026	2 500 000,00	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.
5	Odtworzenie infrastruktury miejsca integracji społecznej.	Gmina Smyków	2025-2026	300 000,00	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.
6	Budowa Miasteczka Drogowego	Gmina Smyków	2025-2026	750 000,00	— Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, — środki gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Smyków.

4. 3. Partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. Cechą charakterystyczną partycypacji jest aktywny udział wszystkich partnerów biorących udział w procesie współdziałania. Partycypacja społeczna polega na komunikowaniu się mieszkańców i innych interesariuszy z władzami gminy

oraz ich obustronnej współpracy. Dlatego tak ważne jest dotarcie do jak najszerszego grona interesariuszy.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji GPR odbywał się:

1. Pośrednio – poprzez informowanie przy wykorzystaniu strony internetowej gminy, w publikacjach i broszurach promocyjnych i informacyjnych, Biuletynie Informacji Publicznej gminy;
2. Bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

Interesariuszami w stosunku, do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji będą: mieszkańcy gminy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe, przedstawiciele instytucji funkcjonujących na terenie gminy.

Zgodnie z art. 6 ustawy o rewitalizacji formalnym konsultacją społecznym w Gminie Smyków poddano:

- projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Smyków wraz z załącznikami (Diagnoza, mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji);
- projekt uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Smyków;
- projekt uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 wraz z załącznikami (Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034, załączniki w formie map).

Proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków miał charakter partycypacyjnym, gdyż zapewniony został udział interesariuszy na wszystkich etapach prac. Proces ten otworzyło spotkanie informacyjno – konsultacyjne, na którym omówiono metodykę

tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji i przebiegu procesu delimitacji obszarów zdegradowanych oraz wyznaczenia obszarów rewitalizacji.

Pierwszym etapem prac było przeprowadzenie ankiety mającej na celu poznanie opinii mieszkańców na temat potrzeby przeprowadzenia rewitalizacji oraz w celu poznania problemów i oczekiwań związanych z kierunkami działań rewitalizacyjnych. Ankiety oraz formularze zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych były udostępnione na stornie internetowej gminy, w Urzędzie Gminy Smyków oraz w formie kwestionariusza on-line. Odpowiedzi ankietowanych i formularze zbierane były do 26 maja 2023 r. Podsumowanie ankiet i zebranych uwag zamieszczono w 9 rozdziale Diagnozy społecznej, gospodarczej, przestrzennej, środowiskowej i technicznej.

Następnym działaniem w ramach zapewnienia partycypacji społecznej były konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Smyków. Mieszkańcy gminy mogli zgłaszać swoje uwagi do projektu uchwały oraz do udostępnionych wraz z nią załączników, tj.: Diagnoza z przeprowadzenia procesu delimitacji, mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji od dnia 18 września 2023 r. do dnia 23 października 2023 r. Wypełnione formularze można było dostarczyć drogą elektroniczną na wskazany w ogłoszeniu adres e-mailowy, bezpośrednio do Urzędu Gminy Smyków lub wypełnić kwestionariusz on-line. Raport z przeprowadzenia konsultacji został podany na stornie internetowej oraz Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Smyków.

Konsultacje w takiej samej formie odbyły się odnośnie projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Smyków. Trwały one w terminie: od 18 grudnia 2023 r. do 18 stycznia 2024 r.

W końcowym etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 formalnym konsultacjom społecznym poddano roboczą wersję tego dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania i monitorowania Programu będzie udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję

doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Możliwe będzie także zgłaszanie nowych projektów w procesie aktualizacji Programu.

Wszelkie informacje o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych i aktualizacjach będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców.

4. 4. System wdrażania, w tym monitoring skuteczności działań oraz sposób modyfikacji GPR

System monitorowania realizacji jest procesem ciągłym, mającym na celu dokonanie analizy stanu zaawansowania wdrażania Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034. W wyniku podejmowanych działań stopniowo będą osiągane cele rewitalizacji i w związku z tym będą zmieniały się priorytety.

Schemat 3. System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji.

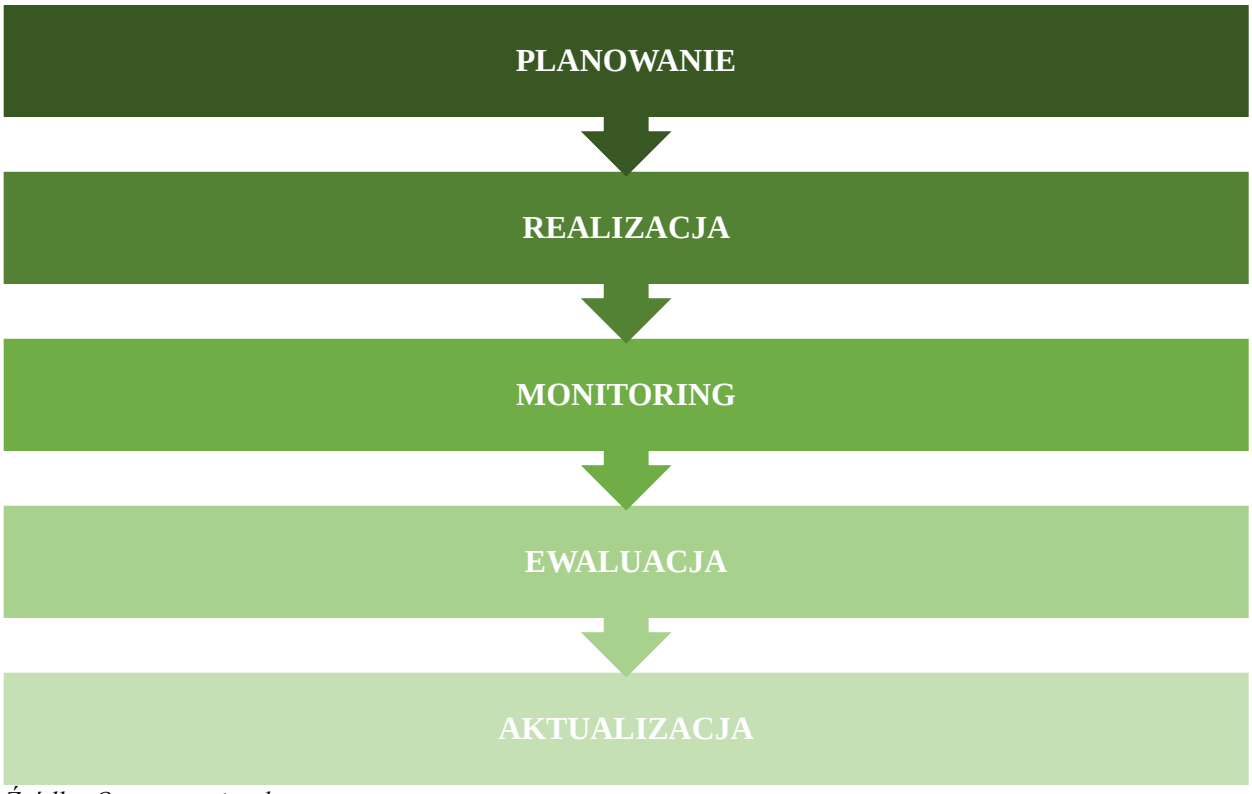

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwszym etapem wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji jest przyjęcie go stosowną uchwałą Rady Gminy. Kolejnym etapem jest realizacja poszczególnych projektów, dzięki czemu osiągane będą cele. W trakcie wdrażania GPR odbywa się ocena stopnia jego

realizacji oraz postępów i rezultatów realizacji celów rewitalizacji oraz projektów, tzw. monitoring, który prowadzi do aktualizacji zapisów Programu, jeżeli wystąpiły odchylenia od pierwotnie zaplanowanego stanu docelowego.

4. 4. 1. System wdrażania GPR

System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji został oparty o zasadę współpracy i dialogu wszystkich interesariuszy m. in.:

- ✓ mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- ✓ prywatnych właścicieli nieruchomości znajdujących się na obszarze rewitalizacji,
- ✓ przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ wspólnoty wyznaniowe, kościoły itp. znajdujące się na obszarze rewitalizacji,
- ✓ Urząd Gminy Smyków oraz jednostki organizacyjne gminy,
- ✓ inne podmioty publiczne.

Bezpośredni nadzór nad realizacją GPR będzie pełnił Wójt Gminy Smyków. Koordynatorem wdrażania GPR będzie Koordynator Zespołu ds. Rewitalizacji, który będzie kierował pracą Zespołu ds. Rewitalizacji.

Zespół ds. Rewitalizacji zostanie powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Smyków i będzie odpowiedzialny przede wszystkim za zarządzanie, przygotowanie sprawozdań i raportów ewaluacyjnych z realizacji oraz przygotowanie aktualizacji GPR. Ponadto Zespół zajmować się będzie rekomendowaniem propozycji zgłaszanych projektów celem wpisania ich do Gminnego Programu Rewitalizacji, jak również będzie monitorował realizację działań i projektów rewitalizacyjnych oraz upowszechniał działania w zakresie realizacji procesu rewitalizacji w gminie. W skład Zespołu wejdą m. in. pracownicy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. Dopuszcza się także możliwość uczestnictwa w pracach zespołu osób spoza składu zespołu (przedstawicieli różnych środowisk oraz specjalistów z zakresu działań podejmowanych na obszarze objętym procesem rewitalizacji), po podjęciu przez Zespół decyzji o konieczności skorzystania ze wsparcia tych osób.

4. 4. 2. Monitoring i ewaluacja

Postęp w realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034, a także poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie podlegać monitorowaniu. Cechą monitoringu jest dokonywanie stosownych pomiarów w trakcie realizacji Programu, aby uzyskać wiedzę o osiągniętym postępie na danym etapie wdrażania, w stosunku do przyjętych założeń.

Monitoring Programu prowadzony będzie w celu zapewnienia prawidłowości w jego realizacji oraz określenia stopnia postępu w osiągnięciu założonych celów. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych ilościowych i jakościowych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także umożliwi zapobieganie możliwym do pojawienia się problemom. Planuje się zastosowanie trzech podstawowych form monitoringu:

- ✓ monitoring rzeczowy – który polegać będzie na bieżącej kontroli przeprowadzanych w danym czasie przedsięwzięć, pozyskiwaniu informacji na temat postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji. W przeprowadzaniu monitoringu rzeczowego wykorzystane zostaną wskaźniki produktu i rezultatu określone dla danego projektu.

- ✓ monitoring finansowy – umożliwi kontrolę finansowych założeń projektów infrastrukturalnych, inwestycyjnych i społecznych oraz zapewni trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego będzie pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji na temat możliwych źródeł finansowania zewnętrznego różnych przedsięwzięć. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m. in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

- ✓ ewaluacja oddziaływania programu – oznacza poddanie GPR cyklicznej ocenie jego aktualności i stopnia realizacji. Ocena (ewaluacja) Programu Rewitalizacji dokonywana będzie w połowie okresu realizacji (ewaluacja mid-term) oraz na zakończenie okresu

realizacji (ewaluacja ex-post). Ocena mid-term obejmować będzie analizę efektywności funkcjonowania przyjętego systemu realizacji Programu, jego skuteczności w zakresie osiągania założonych celów, racjonalności wykorzystania środków. Ocena ex-post pozwoli na weryfikację osiągnięcia zakładanych wskaźników i prowadzona będzie w celu zgromadzenia wyników prac związanych z Gminnym Programem Rewitalizacji.

Za monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny będzie Zespół ds. Rewitalizacji, we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Dzięki prowadzonemu systematycznie monitoringowi, możliwa będzie wczesna diagnoza pojawiających się trudności, mających wpływ na realizowane przedsięwzięcia, ich terminowość i osiągnięcie celów Programu. Monitoring będzie się opierał na pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących poszczególnych przedsięwzięć zapisanych w Programie, nadzorze prowadzonych inwestycji, obserwowaniu zmian zachodzących w wyniku realizacji działań. W ramach monitoringu, opracowywane będą co 2 lata sprawozdania z realizacji zaplanowanych przedsięwzięć i celów Programu.

Dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników realizacji projektów, szczególna rola przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania przedsięwzięć współfinansowanych środkami finansowymi z Unii Europejskiej, w tym przygotowania i przedkładania Instytucji Zarządzającej danym programem operacyjnym sprawozdań z ich realizacji oraz wniosków o płatność.

Tabela 58. Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034.

Założenia GPR	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Średnia wartość dla gminy (stan na 31.12.2022 r.)	Wartość docelowa dla obszaru rewitalizacji (stan na 31.12.2034 r.)
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA DLA PODOBSZARÓW REWITALIZACJI					
Cel 1. Aktywizacja społeczeństwa	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	osoby	GOPS w Smykowie	4,40	Wartość poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	osoby	GOPS w Smykowie	0,63	Wartość poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	osoby	PUP w Końskich	0,79	Wartość poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	Liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	osoby	GOPS w Smykowie	0,45	Wartość powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	osoby	CEIDG	5,93	Wartość powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
Cel 2. Odnowa przestrzeni publicznej i dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	osoby	GOPS w Smykowie	4,40	Wartość poniżej średniej dla gminy w 2034 r.
	Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	szt.	Urząd Gminy w Smykowie	0,64	Wartość powyżej średniej dla gminy w 2034 r.
	Budynki użyteczności publicznej, które wymagają termomodernizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców	szt.	Urząd Gminy w Smykowie	0,19	Wartość powyżej średniej dla gminy w 2034 r.

Projekty/ przedsięwzięcia rewitalizacyjne	**WSKAŹNIKI PRODUKTU**				
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Urząd Gminy Smyków i partnerzy procesu rewitalizacji	0	Z powodu braku możliwości określenia tych danych na etapie sporządzenia Gminnego Programy Rewitalizacji, wartości docelowe na koniec 2034 r. zostaną określone na etapie projektowania i realizacji projektów
	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.		0	
	Liczba wspartych obiektów infrastrukturalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.		0	
	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	szt.	Urząd Gminy Smyków	0	
	WSKAŹNIKI REZULTATU				
	Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem	osoby odwiedzające/ rok	Realizatorzy projektów, w tym Urząd Gminy Smyków		Z powodu braku możliwości określenia tych danych na etapie sporządzenia Gminnego Programy Rewitalizacji, wartości docelowe na koniec 2034 r. zostaną określone na etapie projektowania i realizacji projektów
	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	Realizatorzy projektów, w tym Urząd Gminy Smyków		

Źródło: Opracowanie własne

4. 4. 3. System informacji i promocji

Prowadzenie procesu rewitalizacji, jak i jego wdrażanie nakłada na Gminę Smyków obowiązek informacyjny. Celem komunikacji społecznej jest nie tylko podniesienie świadomości społeczeństwa poprzez poinformowanie jak największej liczby interesariuszy o ostatecznych zapisach GPR, ale także zaproszenie ich do aktywnego uczestniczenia w pracach nad realizacją postawionych celów i zachęcać ich do zgłaszania własnych propozycji działań.

Promocja dokumentu jest ważnym elementem realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Działania promocyjne powinny być skierowane przede wszystkim do społeczności lokalnej, rad sołeckich, organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczy, w tym lokalnych przedsiębiorców oraz mediów.

Informowanie i promocja Gminnego Programu Rewitalizacji na poziomie gminy będzie prowadzona przez Wójta Gminy Smyków za pomocą:

- ✓ oficjalnej strony internetowej Urzędu Gminy Smyków (*https://smykow.pl/*), na której umieszczone będą informacje o GPR, realizacji projektów itp.
- ✓ plakatów informacyjnych w Urzędzie Gminy Smyków oraz na tablicach w poszczególnych sołectwach,
- ✓ informacji zamieszczanych w lokalnych mediach,
- ✓ organizacji spotkań dla społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych, przedstawicieli lokalnych środowisk dotyczących wdrażania czy aktualizacji GPR.

4. 4. 4. Sposób modyfikacji i aktualizacji GPR

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 będzie podlegał procedurze aktualizacji. W przypadku, gdy GPR będzie wymagał uaktualnienia lub zmiany, będzie to dokonywane przez Radę Gminy w formie uchwały, na wniosek Wójta, po zapoznaniu się z wnioskami Zespołu ds. Rewitalizacji i Komitetu Rewitalizacji.

Podstawą do aktualizacji Programu mogą być również wnioski poszczególnych interesariuszy rewitalizacji, składane za pośrednictwem ich przedstawicieli w Komitecie Rewitalizacji lub bezpośrednio do Urzędu Gminy. Potrzeba aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji może wynikać ze zmiany uwarunkowań lokalnych, pojawienia się nowych

problemów i potrzeb albo pojawienia się nowych szans rozwojowych. Przesłanką dla podjęcia aktualizacji Programu mogą być wnioski z przeprowadzonego monitoringu i ewaluacji Programu. Pod względem formalnym, proces aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie przebiegał następująco – zgodnie ze wskazanymi etapami wskazanej procedury:

- ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji raz na trzy lata;
- opiniowanie oceny przez Komitet Rewitalizacji;
- ogłoszenie zaopiniowanej oceny na stronie internetowej Urzędu Gminy i w BIP;
- wniosek do Rady Gminy o zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji;
- dokonanie zmian w Gminnym Programie Rewitalizacji;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych aktualizowanego Gminnego Programu Rewitalizacji;
- przeprowadzenie procedury opiniowania Programu przez uprawnione instytucje oraz procedura środowiskowa
- podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Smykowie.

4. 4. 5. Koszty zarządzania

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024 – 2034, funkcję operatora procesu rewitalizacji będzie pełnił Urząd Gminy Smyków. Całość procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie realizowana przez pracowników Urzędu Gminy w ramach obowiązków służbowych, w związku z tym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów w związku z obsługą procesu.

Komitet Rewitalizacyjny powołany przez Wójta Gminy Smyków, jako ciało doradcze, funkcjonować będzie w oparciu o przedstawicieli Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych, jak również wyłonionych przedstawicieli podmiotów publicznych i prywatnych. Praca w ramach Komitetu Rewitalizacyjnego będzie miała charakter społeczny, nieodpłatny.

4. 5. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dotyczącej Komitetu Rewitalizacji

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji uchwali Rada Gminy Smyków w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia GPR. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą. Zakłada się, że w strukturach Komitetu Rewitalizacji znajdą się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i oświaty czy przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji. Przewiduje się ewentualną możliwość dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją (ewentualnie wszystkich sołectw, na terenie, których znajduje się obszar rewitalizacji). Przy okazji tej zmiany przedyskutowana (w drodze konsultacji społecznych) może zostać kwestia liczebności Komitetu Rewitalizacji.

4. 6. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia. Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na terenie Gminy Smyków.

4. 7. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

4. 7. 1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Smyków objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Smyków. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynikających z realizacji GPR, gdyż projektowane przedsięwzięcia są zgodne z polityką przestrzenną przedstawioną w Studium. W wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zmiana funkcji obszarów wskazanych w ww. dokumencie.

4. 7. 2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, przyjęty uchwałą nr 231/XXXV/2018 Rady Gminy Smyków z dnia 20 września 2018 roku, obejmujący obszar znajdujący się w jej granicach administracyjnych.

Realizacja zadań inwestycyjnych w ramach GPR nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się zarówno w granicach obszaru rewitalizacji, a także poza nim – w przypadku realizacji przedsięwzięć znajdujących się poza obszarem rewitalizacji. W wyniku realizacji GPR nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszą przepisów określonych w tych dokumentach.

4. 8. Strategiczna ocena oddziaływania GPR na środowisko

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940) projekt niniejszego dokumentu należało skonsultować z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W związku z powyższym projekt dokumentu, wyszczególniający wszystkie planowane do realizacji inwestycje został przesłany do organu z prośbą o opinię, czy należy wykonać strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko.

W odpowiedzi na wniosek – data wpływu 24.04.2025 r., uzupełniony w dniu 12.06.2025 r. i w dniu 11.07.2025 r. w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034, na podstawie art. 47 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), po przeanalizowaniu przedłożonych materiałów uzgadniam brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla ww. projektu dokumentu, co jest równoznaczne m.in. z brakiem obowiązku opracowania prognozy oddziaływania na środowisko.

Opracowanie zamknięto w dniu 8 sierpnia 2025 r.

ŚWIATOWID Centrum Kreacji i Kompetencji Sp. z o.o.

Spis tabel, wykresów, fotografii, schematów i map

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w 2022 r. 18
Tabela 2. Liczba i gęstość zaludnienia według miejscowości w 2022 r. 19
Tabela 3. Ludność według płci w Gminie Smyków w latach 2020 - 2022. 20
Tabela 4. Migracja ludności w Gminie Smyków w latach 2020 - 2022. 21
Tabela 5. Struktura społeczna ze względu na płeć. 22
Tabela 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w latach 2020 - 2022. 23
Tabela 7. Liczba osób korzystających ze wszystkich form pomocy społecznej w podziale na poszczególne miejscowości Gminy Smyków w 2022 r. 28
Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych w podziale na poszczególne sołectwa w Gminie Smyków w latach 2020-2022. 30
Tabela 9. Poziom bezrobocia w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r. 33
Tabela 10. Liczba złożonych wniosków o dotacje w Gminie Smyków w latach 2020-2022. 36
Tabela 11. Frekwencja wyborcza w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2014 i 2018r. 38
Tabela 12. Poziom uczestnictwa w życiu publicznym w poszczególnych miejscowościach Gminy Smyków. 39
Tabela 13. Poziom przestępczości w poszczególnych miejscowościach Gminy Smyków w 2022 r. 43
Tabela 14. Stopień natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w poszczególnych miejscowościach Gminy Smyków. 44
Tabela 15. Wykonanie budżetu Gminy Smyków za lata 2020-2022. 46
Tabela 16. Prognoza dochodów i wydatków do 2028 r. 46
Tabela 17. Przedsięwzięcia do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy. 47
Tabela 18. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. 48
Tabela 19. Użytkowanie gruntów w Gminie Smyków. 51
Tabela 20. Charakterystyka gospodarstw rolnych w Gminie Smyków. 51
Tabela 21. Powierzchnia zasiewów w indywidualnych gospodarstwach rolnych (stan na 2020r.). 52
Tabela 22. Poziom przedsiębiorczości w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków. 55
Tabela 23. Wyniki klasyfikacji wskaźników jakości wód na terenie Gminy Smyków w roku 2021. 59
Tabela 24. Struktura gruntów w Gminie Smyków. 60
Tabela 25. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia za rok 2022. 67
Tabela 26. Poziom koncentracji negatywnych czynników w obszarze środowiska naturalnego. 71
Tabela 27. Zabytki nieruchome w Gminnej Ewidencji Zabytków. 75
Tabela 28. Stanowiska archeologiczne w Gminnej Ewidencji Zabytków. 75
Tabela 29. Charakterystyka szkół podstawowych z terenu Gminy w latach 2019-2021. 78
Tabela 30. Liczba dzieci w szkołach podstawowych, oddziałach „0” oraz punktach przedszkolnych. 78
Tabela 31. Drogi powiatowe na terenie Gminy Smyków. 81
Tabela 32. Ilość wytworzonych odpadów w Gminie Smyków. 82
Tabela 33. Struktura wodociągów oraz zużycie wody w Gminie Smyków. 83

Tabela 34. Infrastruktura wodociągowa w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r. 83
Tabela 35. Struktura sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Smyków. 84
Tabela 36. Infrastruktura kanalizacyjna w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r. 84
Tabela 37. Poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną w Gminie Smyków. 86
Tabela 38. Charakterystyka zasobów mieszkalnych Gminy Smyków. 88
Tabela 39. Budynki użyteczności publicznej i ich stan (dobry/zadawalający/zły) oraz potrzeba termomodernizacji w Gminie Smyków w 2022 r. 89
Tabela 40. Stan obiektów użyteczności publicznej oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów. 91
Tabela 41. Zestawienie występowania negatywnych zjawisk w poszczególnych miejscowościach ze wszystkich sfer. 96
Tabela 42. Zestawienie powierzchni i liczby mieszkańców sołectw najbardziej dotkniętych występowaniem negatywnych zjawisk w pięciu sferach. 97
Tabela 43. Kryteria włączenia podobszarów zdegradowanych do obszaru rewitalizacji. 98
Tabela 44. Charakterystyka obszaru rewitalizacji. 99
Tabela 45. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala innowacyjności. 104
Tabela 46. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. 105
Tabela 47. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do 2030+. 106
Tabela 48. Zestawienie powiązań celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034 z celami Strategii Rozwoju Gminy Smyków na lata 2023-2030. 107
Tabela 49. Zadanie inwestycyjne nr 1. 109
Tabela 50. Zadanie inwestycyjne nr 2. 109
Tabela 51. Zadanie inwestycyjne nr 3. 110
Tabela 52. Zadanie inwestycyjne nr 4. 111
Tabela 53. Zadanie inwestycyjne nr 5. 111
Tabela 54. Zadanie inwestycyjne nr 6. 112
Tabela 55. Planowane źródła finansowania projektów. 113
Tabela 56. Ramy finansowe dla poszczególnych wyznaczonych podobszarów rewitalizacji i poza podobszarami rewitalizacji. 118
Tabela 57. Zadania rewitalizacyjne Gminy Smyków w wymiarze finansowym. 119
Tabela 58. Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034. 126

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020 - 2022. 17
Wykres 2. Zmiana liczby ludności w gminie w wybranych latach. 18
Wykres 3. Liczba ludności w poszczególnych sołectwach gminy w 2022 roku. 19
Wykres 4. Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach gminy. 20
Wykres 5. Liczba urodzeń i zgonów wraz ze wskaźnikiem przyrostu naturalnego Gminy Smyków. 21
Wykres 6. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r. 23
Wykres 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2022 r. 24
Wykres 8. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w gminie w 2022 r. 24
Wykres 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie w 2022 r. 25
Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby w gminie w 2022r. 25
Wykres 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w gminie w 2022 r.. 26
Wykres 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w gminie w 2022 r. 26
Wykres 13. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu wielodzietności w gminie w 2022 r.. 27
Wykres 14. Pracujący na 1000 ludności w Polsce, Województwie Świętokrzyskim i Gminie Smyków w 2021 r.* . 29
Wykres 15. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Smyków na tle Województwa Świętokrzyskiego i Polski w latach 2018-2021 (w%). 29
Wykres 16. Zarejestrowani bezrobotni w Gminie Smyków w latach 2020 - 2022. 29
Wykres 17. Udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie w latach 2018–2022. 30
Wykres 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (w zł) w Gminie Smyków na tle Województwa Świętokrzyskiego i Polski w latach 2017-2022. 31
Wykres 19. Liczba bezrobotnych w poszczególnych sołectwach w 2022 r. 31
Wykres 20. Liczba osób długotrwale bezrobotnych w poszczególnych miejscowościach w 2021r. 32
Wykres 21. Porady lekarskie w Gminnym Ośrodku Zdrowia w lata 2018-2022. 34
Wykres 22. Liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Smyków w 2022 r. 35
Wykres 23. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w Polsce, Województwie Świętokrzyskim, Powiecie Koneckim oraz Gminie Smyków. 35
Wykres 24. Porównanie frekwencji wyborczej w różnych typach wyborów w Polsce, Województwie Świętokrzyskim, Powiecie Koneckim i Gminie Smyków. 37
Wykres 25. Zestawienie liczby przestępstw i wykroczeń ujawnionych na terenie Gminy Smyków w latach 2020-2022. 40
Wykres 26. Liczba przestępstw w 2022 r. 41
Wykres 27. Liczba wykroczeń w 2022 r. 41
Wykres 28. Liczba przeprowadzonych interwencji domowych w Gminie Smyków w 2022 r. 42
Wykres 29. Liczba założonych „Niebieskich Kart" w Gminie Smyków w 2022 r. 42
Wykres 30. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD w 2022 r. 50
Wykres 31. Liczba podmiotów gospodarczych w poszczególnych sołectwach. 50

Wykres 32. Udział w powierzchni leśnych siedlisk lasu. 63
Wykres 33. Azbest pozostały do unieszkodliwienia (w kg) na budynkach w Gminie Smyków w 2022 r. 70
Wykres 34. Liczba gospodarstw domowych w Gminie Smyków. 87
Wykres 35. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2. 88
Wykres 36. Ilość terenów publicznych w poszczególnych sołectwach Gminy Smyków w 2022 r. 89
Wykres 37. Podział negatywnych zjawisk na sfery. 92

Spis schematów

Schemat 1. Cele i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji. 102
Schemat 2. Wymiary komplementarności przedsięwzięć. 114
Schemat 3. System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. 122

Spis map

Mapa 1. Położenie geograficzne Gminy Smyków na mapie Polski, Województwa Świętokrzyskiego i Powiatu Koneckiego. 15
Mapa 2. Podział na sołectwa w Gminie Smyków. 16
Mapa 3. Trasy nordic walking na terenie Gminy Smyków. 53
Mapa 4. Gminy ościenne dla Gminy Smyków. 56
Mapa 5. Sieć hydrograficzna Gminy Smyków. 58
Mapa 6. Rozmieszczeni JCWPd na terenie Gminy Smyków. 60
Mapa 7. Użytkowanie terenu wraz z kategoriami gleb podatnymi na suszę w Gminie Smyków. 61
Mapa 8. Obszary chronione na terenie Gminy Smyków. 64
Mapa 9. Korytarz ekologiczny z 2005 r. Mapa 10. Korytarz ekologiczny z 2012 r. 66
Mapa 11. Azbest pozostały do unieszkodliwienia na obszarze Gminy Smyków w 2022 r. 69
Mapa 12. Podstawowy układ drogowy w Gminie Smyków. 81

Załącznik nr 1. Mapa nr 1. Obszar zdegradowany Gminy Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

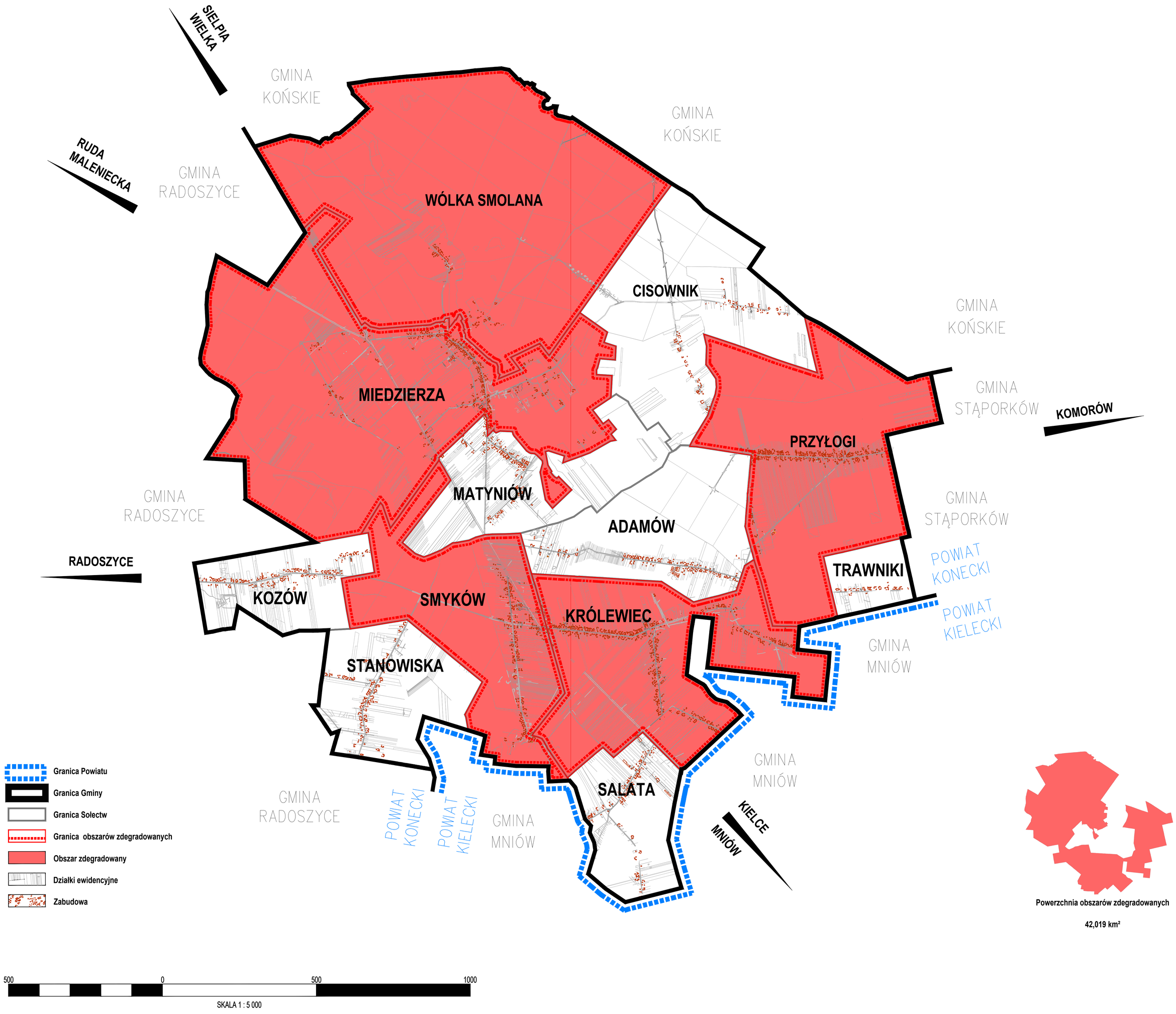

Załącznik nr 2. Mapa nr 2. Obszar rewitalizacji Gminy Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

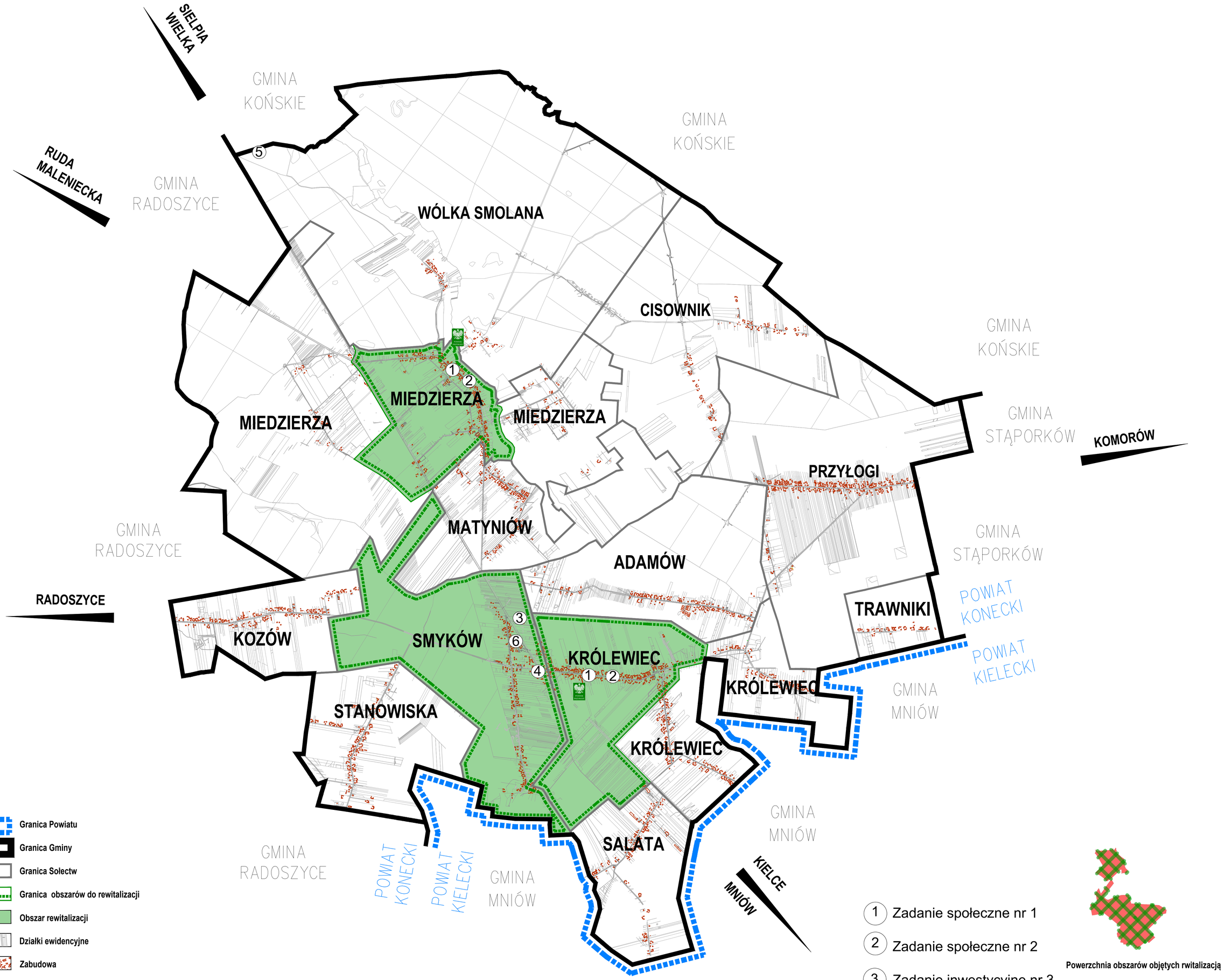

Granica Powiatu
Granica Gminy
Granica Sołectw
Granica obszarów do rewitalizacji
Obszar rewitalizacji
Działki ewidencyjne
Zabudowa

500 0 500 1000

SKALA 1 : 5 000

1 Zadanie społeczne nr 1
2 Zadanie społeczne nr 2
3 Zadanie inwestycyjne nr 3
4 Zadanie inwestycyjne nr 4
5 Zadanie inwestycyjne nr 5
6 Zadanie inwestycyjne nr 6

Powerzchnia obszarów objętych rwitalizacją

10,368 km²

Załącznik nr 3. Mapa nr 3. Podobszar rewitalizacji I – Królewiec w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

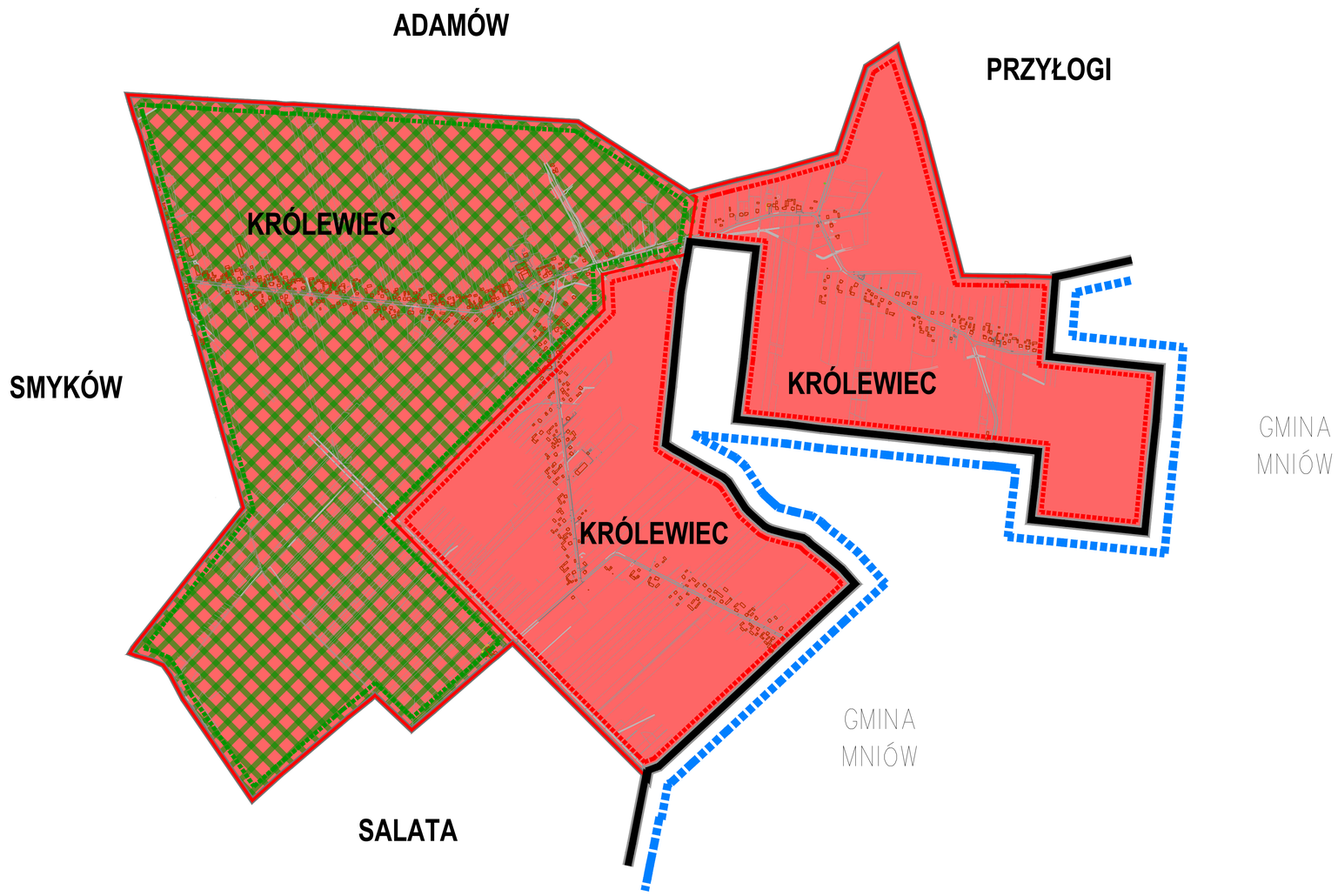

Granica Powiatu

Granica Gminy

Granica Sołectw

Granica obszarów zdegradowanych

Granica obszarów do rewitalizacji

Obszar rewitalizacji

Obszar zdegradowany

Działki ewidencyjne

Zabudowa

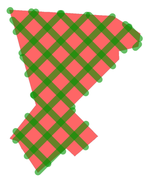

Powerzchnia obszarów objętych rwitalizacją - MIEDZIARZA

3,069 km²

500 0 500 1000

SKALA 1 : 2 500

Załącznik nr 4. Mapa nr 4. Podobszar rewitalizacji II - Miedzierza w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

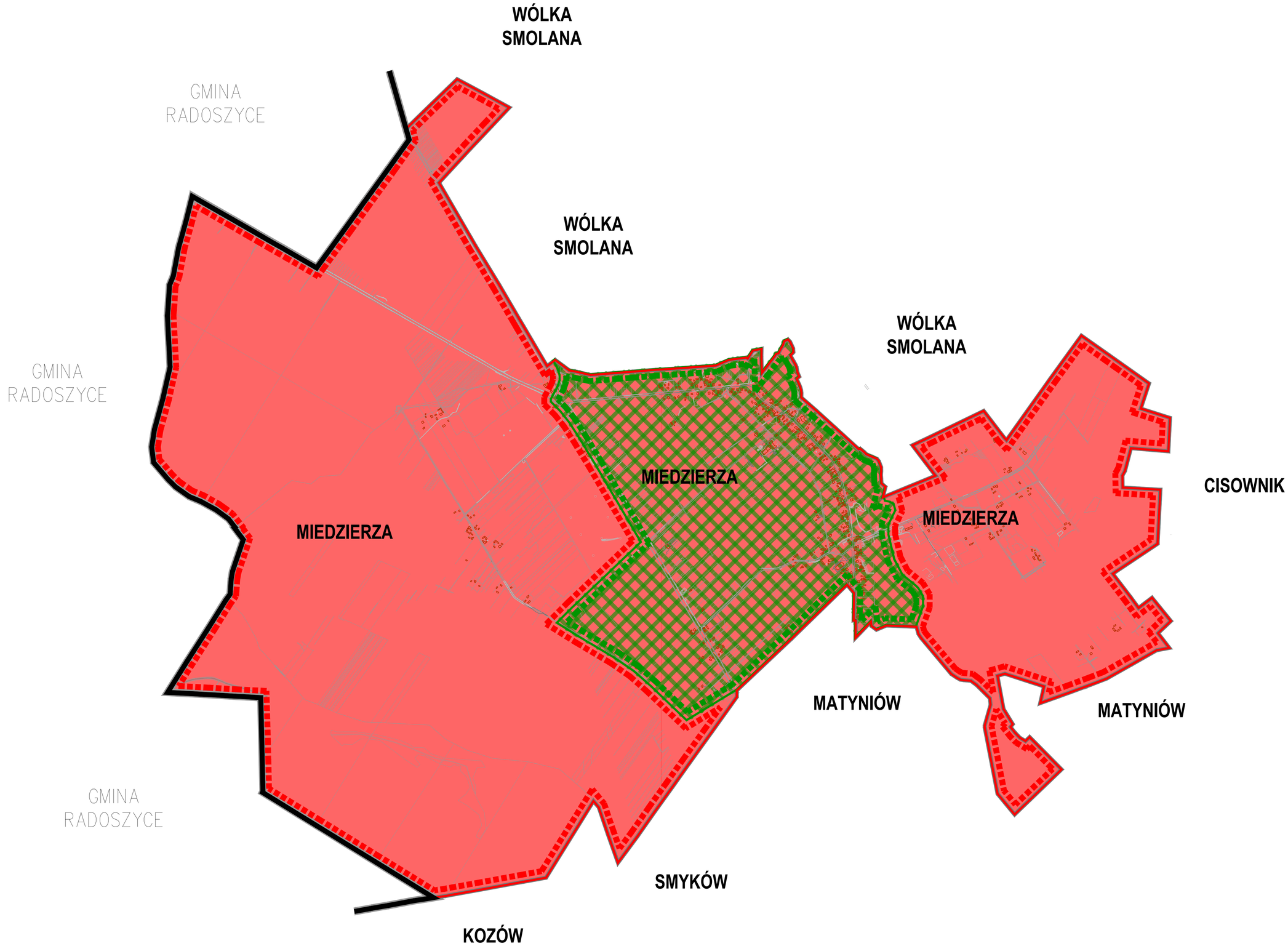

- Granica Powiatu
- Granica Gminy
- Granica Sołectw
- Granica obszarów zdegradowanych
- Granica obszarów do rewitalizacji
- Obszar rewitalizacji
- Obszar zdegradowany
- Działki ewidencyjne
- Zabudowa

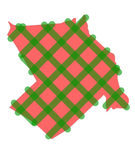

Powerzchnia obszarów objętych rwitalizacją - MIEDZIARZA

2,334 km²

500 0 500 1000

SKALA 1 : 2 500

Załącznik nr 5. Mapa nr 5. Podobszar rewitalizacji III – Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

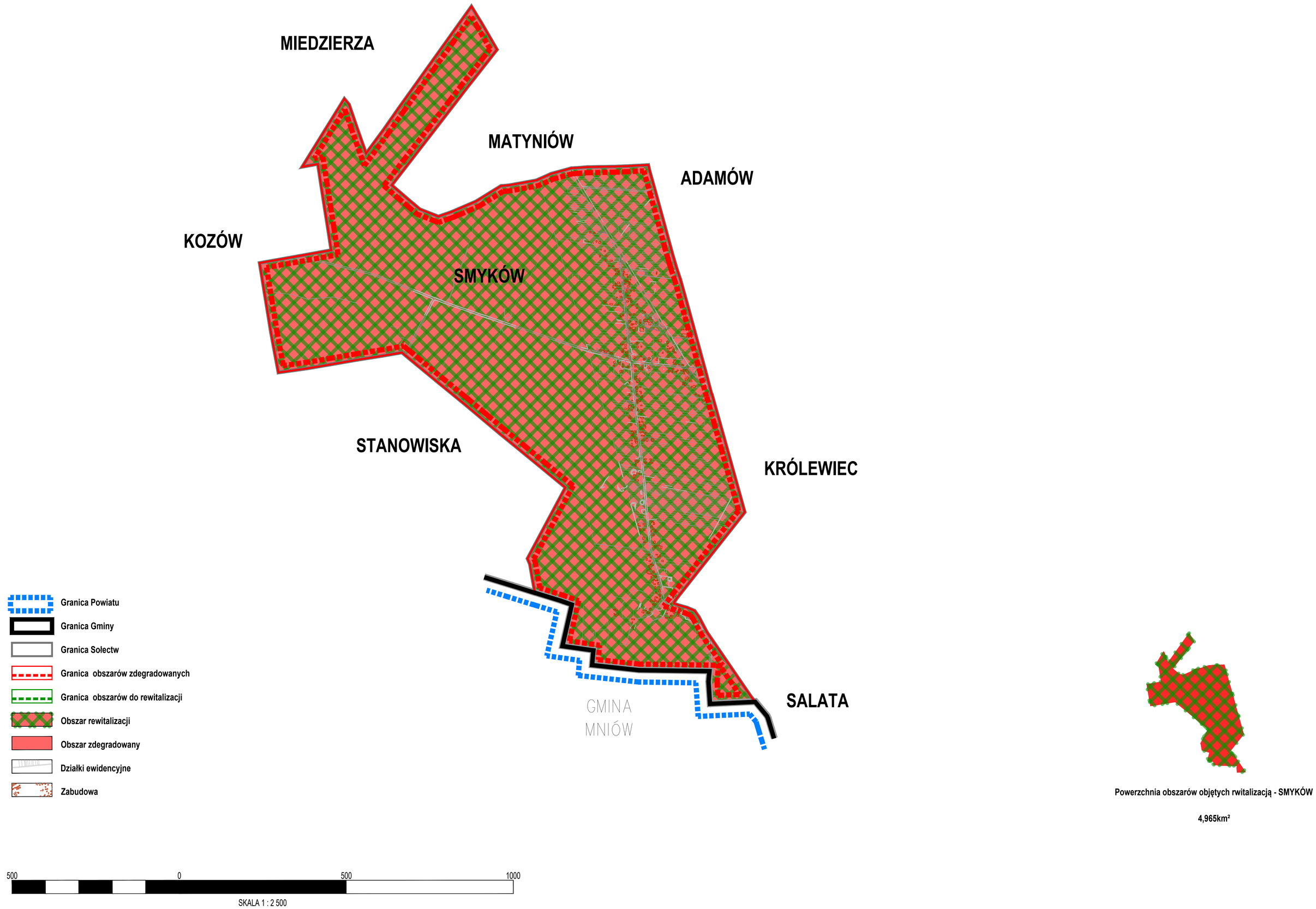

Załącznik nr 6. Mapa nr 6. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Smyków w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Smyków na lata 2024-2034

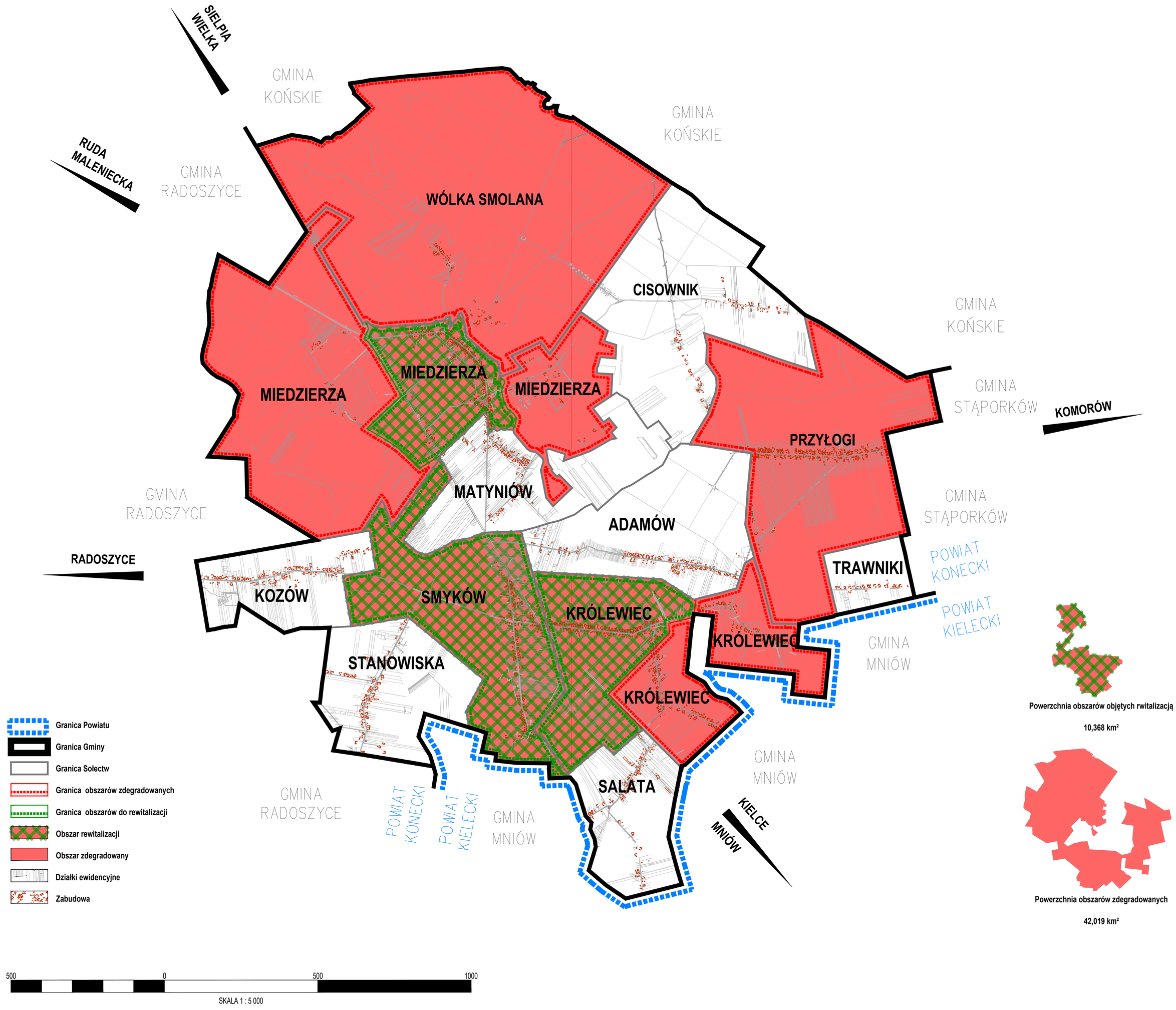

ŚWIATOWID
CENTRUM KREACJI I KOMPETENCJI